

Tafiyar

Mai Baza Rayuwa

Bugo na Hudu

**Littafin Horoo cikin Duniya
Darusa domin Horon Pastoci da
Shugaban Ekilisiya bisa Tsarkin
Ran Dan'Adam**

LIFE

INTERNATIONAL

72 Ramsom Avenue NB

Grand Rapids, Michigan 49503

info@lifeinternational.com

© 2014

Yadda za a yi Amfani da wannan Littafi

Tafiyar Mai fadada Rayuwa an fassara shi a cikin harsuna da dama, kuma an koyar da shi a cikin al'adu dayawa. Yana da mhimmanci domin RAYUWA cewa wannan abu a iya amfani da shi ga kowata al'ada da yanayi.

Bayan babban abun da ke ciki na ilimi, akwai kuma "Shawarwarin Zama," da "Aikatattun Shawarwari" da kuma "Ayyukan da za ayi can baya », wanda ke sauకаශe koyarwa, da kuma karfafa mahalarta ga tattaunawa. Can kasa akwai bayanin na mataimaka tuni.

Shawarwarin Zama: Wadannan lokatai ana bada su domin koyarwar na kowane zama. Wannan shi ne jimillar lokacin ciki har da ainihin kovarwar da kanta, avvuka da tattaunawa.

Shawarwari aikatattu

Irin wannan tagogin karin bayani suna warwatse ko'ina cikin littafin. Shawarwarin ayyuka na samar da shiri a kan yadda za a koyar, ko yadda za a karfafa tattauna kan magana da ake nazari tsakanin mahalartan. Wani lokaci su na dauke da misalai na yadda za a ce ko yadda za a aikata wasu ayyukan. Kada ku manta da daukan hutu bayan kun yi tambaya, don ba da dama ga mahalarta su amsa.

Ayyuka na shafuka: Wasu "Aikatattun Shawarwari" suna nufin ayyukan da za a yi a lokacin zaman. Umurnai na wadannan ayyukan an bada su daki-daki, a Rataye a karshen sura.

Littafin ya bar rata a kasa da mafi yawan shafukan (da ake kira "bayanin kula") ga mahalarta su rubuta bayani da ya kamata kula, yin wasu darussa, ko don rubuta tunaninsu lokacin koyarwa.

Gabatarwar

Maraba da zuwa & Addu'a

Aikatattu Shawarwari

Bayan marabtar mahalarta, za ku iya tambayar su da wadannan tambayoyi:

1. Allah na cikin yin magana ne?
2. Idan Allah na yin magana, ko kana sauraronsa yanzu?
3. Idan Allah yana cikin yin magana ne, kuma kana cikin sauraronsa, menene abin da yake fada maka?
Menene yake tambayarka?

Ruhu Mai Tsarki yana magana da mu a cikin wata hanya ta musamman ta wannan nazari. Ubangiji yana so mu yi nazarin wadannan darussa domin ingantawa da kuma ilimi namu. Alhakinmu ne ya zama muna kula da muryar Allah, domin mu fahimci abin da ya gaya mana mu yi. Ubangiji Allah yana so mu koya, mu samu wahayi ta abin da za mu koya, da kuma aiki a kan abin da muka koya.

Aikatattun Sahwarwari

Mahalarta su fahimce mahimman manufofi uku na kasancewa Kirista shugaban:

1. **Sake Kama:** Mahalarta zasu fuskanci sirrin canji hurarre zuwa garesu ta Ruhu na Allah.
2. **Haifuwa:** Za a horar da Mahalarta kuma za su iya haifar da abin da suka samu ga wasu mutane, wurin hidimominsu.
3. **Ribanbanya:** Mahalartan za su gane yadda Allah ke kiran su ga aikatawa tamkar amsa ga duk wani nau'i na raini da ragewar darajar rayuwar mutum a cikin al'ummomi namu.

Ta wannan darasi, za ka yi nazarin wadannan abubuwa:

1. Tushen Rayuwar Mutum

- Sauraren muryar Allah
- Hagen Littafi Mai-Tsarki game da Rayuwar mutum

2. Mai Fadada Rai

- Sakakkar rayuwa
- Kasancewa cikin Kristi
- Aure da iyali

3. Al'ajabin Rai

- Batun tarawa (jima'i) cikin Littafi Mai Tsarki
- Sanin kimiya game da jima'i
- Girman jariri

4. Ragewar darajar Rai

- Zubar da ciki da sakamakonsa
- Tambayoyi game da rayuwa

5. Maida rayuwa yadda take

- Tuba da gāfara
- Warkaswa da sabuntawar ciki
- Niya ga matakī na gaba

Babi na 1

Kwarewar Jagoran Kirista

"Sa'ad da kuwa Ruhu na gaskiya ya zo, zai bishe ku cikin dukan gaskiya. domin ba zai yi magana don kansa ba,
sai dai duk abin da ya ji, shi zai fada, zai kuma sanar da ku al'amuran da za su auku"

Yahaya 16:13.

Dalibi zai:

1. Fahimci yadda Allah zai yi amfani da kwarewarsa don ya cika nufinsa.
2. Binciko hanyoyin wadanda ta garesu Allah ke yin magana da jama'arsa.
3. Yi tunāni a kan yadda Allah ke kiransa ga bada amsa ga tashin hankali dabab-daban wadanda ke shafar kowata rayuwar dan'Adam.

Mahimman abubuwa

- Wani abu na musamman na rayuwar Kirista shugaban shi ne iyawarsa da ikon gane tausayin Allah game da wahalhalu na yanayin mutum, da ikon raba kwarewarsa don ya girmama ruhwaniyar wasu.
- Allah ya yi magana, kuma har yanzu yana magana a kan mutānensa ta hanyoyi da dama. Ya yi magana, ta hanyar Littafi, ta hanyar Ruhu Mai Tsarki, ta hanyar wasu, da kuma ta wurin alamu da mafarkai.
- Da shike Allah yayi magana da kowa daga cikin mu guda-guda, dole ne mu duka mu sa ran cewa Allah zai iya zahiri magana. Haka, dukanmu muna da alhakin ganewa da kuma fahimtar abin da Yake cewa.

Nassohin Littafi Mai-Tsarki

Yahaya 16:13, Zabura 40, Matta 5:13, Matiyu 5:14, 2 Timothawus 3: 16-17, Yahaya 16:13, 2 Sama'il 12: 1-15, Ayyukan Manzanni 5: 33-40 Ayyukan Manzanni 9: 10-19, Farawa 28: 10-22, Farawa 37: 6-11, Daniel 7, Matta 1: 18-21, Farawa 41, Daniyel 2, Matta 27:19

Aikatattun Shawarwari

Kaiyadadde lokacin domin wannan taro: Minti 60

Wannan babi na gabatarwa na baka damar kasancewar misali, ta rabawa tare da masu sauraron gaskiyar cewa Allah yana amfani da kwarewar mutane, ciki har da taka, domin fadada ransa cikin rayuwar wasu.

A barwa kowane mahalarci lokaci kadan ya raba kwarewarsa tare da mutumin dake zaune kusa da shi. Don karfafa tattaunawa tsakanin mahalarta, tambayesu da wadannan tambayoyi: Ta yaya za ka lura da cewa Allah yayi magana a gareka? Ka yi tunani wani lokaci a rayuwarka inda Allah ya fada maka a fili a kan wani yanayin da ake ciki. Ta yaya ya yi magana game da wannan abu? Ta yaya za ku gane cewa shi ne Allah da yake magana da ku a zahiri?

Sa'an nan kuma, karfafa mahalarta da su kiyaye lokacin shiru, kuma ka nema cikin addu'a ga Allah domin ya buse musu hankali da zuciya, don su iya gane nufinsa a rayuwarsu. Karfafa su su tambayi Allah ya bayyana sosai a garesu a lokacin wannan taron karawa juna sani, da cewa Allah zai yi amfani da rāyuwarsu domin karfafawa da kuma kasancewa misali ga wasu.

Rayuwar kowane dan'Adam na faruwa daga haihuwa. Kuma kowace rana na kumshe da abubuwan da ke faruwa. A karshen rayuwarmu, cikin rāyuwar kowanne daga cikin mu kamar rufaffen littafi, wanda sauran masu rai iya karantawa. A musamman bangare na rayuwar Kirista shugaban ne da iko na karshen su fahimci hankali da kuma zuciya Allah game da muhimmancin rayuwar dan'Adam, da kuma yadda za a raba wannan fahimtar da wasu.

Kwarewa mutum na bukatar cewa shugaban krista ya bi ta matakai daban-daban a cikin tafiyarsa tare da Allah. Don yi rayuwa mai kyau da kuma mai anfani, dole ne mu san manufa. Wannan littafi zai taimake ka ka fahimci nufin Allah ga rayuwa da kuma rayuwar wasu, saboda duk abin da aka halitta da surar Allah.

Rayuwarka da kuma kwarewarka suna iya zama masu sauvi, wanda shi ne, rayuwa a cikinta abubuwa na kaico na faruwa a gareka ; ko a cikinta za ka kasance mai fadada rayuwa domina bu mai kyau ga wasu.

Kowane mutum muke haduwa da shi na da tarihin da zai iya rabawa ; kuma kowane labarin na kunshi da mana'a da dama: labaru na aure, iyelai, al'umma, al'adu da dai sauransu. Wasu surori na rayuwar mu na kumshe da karfin zuciya da kuma jaruntakar ayyuka. Wasu surori ne korau, bakin ciki, har ma da ban tausayi, ga zance inda ba ka so a tuna da shi. Duk da haka, ko muna son shi ko a'a, abubuwan da muka koya cikin rayuwarmu, tabbatattu masu kyau da marasa kyau, suna da tabo bisa rāyuwar kanmu, da tsara masu zuwa.

Menene tarihinka ; Menene kwarewarka?

Wasu lokatai, muna tsamani kwarewar wasu suna da surfi da kuma mahimmanci fiye da namu. Kwarewar wasu tamkar hurarru ne, masu karfafawa fiye da naka. Amma irin wannan ba shine al'amarin ba. Sautin tarihi naka na musamman ne. Kwarewarka ta musamman ce. Lalle ne, kowane gwaninta, kowata kwarewa da ya shafi sirrin gamuwa da Ubangiji Yesu na da muhimmancin labari da kuma iya karfafa wasu a cikin tafiya tare da Allah. Mu dukanmu, muna samu kubutaswa daga tabon zunubi, an doramu kan dutsen rayuwa, Ubangijinmu Allah (Zabura 40).

Ubangiji Yesu Almasihu ya ce, "Kune gishirin duniya. "(Matiyu 5: 13). "Kune hasken duniya. "(Matiyu 5: 14). Kada ku boye haskenku a karkashin wani masaki. Hanya mafi sauksi don kauce wa boye haske ga wasu, ita ce ka raba musu tafiyarka ta yau da kullum tare da Ubangiji. Dole ne musa dogararmu ga Ubangiji ; dole ne mu yi imani da cewa Allah zai yi amfani da tarihinku ya cika nufinsa a rayuwa wasu. Idan muka raba bangaskiyarmu tare da wasu, muna gayyartar Allah ya albarkace mu!

Wurin rubuta wasu abubuwa

Allah na magana a yau

Aikatattun shawarwari

A wannan sashe, dole ne mu karfafa tattaunawa da yin tambayoyi kamar haka: Ta wasu hanyoyi da dubaru wanda ta garesu Allah ke yi maka magana a yau ? Ta kakane Allah ke yi maka magana ta Littafi Mai Tsarki? Kana iya bada misali ta yadda Allah yayi maka magana ta Ruhu Mai Tsarki ? Ka rubuta amsoshin kowa bisa allo, domin kowa ya iya gani.

Idan mun aje hankali ga muryar Allah, kuma da muryar Ruhu Mai Tsarki, tunaninmu da zarginmu bisa rayuwa da kuma bisa sauran mutane za mu sake bincikensu. Lokatai dayawa, Allah na kaimu ga sake tunani kan abun bautawarmu da darajojinmu, don mu daidaitasu sosai ga nufinsa. Muna cigaba da kasance wadanda suka saba da muryoyin Allah, muna iya bambance muryarsa da dumin wasu abubuwa dabam dabam na rayuwarmu ta yau da kullum.

Allah yayi magana da mu ta wurin Littafi Mai-Tsarki

Hanya mafi girma wanda ta gareta Allah ke mana magana a yau ita ce Maganarsa, LMT. Littafi Mai Tsarki yana da amfani ga dukan kōme a rayuwarmu. Manzo Bulus ya ce, "Kowane nassi hurarre daga Allah da riba ga koyerwa, ga yanka magana, domin gyara, don wa'azi cikin adalci, cewa, mutumin Allah za a iya sosai sanye take ga dukan kyakkyawan aiki. "(2 Timothawus 3: 14-17). Idan Allah na magana da mu, ya kamata mu saurare shi, mu kuma y biyayya ga nufinsa.

Allah yayi magana ta wurin Ruhu Mai Tsarki

A yau, Allah kuma na yin magana da mutanensa ta hanyar da Ruhu Mai Tsarki. Yahaya 16: 13 ya ce, "A lokacin da Taimako Shi, Ruhu na gaskiya, zai shiryar da ku cikin dukan gaskiya. domin ba zai yi magana da kansa, amma zai ce wani abu wanda ya ji, ya kuma zai nuna muku abubuwa masu zuwa. " Yadda Allah, da Ruhu Mai Tsarki ke magana da kowa daga cikinmu bamban yake daga wannan zuwa waccan. Yana yiyyiwa Ruhu Mai Tsarki ya mana magana ta muryar da muke iya ji, ta ruhunmu, ko ta wani babban zato ko tunanin zuciyarmu.

Idan Allah yayi mana magana ta wurin Ruhu Mai Tsarki, dole ne mu tabbatar da abin da muka ji, kõ kuwa gani don mu san in yana daidai da LMT. Kuma, idan Ruhu Mai Tsarki ne ke mana magana, duk abun da zai gaya mana zai kasance daidai da Maganar Allah. Ruhu Mai Tsarki da LMT na tafiya kullum tare, lokacin da suke sanar da mu nufin Allah.

Wurin rubuta wasu abubuwa

Allah yana magana ta wasu

Aikatattun shawarwari

Karfafa wadanda suka kasance ga tattaunawa ta yi masu tambayoyi kamar haka: Ta yaya Allah yayi maka magana ta wasu? Allah ya taba ma magana ta alamu da mafalkai?

Wasu lokatai Allah na yi mana magana ta wurin wasu, musamman ta hanyar wasu masu bada gaskiya.

Littafi Mai Tsarki na kunshe da misalai dayawa na mutanen da suka ji Allah na yi masu magana ta wasu. Misali, a cikin Tsohon Alkawali, Allah ya aiki annabi Natan wurin sarki Dawuda magana game da aiki na zina da Batsheba, da kuma kisan da yayi ma Uriya, mijinta (2 Sama'il 12: 1-15). A cikin Sabon Alkawari, Allah ya yi magana ta hanyar Gamaliel, wani Bafarisiye domin karfafa shugabannin Yahudawa kada su sābā wa Allah da tsanantawa manzannin Ubangiji Yesu (Ayyukan Manzanni 5: 33-40). A cikin Ayyukan Manzanni 9: 10-19, Ubangiji ya aika Ananias, wani almajiri daga cikin birnin Damascus, ya tafi sa hannunsa a kan Sha'ulu hannuwa domin ya bashi gani, da kuma yin baftisma da Ruhu Mai Tsarki. Allah ko da yaushe yana magana, kuma yanā aikata shi, wasu lokatai ta wasu yan'uwa maza da mata cikin bangaskiya.

Allah na magana ta alamu da mafalkai

Wasu lokatai Allah na yin magana ga al'ummarsa ta alamu da mafalkai. LMT na kumshe da misalai dayawa wadanda ta garesu Allah na magana ga jama'arsa ta alamu da mafalkai. Cikin TA, Allah yayi magana ga babani Yakubu (Farawa 28: 10-22) da kuma Yusufu (Farawa 37: 6-11), kuma Daniyel a mafarki (Daniyel 7). A cikin Sabon Alkawali, Allah ya yi magana da Yusufu, mai tashen Maryama cikin mafarki sau da yawa (Matiyu 1: 18-21). Mafarki wasu lokatai na mamaki ne, kuma da wuyar fassara. Allah ya yi amfani da mafarkai da kuma bayani domin yin magana da sarakuna da kuma masu mulkin al'umma. Fir'auna (Farawa 41), Nebukadnezzar (Daniyel 2), kuma matar Pontius Bilatus (Matiyu 27: 19). Allah ya ci gaba da yi mana magana ta wurin alamu da mafarkai, wadanda suna bukatar hikimar Allah domin fahimtarzu da kuma bayyanansu

Menene Allah ke cikin fada a yau?

Kada ka tambaya ko Allah za ya yi magana. Ka tambaya dai ko kana cikin sauraron Allah da aikata abin da Allah yake cikin fada maka a yau. Allah na mana Magana ta halitta, ta Maganarsa Mai tsarki, ta Ubangiji Yesu almasihu, ta wasu, ta alamu da mafalkai. Ubangiji na mana magana game da abubuwa masu daraja da yake bamu ta Yesu Almasihu. Allah na tambayarmu da kasancewa hasken duniya. Menene Allah ke cikin fada maka a yau ? Kaka Allah ya ke so ka bashi amsa ?

Wurin rubuta wasu abubuwa

Tambayoyin tilawa

1. Kaka Allah ya yi maka magana, kuma yayi jagorancin rayuwarka a baya?
2. Kaka Allah zai yi amfani da kwarewarka domin ya wadatar da rayuwar wasu?
3. Ta wasu hanyoyi ne Allah ke ma jama'arsa magana?
4. Menene Allah ke cikin fada maka game da tausayi na rayuwar mutum?

Aikatattun shawarwari

Karfafa dalibai ga girmama "kunnuwar ruhaniya" domin saurare da biyayya game da abun da Allah zai fada musu cikin wannan bita.

Ku dauki lokacin shuru cikin addu'a, kuma ku tambayi wadanda suka kasance su fada muku abun da Allah ya bayyana musu game da tausayi kan rayuwar mutane ? Ku shawarta musu su tsaya cikin shuru domin gane muryar Allah. Suna iya rubuta duk abun da Ubangiji ya basu cikin ruhunsu.

Kare darasin da tambaya ko biyu daga cikinsu su yi addu'a. A karshe, ka kara aza tambayoyin nan uku na gabatarwa : Allah na magana ? In Allah na magana, kana sauraronsa ? In Allah na magana kuma kana sauraronsa, menene yake fada maka ?

Wurin rubuta wasu abubuwa

Babi na 2

Hangen Duniya na Littafi Mai-Tsarki

"Shi ne a gaba da dukkan abubuwa, dukkan abubuwa kuma shi ne yake rike da su"

Kolosiyawa 1:17

Dalibi zai kovi:

1. Ta kaka hangen duniya ke jagorancin rayuwar mutum.
2. Ka yi bambanci tsakanin hangen duniya na Littafi Mai Tsarki da kuma sauran hangen duniya.
3. Gane hanyoyi daban-daban wanda ta garesu ya'yan da ba a son zuwansu duniya da kuma halakar da ya'ya a cikin cikin uwayensu.
4. Gano hanyoyin wadanda ta garesu hangen Littafi Mai Tsarki na duniya ake iya anfani da shi domin kare ya'ya a cikin ciki.

Mahimman abubuwa

- Kowane mutum na da hangen duniya ; hadin abun bautawa da darajoji masu jagoranci amsar mutum ga dukan abubuwan da suka shafi rayuwa.
- Hangen duniya na sa mutum daukan kudiri bisa iri irin tambayoyi kan rayuwa, har da tambaya mai hatsari da ta shafi Zubda ciki ko zaben rayuwar jaririn da ke cikin ciki.
- Akwai manyan hangen duniya uku: Hangen Littafi Mai-Tsarki na duniya ; hangen duniya na masu sihiri da hangen duniya na marasa sanin Allah.
- Zubar da ciki hanya ce daya cikin hanyoyi, wanda ta garesu ake watsi ko halakar da jariran da ba a so.
- Hangen duniya na Littafi Mai Tsarki na tabbatar da darajar rayuwar mutum gaba daya, da kuma daraja musamman ran jaririn da ke cikin ciki.

Nassoshin LMT

Kolosiyawa 1.17 ; Karin Magana 14.12 ; Fitowa 2.1-10 ; Farawa 2.7 ; Zabura 127.3-5 ; Ayuba 10.8-12 ; Irimiya 1.5 ; Matta 1.18

Aikatattun shawarwari

Lokacin da ya kamata a dauka domin wannan taro: 90 minutes

Kafin a bada ma'anar hangen duniya, ku baiwa wadanda suka kasance su kwatamta bada ma'anar da kansu.

Shawarwarin aikatawa

Mu yi jarabawa ta 1 (duba karshen wannan babi).

Hangen duniya ya shafi yanayin hankali wanda ta gare shi muke iya gani, gano, ko bada ma'anar tabbacin duniya. Mu duka, muna da hangen duniya mai iza yanda muke tunani sosai, aikatawa, da rayuwa. Hangen duniya namu ke jagorancin amsar mu gai ri irin abubuwan da suka shafi rayuwa yau da kullum.

Hangenka na duniya tamkar wani tubaro ne mai launi wanda ta gareshi kake ga abin da ke waje. Haka, idan kasa tubaro mai launin ja, abun da ke waje zai kasance ja ; idan kasa mai launin dorowa, abin da ke waje zai kasance dorowa, haka yake da sauran. Lalle ne, mutumin da ya pata dukan rayuwarsa ga sa tubaro masu wani launi zai yi tsamani sosai cewa duniya mai irin launin cekamar yadda yake gani. Haka kuma, hangenka na duniya ya kawo launi ga yadda kake ganin duniya inda kake rayuwa.

Yana da mahimmanci a gane cewa kowane mutum na rayuwa kuma yana aiki ta wani hangen duniya, ko ya yarda ko ya ki. Gadonka, iyalinka, al'adarka, abubuwan bautawarka na shirye da kuma na samun jagoranci ta hangenka na duniya. Daga baya, hangen duniya naka na jan yadda kake tafiyar da rayuwarka. Ina matsayinka game da mutanen da ked a wurin zama dindindin nasu.? Amsarka ta danganta da hangen duniya naka. Ina tunaninka a kan tsofofi? Amsarka ta danganta da hangen duniya naka. Kana tsamani ana haifar yara masu zunubi, ko kuma ka yarda da cewa ana haifar yara masu kyau amma al'umma ke lalatar das u? Amsarka ta danganta ga hangen duniya naka.

Yarda da hangen duniya namu na kanmu yana taimaka mana ja da baya domin mu iya ganin abbuwa ta hangen duniya namu, ko mu sake shi kwata kwata. Lalle, bayan tubanmu ga Ubangiji Yesu Almasihu, hangen duniya namu ya sake gaba daya. Mu canza hange namu "marar kyau" na abubuwa, da hangen "almasihanci" na abubuwa. Sabon hange na almasihanci na daukan tushe cikin Maganar Allah, LMT.

Hangen Littafi Mai-Tsarki na duniya: Me ya sa muke bukatarsa?

Hangen Littafi Mai Tsarki na duniya lura da abubuwan dake tabbat, gaskiya tare da hasken Maganar Allah. Hangen Littafi Mai Tsarki na duniya na taba dukan panoni na rayuwarmu : dukiya, tarbiya, siyasa, kirkire kirkire da sauran wasu abubuwa. Ga kristoci, LMT na jagorancin dukan rayuwarsu ; dukan kudurori wadanda za su dauka ; dukan darajoin da suka samu.

Muna bukatar hangen Littafi Mai Tsarki na duniya, domin ya kamata mu lura da rayuwa bisa ga nufin Allah. Idan muna gani abubuwa dabam da yadda Allah ke gani, ba za mu taba ganin abubuwa yadda suke a gaskiyarsu. Haka, don a yi mana kashedi, marubucin Karin Magana ya rubuta : « Hanyar da kake tsammani it ace daidai, za ta kai ka ga hallaka » (14.12). Hangen LMT na duniya shine dalili wanda saboda shi muka yarda cewa tarbiyar LMT ita ce koli ; ko mu gaskata cikin al'ajabi ; ko mu yarda da darajar mutum, ko kuma mu yarda cikin yiyyiar kubutaswa.

Duk da haka, lokaci ne na mu gane cewa ko da mu fadada hangen LMT na duniya, hange namu na LMT na duniya rabi ne. « Gama yanzu kamar a mabudi muke gani duhu duhu a ranar nan kwa za mu gani ido da ido » (1 Korantiyawa 13.12a). Hangenmu na duniya ba zai kasance ba cikakke lokacin rayuwarmu nan duniya ; har lokacin da za mu shiga sama inda Allah zai bamu kamala ta karshe.

Hangen duniya dabam dabam :

Akwai hangen duniya dayawa wadanda ke takara tare da hangen duniya na Littafi Mai Tsarki. Addinin galgajiya da addinin jinkai sune manyan hangen duniya masu gaba da hangen Littafi Mai-Tsarki na duniya. Amma idan an kwatamtasu da hangen duniya na LMT, hangen galgajiya da na addinin jinkai suna kasancewa marasa anfani.

Addinin galgajiya ko yan komi Allah ne, bangaskiya ce wanda a wurinta dukan halitta, mai rai da marasa rai suna kumshe da ruhu ko rai : ice, dutse, dabbobi, mutane, rana, wata, tarmamu, samniya, da saura. Haka, ga addinin galgajiya, duniya na cike da ruhohi masu kyau da marasa kyau. Domin rayuwa cikin salama, ya kamata mutane su kwantar da hankalin ruhohi ta hadayu. Masu addinin galgajiya na ma ruhohi ibada maimakon su ma mahaliccin duniya duka ibada. Maji ko tsarin hadaya na galgajiya ya samu tushensa kan tsoron ruhohi, da kuma gurin kwantar da hankalinsu ta kashedi da hadayu.

Wadanda a wurinsu babu Allah, gaba ce ko watsi da yiyyiar kasancewar Allah, ko da dukan alama ta

addini ko da abun mamaki. Amma, yan babu Allah sun gaskata ga mutane, wanda, a garesu, alama ce wanda tafi girma ta sawayar yanayi. Ga hangen duniya ta yan’babu Allah, mutum wata hukuma ce ta koli bisa kowane abu, har da rai da mutuwa game da jaririn da ke cikin uwa tasa. Haka mutum na ikon yin duk abun da yake so, domin babu wani iko bisansa wanda a gabansa zai kawo bayyani.

Hangen LMT na duniya ganewar gaskiyar abun da ake gani da wanda ba a gani bisa ga koyarwar LMT. Ga Krista, Allah shine tsakiyar abun da ya tabbata. Shine mai ceton duniya mai zunubi ta hadayar Dansa, Yesu Almasihu. Rayuwar Krista na kasancewa cikin ibada da biyyaya ga Allahn LMT.

Aikatattun shawarwaria

Ku yi jarabawa 2 (leka abun dake karshen wannan babi).

Wadannan hange na duniya wadanda ke bamban na nuna wasu abubuwa da ba su tafi daidai da juna ba game da mahimman tambayoyi bisa kasancewar mutum kamar : kasancewa, yanayi da nufin Allah, tabbaccin duniya, rayuwar mutum, nagarta da mugunta, adalci da rashin adalci, kula da yaran da ba a so kasancewarsu ba. Hangenmu na duniya na jagorancin amsoshi namu game da mahimman tambayoyi na rayuwa kamar : yaushe ne rayuwar mutum ke farawa ? Wa ke kudurta lokacin da rayuwar mutum ke farawa kuma take karewa ? LMT – da hangen duniya wanda ke fitowa – na koyar da mu cewa Allah ne mamalakin kasaancewar kowane mutum. Shine kalmar karshe bisa farko da karshen kowata rayuwar dan’Adam. Wadanda basa bin hangen LMT na duniya sun gaskata cewa suna da hakin kudurta farko da rayuwar wasu, abun da Allah kadai ke da kalma ta karshe.

Wurin rubuta wasu abubuwa

Halakar da yaran da ba a so su zo duniya

Amsar iayaye ga yaro wanda yake keruwa cikin, ko yake shirye ya fito, ko ya fito daga cikin uwa na bambam game da guri ko begen da suke da shi na su samu ko kada su samu da. Uwaye mata, da ke son iyali suna tunani dabam. Akwai wadanda basu da hakuri suna gaugawa hiafuwar dan da suke dauke da shi. Akwai wasu kuma da basa so samun dan da suke dauke da shi saboda dalilai dabam dabam : bana son wannan da saboda dukan abubuwan da ya kamata in kula da shi babu ; bana so wannan yaro, domin ban yi aure ba da ubansa ; bana so in samu wannan da, domin ya kasance daga fade ne, da sauran dalalai.

Tsoron cikin da dan da ba a so ke badawa na taushe tunanin uwaye a wannan mahimmin lokacin. Tsoro ne dalili na farko da yawancin zubda cikin da a bas o. Kullum tsoro ne ke iza uba ko yan'uwan yariyar da ke da cikin, a tura ta wata rana da karfi ta kai ga ubda cikin, wani lokaci ba tare da yardarta ba. Hangen duniya dayawa ba sa darajanta da dai tsarkin rayuwar mutum. Suna karfafa zubda cikunan matan da suka yi ciki ba tare da yardar su ba. Akwai mahimman hanyoyi hudu wanda ta garesu uwaye ke hallakar da yara da ba a so :

- 1- Zubda ciki shine kawo karshen rayuwar yaro da ke cikin uwarsa, kafin a haifeshi. Ilimin kimiya na zamani ya kirkiro hanyar rabuwa da rayuwar yaro tun lokaci na fari na kasancewarsa, ba tare da uwa ta lura ma da kasancewar yaron.
- 2- Yadda jariri – wasu lokatai, wasuniyaye na yadda yara sabobin haifuwa cikin shara don su mutu ta rashin kula. Wasu uwaye na yadda yaronsu daga boye gabon ekilisiyoyi ko wurin renon marayu, cikin bagen cewa wasu mutanen kirki masu nufi mai kyau za su daukesu. Cikin LMT, uwar Musa ta aje jaririnta bisa ruwayen Nilu, cikin kwandon da ruwa ba za su shiga ba cikin begen kare rayuwarsa daga umarnin hallakar da jarirai maza na ibraniyawa, wanda Fira'auna na Masar ya kudurta. An cece jaririn daga ruwayen Nilu daga kuma hallakaswar da Fira'auna ya umarta, ta diyar Fira'aunna da ta samu kwandon dake kumshe da yaron bisa ruwayen kogin Nilu (Fitowa 2.1-10)
- 3- Kashe yaro – Shine kashe yaro da ransa, ko ta hanyar sauvi ko da karfi. Hallakarwa na iya kasancewa ko ta rashin iska, ko ta shakewa, ko ta nasa yaro cikin ruwa.

4- Aza yaron ga abubuwan yanayi. Ana iya hallakar da yaro ta barinsa ba tare da kariya ba ga abubuwan da suka shafi yanayi : zafi, dari da sauransu. Yara dayawa da aka barsu haka sun rayu, amma kuma wasu dayawa sun mutu. Mutuwar yaron da aka yard a gangan ta iyayensa ga abubuwan da suka shafi yanayi kisan kai ne.

Wurin rubuta wasu abubuwa

Sakamakon zubar da ciki, yada yaro, kisan kai da barin yaro ba tare da kariyar yanayi duk daya ne : mutuwarsa ne. Tabas, yaran da aka hallakar da gangan ta iyayensu marasa laifi ne, amma uwayensu ne da sakaya gaban Allah. Mama Tereza ta ce haka game da zubda ciki : « In muna iya yarda cewa uwa na iya kashe dan cikinta ko ana iya yarda uwaye su kashe ya'yan kansu, kafin ko bayan haifuwarsu, ba abun mamaki ba ne cewa rayuwar da' Adam ta badda darajarta, kuma kowa na cikin hatsarin hallaka ko ta kaka ce. »

Yadda ake ganin vara cikin uwa bisa ga hangen duniya na Littafi Mai-Tsarki

Yana da muhimmanci cewa ganinmu na yara cikin uwa ya kasance ya dogara ga hangen krista na duniya, ana nufin, ta nufin Allah game da rayuwar dan' Adam gab daya, kuma rayuwar yara a cikin uwa musamman. Akwai abu hudu da aka yarda da su bisa yara cikin uwa :

- 1- Yaro da ke cikin uwa a a dauke shi ba mutum ; saboda haka, ana yarda da zubda ciki lokacin da yaro ke girma cikin uwa, daga daukansa har haifuwa.
- 2- Yaro cikin uwa bai kasance mutum bas ai bayan ya dauki kamar mutum ; saboda haka akwai damar zubda ciki kafin yaro ya kai lokacin da ya dau surfar mutum in ji masu kare wannan matsayi.
- 3- Yaro ya kasance mutum ko a'a, wannan bashi da mahimmaci ; nufi kadai da kudurin matar ta yarda ka a'a da cigaba da rike cikin.
- 4- Yaro cikin uwa cikakken mutum ne ; domin an halitto shi da kamanin Allah, lokacin da dau surfar ; da bayan haifuwarsa. Saboda haka, zubda ciki ta kowane dalili ba a taba yarda da shi ba.

Hangen duniya na Littafi Mai Tsarki na tabbatar niya ta hudu mai cewa mutane, mutane ne, tun daga daukan surfa cikin cikin uwaye. Hangen duniya na Littafi Mai-Tsarki na daukan rayuwar dan' Adam tamkar kyautar Allah (Farawa 2: 7; Zabura 127: 3-5). Saboda haka, muna iya cewa mutuntakar yar lokacin da ke cikin uwa tabbatas ne ; tun daga surfawarsa har haifuwarsu, kuma da bayan haifuwarsu (Ayuba 10: 8-12; Irmiya 1: 5; Matta 1:18).

Ta kaka yaran dake cikin uwa suke hakika Yan'Adam?

Yaran dake motsi cikin uwa – an yarda da su ko a'a – an halitto su da kamanin Allah kuma bias ga surfarsa. Yara na kasancewa ta tunani da nufin Allah. Yaran dake motsi cikin uwa, su cikakkun yan'Adam ne.

Ma rubuci Stephen Schwarz cikin littafinsa: The Moral Question on Abortion ya fadada gwajin da ke nuna hanyoyi hudu wadda ta garesu yaron dake cikin uwa yake bamban da yaro bayan an haifoshi. Wannan gwaji na nuna cewa wadannan bambance bambance bas u da wani tasiri bias mutuntaka da darajar yaron dake cikin uwa. Kuma baya anfani domin taimakama mutum ga daukan kuduri bisa kyan ciki.

Bambance bambance hudu sune:

Tsawo – yaron dake ciki kamar kullum karami ne fiye da wanda aka haifo. Amma wannan ba yana nufin cewa yaron dake ciki bashi da daraja fiye da wanda aka haifo. Lalle, baligin mutum yafi girma fiye da saurayin mutum, amma bambancin tsayi bay a dauke ko rage daraja ko mutuntakar saurayin. Ko cikin al'adu inda matasan yara aka dauke su kamar darajarsu na kasa da baligi, ba mutumen dake karfafa baligai su halakar da matasan saboda wannan dalili.

Matsayin cigaban ilimi – Yaron dake cikin ciki iliminsa bai kai na sabon haifuwa ba. Sabon haifuwa kuma yana kasa da masha nono. Masha nono yana kasa da saurayi. Saurayi na kasa da baligi. Ba za mu halakar da yaron dake ciki saboda kawai iliminsa bai kai na sabon haifuwa ko masha nono da sauransu.

Kewayensa – Yaro dake ciki na rayuwa a boye cikin uwarsa, saboda haka, mutane dayawa suke tunanin cewa da shike ba a ganinsu, sub a tabbatattun mutane ne ba. Darajar rayuwar yaron dake ciki ba ta danganta ba da inda yake rayuwa. Darajarsa ta danganta kawai daga mutuntakar da yake rabawa tare da mu.

Girman dogara da wasu – Yaron dake ciki ya dogara ga uwarsa gaba daya domin ya cigaba da rayuwa. Haka yake domin sabon haifuwa, masha nono, kuma kowa daga cikinmu ya biyo ta wadannan matakai na rayuwarmu. Baligi amma nakasashe, na dogara ga wasu domin ya cigaba da rayuwa yadda ya kamata. Matsayin dogararmu ga wasu ba ta bata ko kadan darajar mutuntaka tamu. Dogara gaba daya ta yaron dake cikin uwarsa domin ya rayu bay a nufin darajarshi kadan ce kuma uwa nah akin ta tsaida rayuwarsa.

Bisa ga hangen duniya na LMT, ran mutum, tun daga daukan ciki har mutuwarsa, yana rike da darajarsa ta mutum wanda Allah ya bashi tun halitta. Darajar mutum ta dan'Adam ba dogara ba, ko daga kira, matsayi, ko dogarar mutum ga wasu.

Wurin rubuta wasu abubuwa

Karshe

Zubda ciki yana daya daga cikin manyan zunubai na lokacinmu. Hangen LMT na duniya na nuna yadda zubda ciki yake a gaskiya, aikin kisa munana na dan' Adam wanda bashi da kariya cikin hannuwan mutanen da ya kamata su kareshi. Amma zubda ciki ya fi ma kisa, aikin tayaswa ne budadde gaban Allah, mahaliccin rai. Matan da suke aikata zubda ciki, har da dangi nasu da likitoci masu taimaka masu makafi ne gaban zunubi munana da suka wa Allah. Matan dake zubda ciki da wadanda suke taimakonsu suna bukatar tausayinmu da addu'oi namu, domin Ubangiji ya bude musu idanu don su kai ga tuba da kuma ceto.

Hagen LMT na duniya ana bukatarsa domin rayuwa wadda za ta yi daidai da nufin Allah, kamar yadda yake bayyane cikin LMT. Tarbiyar krista ta samu asali gaba daya bisa hangen LMT na duniya. Har da kristoci ma na iya samu bangaskiyoyi wadanda suke bamban da nufin Allah bayyanannu cikin LMT. An karfafa krsitoci zu bar LMT ya gyara hangensu na gaskiya.

Tambayoyin Tilawa

1. Bada cikakken misali nan inda hangen duniya yake bamban da hangen duniya na wani mutum.
  2. Ina hangen duniya, a cikin wadanda aka bayyana cikin wannan darasi, mai mulki cikin al'adarka?
  3. Ina iri irin dubaru da aka yi anfani cikin al'adarka domin kawar da jaririn dake cikin uwarsa?
  4. Ta ina hangen LMT na duniya ke taimaka maka bada amsa ga matayen da suke son zubda ciki?
-

Wurin rubuta wasu abubuwa

Hangen LMT na Duniya (Appendice)

Jarabawa 1 (mintu (5-10)

Tuni : Bisa ga lokaci, kana iya nafani da jarabawa ta daya ko ta biyu da suke biyowa :

Zabi na daya : (Tubaron kare rana)

- 1- Ka dau kayan koyarwa wasu tubaro mai kare rana mai launi dayawa (kana iya daukan kuma wasu walau walau masu launi wanda zaka iya anfani domin lekawa ta garesu).
- 2- Kayi tambayoyi kamar haka : yaushe ka saurari kalmar « hangen duniya, wani tunani ne da farko ya zo maka ? » Kaka za ka iya bada bayyanin kalmar hangen duniya? Ku lura da amsoshin daliban kada ka basu ma'anar ta hangen duniya.
- 3- Sanya tubaron mai kare rana, kayi musu tambaya kamar haka : « ina launin ajin da muke ciki, ta wannan tubaron masu launi ? »
- 4- Tambayi daya daga cikinsu ya sa tubaron daya.
- 5- Yi masa tambaya kamar haka : « ina dalilin da mu biyu mu ke ganin ajin ta launi dabam dabam ? »
- 6- Yi tambaya kamar haka : « ta ina ne ganin wannan aji ta tubaro masu launi ake iya kwatamtashi da hangen namu na duniya ? » Ko kuma : « Domin me krista ke ganin duniya bamban da wadanda ba krista ba ? »

Zabi na biyu : (labari – tarihi)

- 1- Bada wani tarihi (in yana yiwi labarin kanka) mai nuna kaka da domin me mutane biyu suka iya leka abu daya, amma su ganeshi dabam dabam. Leka misalin dake kasa.
- 2- Yi tambayoyin da suka dace, masu bada dama ga yan'taron domin basu damar rike gaskiyar hangen duniya. Misali :
  - « Domin menene, cikin tarihi da na bada, mutane sun lura da abu iri daya ta hanya dabam dabam. »
  - « Menene ya turasu ganin yanayin dabam dabam ? »
  - « Ta kaka ake iya kwatanta bambanci tsakanin yadda mu krista muke ganin abubuwa, da kuma yadda wadanda ba krista bak e ganin abubuwa ? »

Misali aikatace :

Mata da miji sun yi tafiya tare cikin mota ta wata hanya mai bi ta cikin kurmi mai kyau. Lokacin tafiyar, mijin ya nuna ma matar kyau na dabam na wannan daji mai tsanwa. Mata ita kuma ta fara shaidama mijinta cewa wannan daji na bata mata zuciya, domin yayi laushi ya kuma bushe. Mijin ba ya iya gane amsar matarsa. Amma da ya leka wajen matarsa, sai ya gane domin ma take magana haka. Matarsa ta sanya tubaro masu launin kasa kasa, shi kuma yana da tubaro masu launin kore. Haka yake, kowane dayansu na ganin daji daya amma bamban, bisa ga launin tubaron da yake saye da shi.

Jarabawa ta 2 (minti 20)

- 1- Cikin anfani da hangen duniya iri iri da suke yanzu a gareka, shirya bisa yar farar takarda hoton sabon hangen duniya, ta tsara bambanci tsakanin sabon hangen duniya da sauran hange na duniya wadanda aka bayyana su cikin wannan darasi. Ku bada suna kan hangen duniya kamar haka : Binciken hangen duniya. Yi anfani da kayayyakin da suke can: powerpoint, Texto, Tableau, Poster, da sauransu.
- 2- Da farko, sashinan zanan su kasance babu kome. Ka cika zanen lokacin yin aikin.
- 3- Ka yi tambaya kamar haka: “Kaka za ku bayyana hangenku na duniya?” Ka bar wadanda suka kasance su fiddo hangensu na duniya na LMT; ganin cewa dukansu pastoci ko shugabanan Krista ne. Rubuta: Hangen LMT na duniya cikin zane na uku. Leka misalign dake kasa.
- 4- Ka yi tambaya kamar haka: “Wadanne ne hangen duniya manya cikin al’ada taku?” Kana iya kuma yin tambaya bisa manyan addinai, ko bisa majami’da tunanai mahimmai inda kake. Yi kokari ka kawo hangen duniya dabam dabam wadnda yan’taron suka bada ga hangen duniya biyu wanda suke jagoranci bisa duniya, kamar yadda aka fada a farkon wannan babi: hangen galgajiya na duniya, da hangen mutuntaka na duniya. Rubuta hangen biyu cikin zane da fari da na biyu na babban zane.
- 5- Daga an rubuta ukun masu mahimanci na duniya bisa zanen, rubuta: “Allah” bisa zane na farko. Kuma ka yi tambaya kamar haka: “Wanene Allah, ga LMT” Rubuta amsoshin yan’taron game da amsoshin ma biya galgajiya da masu cewa babu Allah kan Allah.

- 6- Daga zanen farko ya cika, ka ce: "Hangenmu na duniya zai bayyana ganewar da muke da ita game da duniya". Rubuta Kalmar "Duniya" bisa sashe na biyu, kuma ka nemi bayyanin wannan kalma wajen hangen nan uku na duniya.
- 7- Cika zanen ta bambanta kalmomi dabm dabam na tabbaccin mutuntaka, ta hasken hangen nan uku na duniya wadanda aka yi Magana cikin wannan koyarwa. Ga wasu abubuwana da za su iza tattaunawa:
- Rayuwar mutum (ina tushen rayuwar mutum? Yaushe ruywar mutum ta fara? Wata daraja ce rayuwar mutum cikin bambanci ga sauran hallittu masu raid a marasa rai?)
  - Gaskiya ko karya (kaka kowane hangen duniya ke bayyana abun da ke gaskiya da wanda yake karya?)
  - Masu karfi da marasa karfi (menene LMT ke koya mana game da hulda tsakanin masu karfi da marasa karfi (gwobraye da marayu, da sauransu)? Ina tunanin galgajiya da marasa Allah bisa hulda tsakanin masu karfi da marasa karfi?)
  - Zubda ciki (hangen LMT na duniya na koya mana bada girma da kariya ga marasa karfi. Ina hangen LMT game da yaran da ke samu sarafawa cikin ciki? Tare da yarda da hangen masu addinin galgajiya da marasa Allah game da hulda tsakanin masu karfi da marasa karfi, ina tunaninsu game da zubda ciki?)
- 8- Daga tattaunawa ta kare, kana iya raba zanen wanda aka cika can baya, wanda yake kumshe da tunanai a bayyane na kowane hangen duniya bisa tambayoyin da aka dora, game da Allah, duniya, darajanta rayuwar mutum da kuma jariran da ke cikin ciki.

Wurin rubuta wasu abubuwana

Hangen duniya a bambance			

Hangen duniya a bambance	Hangen duniya na LMT	Dukan abubuwa, marasa rai a ciki, suna da ruhu	Babu Allah. Babu abubuwan
Allah Wanene Allah?	. Allah na nan har abada . Allah ya kasance cikin uku:Uba-Dan-RMT . Muna iya sanin Allah .Allah shine mahaliccin kowane abu	. alloli dayawa . alloli na nesa da mutane .kananan alloli dayawa	. babu Allah Kimiya na fadar kome .Ba ya yiyiwa a san tabbac ci kaseancewa Allah . Nine allahn kaina
Duniya/Hallita Ta kaka duniya ta kasance? Yake mulkin duniya/Hallita ?	. Ganewarmu na duniya na da tushe bisa Maganar Allah, LMT Akwai duniyar dab a a gani, da wanda ake gani Duniya ta samu hallita daga Allah Kome na Allah ne	. ruhohi ke cikin duniya Kowane abu na cike da ikon ruhwaniya	. Ba za mu iya sanin illar abun da muke iya gani da tabawa . Duniya ta samu kasancewa ta wani rugumutsi . kowata irin rayuwa bisa kasa ya kasance ne kawai ta sawaya
Rayuwar dan'Adam Daga ina ran mutum ya ke ? Yaushe rayuwar mutum ta fara? Ina darajar ran mutum in an kwatamtashi da sauran hallita?	. An hallitamu da kome na Allah Rayuwar mutun na faraway tun daga daukan ciki, bayan haduwar maniyi da kwoi . Mutane na da ruhu . Allah kauna ne. yesu Almasihu ya zo domin ceton duniya daya zunubi. Allah na da tsari domin kowane mutum, daga haifuwa har mutuwa . Rai mutum na musamman ne, dangane da sauran halitta	. Mutane na da jiki da ruhwaniya . ran mutum na faraway daga daukan ciki .Dayawa sun yarda da jariri cikin ciki tamkar ruhu ne rayayye . Ana rayuwa yau da kullum . Fata: Mutane suna yanda da abubuwa yadda suke	. Yan'Adam sun fadada cikin sa'a da kuskure . Mutane jiki kadai garesu, ba ruhwaniya .Darajar mutane daya take da ta ciyawa da dabbobi . Ba a iya tamtama game da farkon rayuwar mutum . Jariri cikin ciki ba mutum ne ba kuma bas hi da wata daraja.

Nagarta da Mugunta Kaka kowane hangen duniya ya ke bambanta nagarta da mugunta ? Wa ke kudurta abun da yake mai kyau?	. Allah ya bayyana abun da yake mafi girma da haske . LMT ya bayyana nagarta da mugunta tare da haske . Allah ke nuna abu mai kyau	. Nagarta ko Mugunta suna da tushe ga kwarewa . Nagarta ko mugunta sun danganta da sakamakon ayyukan mutam bisa rayuwar al'umma . Nagarta ko mugunta suna samun bayyana ta sakamakonsa cikin duniyar ruhohi	. Nagarta da mugunta haka suke kawai. Babu gaskiya daya . Yanayi ko sakamakon ayyuka na bayyana abun da yake mai kyau da marar kyau . Masu karfi ke kudurta abun da yake mai kyau da marar kyau.
Masu karfi na gaba da marasa karfi Ina matsayin kowane hangen duniya game da hulda tsakanin masu karfi da marasa karfi ?	. A gaban Allah masu karfi da marasa karfi darajarsu day ace . Dole masu karfi su taimaki marasa karfi	. Masu karfi na mulkin marasa karfi . Ruhohi na iya taimakon masu karfi da marasa karfi	. Masu karfi ke rayuwa . Marasa karfi na iya bacewa sakamakon masu karfi Mutane ke nuna wa ke da daraja wanenen bashi da
Zubda ciki Ta kaka matsayin kowane hangen duniya game da hulda tsakanin masu karfi da Marasa karfi ke bayyana matsayin zubda ciki ?	. Zubda ciki hallakar da ran mutum ne (kisa ne) . Zubda ciki zunubi ne . Zubda ciki na da sakamako marasa kyau (muni) . Dukan zunubai, har da zubda ciki ana iya gafartasu	. Zubda ciki na iya kasancewa marar kyau ga wasu, amma a yarda da shi idan gungu ya yarda . Idan ya yarda da zubda ciki, dole iyali su kula da ruhun yaron da aka zubda. . Zubda ciki na lalata huldodi tsakanin duniya tamu da ta ruhohi	. Zubda ciki a hankalce yake kuma yana bayyana tausayi wani lokaci, bisa ga yanayi. . Zubda ciki hakin mutum ne . Mutane na da incin daidaita darajar dan dake ciki kuma su ka ka masa karshe in da bukatar yin haka.

Wirin rubuta wasu abubuwa

Babi na 3

Kepappen Hali na Ran Mutum

« Haka nan fa, Allah ya halicci mutum cikin siffarsa, cikin siffar Allah, Allah ya halicci namiji da ta mace ya halicce su. »

Farawa 1:27

Dalibin zai:

1. Iya koyon abun da LMT ke koyarwa bisa datajar ran mutum
2. Kasance ya iya bayyana dalilin da ran mutum ke da daraja
3. Iya yarda da cewa kowane dan'Adam – namiji da mata – na da daraja daya gaban Allah
4. Nuna ta kaka zubda ciki ke kaskantar da ran mutum
5. Gane amsar LMT kan zubda ciki.

Mahimman abubuwa

- Dan'Adam shi kadai yake dabam daga cikin dukan halittar Allah, domin an halitto maza da mata da kamanin Allah
- Kowane ran mutum na da daraja daya, kuma ba a iya aunasa da kalmomin mutane, daga haifuwa har ga mutuwa, domin an halitto yan'Adam da kamanin Allah
- Karya darajar ran dan'Adam shine dalilin mutuwar dubunan mutane cikin duniya, da kuma lalcewar masu muni cikin duniya.
- Ya kamata mu darajanta ran mutum yadda Allah ya darjanta shi, kuma ma zabi fadada ran mutum cikin mahawarorinmu tare da wasu, ran yara dab a a Haifa ba.

Nassoshin Littafi Mai Tsarki :

Farawa 1: 26-27, Farawa 2: 7, Zabura 100: 3, Zabura 139: 13-16a, da Irmiya 1: 4-5, Farawa 1:27, Farawa 1: 31a, Fitowa 20:13 Misalai 6:17, Zabura 139: 13-14, Zabura 139: 15-16, da Irmiya 1: 5, Farawa 1:27, Yahaya 10:10, Misalai 24:11, Matiyu 25:40, Misalai 31: 8-9, Zabura 68: 5, da Irmiya 9:24, Jacques 2: 14-17, 2 Korantiyawa 5: 18-19

Aikatattun shawarwari:

Lokacin da aka kaiyade domin wannan sashe : minti 60-90.

Ka farad a wadannan tambayoyi: “Menene ma’anar Kalmar ‘kepewa’? Lokacin da ke ji wannan kalma, menene ke zo maka cikin tunani?”

Fara wannan sash eta bada labara mai jan hankali na halitta ta Farawa 1. Ka tambayi wadanda ken an su fada maka kaka Allah ya halitto haske. Jirayi amsarsu: “Y ace sai haske ya kasance,” ko wata amsar irinta. Yi tambaya irin haka game da yaurari, tsiro, dabbobi kuma a karshe mutum. Yi jiran dalibai su amsa daya bayan daya. Ka sa kayami bisa cewa Allah ya zo mutum daga kurar kasa. Halittar mutum ta kasance dabam da ta sauran halittu. Tun daga farko, Allah ya kepe bamiji da tamata, bisa ga sauran dabbobi, domin su kepappune, domin sun sami rai daga ran da Allah ya huru bisansu.

Littafi Mai Tsarki ya koyer da cewa a lokacin halitta, Allah ya halicci mutum cikin kamaninsa: "Kuma Allah ya ce, Bari mu yi mutum a cikin kamaninmu, kuma su mallaki kifayen da suke a cikin teku, da tsuntsayen sararin sama, a kan dabbobi, bisa dukan duniya, da kuma a kan kowane abu mai rarrafte da ke a cikin kasa. Allah ya halicci mutum cikin siffarsa, ya halitta shi cikin siffar Allah ya halitta namiji da ta mace. "(Farawa 1: 26-27). Mahimmar gaskiya da ke fitowa daga wannan nassi na Littafi Mai Tsarki na cewa : Kowane mutum na da darajar daidai, daga haihuwa zuwa ga mutuwa, saboda an halitta mutum yana a cikin surar Allah. "Ubangiji Allah ya siffata mutum daga turbayar kasa, kuma Ya hūra a cikinsa kafafen hancinsa kuwa ya numfashin rai, mutum kuma ya zama rayayyen taliki. "(Farawa 2: 7). Mutum

shi kadai yake domin shi an halitta shi a cikin siffar Allah, ba haka al'amarin ga sauran halittu. Mutum na bamban da dabbobi domin yana da ruhwaniya, domin yana da lamiri wanda ya fito daga Allah kai tasye. Maza da mata, halittu ne masu ilimi, tausayi, tarbiya, ruhwaniya wanda ba sa fasa kasancewa har abada. Dukan wadannan halye na fitowa daga Allah. Kamanin Allah a garemu ana ganesa kuma ta kwarewar hali na allah dake a garemu : kauna, adalci, hakuri, ladabi, kaskanci, gafara, alheri.

Littafi Mai Tsarki na koyar da mu a fili game da girman Allah bisa dukan halittu, amma yana magana musamman da wuri na musamman da Allah ya shiryawa namiji da tamata (wannan matsayi na musamman na mutuntaka bai tsaya ba ga kristoci kadai ba, ya shafi ma wadanda ba krista ba). Allah ya halitto kowane dayanmu domin wani dalili na musamman (Zabura 100: 3; Zabura 139: 13-16a), kuma yana da tsari domin kowane dayanmu tun daga daukan jikinsa, lokaci na farko na rayuwarmu (Irmiya 1: 4-5).

Menene Littafi Mai Tsarki ke koyarwa game da darajar Ran Mutum?

Aikatattun shawarwari:

Cika jarabawa ta 1 (leka karshen babi

Ran mutum na da daraja domin Allah ya halicci mutum cikin kamaninsa. "Allah ya halicci mutum cikin siffarsa, ya halitta shi cikin siffar Allah, Allah ya halicci namiji da tamata. "(Farawa 1:27). Wannan nassi na shinfida babban gaskiya game da darajar kowane ran mutum. Darajarmu ba haka take ba. Ta fita daga halittarmu a cikin siffar Allah.

Ran mutum na da daraja domin Allah ya ayyana da halittar ran mutum ya zama da kyau sosai. "Allah kuwa ya ga dukan abin da ya yi sai ga shi kuwa yana da kyau. "(Farawa 1: 31a). Halitta "mai kyau sosai" daga Allah ta kumshi halittar kabilun mutane.

Ran mutum na da tamani, domin Allah ya hana kisa. Doka ta shida na umartar : "Ka da ku yi kisa. "(Fitowa 20: 13). Misalai 6:17 ya ce Ubangiji yana kin wadanda suke da "jinin marar laifi. "

Ran mutum na da daraja domin Allah ya halitto kowata rayuwar mutum. (Zabura 139: 13-14).

Ran mutum na da daraja domin Allah ya san mu kafin haifuwarmu, kuma yana da shiri domin mu. (Zabura 139: 15-16) ; (Irmiya 1: 5).

Kowane mutum na da wannan darajar

Mu duka muna da wannan darajar gaban Allah, duk da bambanci a cikin jinsi, zamaninmu, kabilia tamu, matsayi namu, illimi namu, gungu namu da saura. Kowane ran mutum an halitta shi da kamanin Allah, kuma ya kamata a daranjata shi a wannan matsayi. Kowane ran mutum ya kamata a bashi girma, a daranjata shi, a kare shi, a fadada shi; kada a kaskantar das hi ko a lalatar.

Kowane ran mutum na da daraja tun lokacin da aka kirkiro shi. Daraja tamu a matsayin mutane ta tafi tsawon rayuwarlu. Duk aiki na tashin hankali ga wani mutum masaki, marasa karfi ko tsofofi kai ma Allah hari ne, haka yake ga duk kunci ga yaron da ke cikin cikin uwatasa. "Allah ya halicci mutum cikin siffarsa, ya halitta shi cikin siffar Allah, Allah ya halicci namiji da tamata. "(Farawa 1:27). Namiji da tamatar dukansu biyu an halit cikin iyali ; ko da yake dukan biyu bamban suke cikin jinsi, dukansu kamanin Alla ne.

Daukan mace da ake yi kamar halitta mai karamin matsayi cikin al'adu dayawa na duniya rashin girmama Allah ne; kristocin da ke rayuwa cikin kasashen da mace bata da matsayin kirki ya kamata su bida kai ga aikata bamban da al'adunsu ta aikatawa da kuma fadada darajanta da kuma nuna mace da namiji daya suke. Bai yi yawa ba a yi nanaci kan cewa nimiji da mace daya suke, domin an halitto dukansu da kamanin Allah.

Wurin rubuta wasu abubuwa

Zubda ciki: babban Kisan kare dangi na duniva

Cikin Yahaya 10: 10, Ubangiji na cewa: « Barawo ya zo ne kawai don sata da kisa da hallakarwa. » Wannan gaskiyar LMT na bayyana dalili da ya sa aka kaskantar da millioyin rayukan mutane cikin dunia ; ta bauta, wasu abubuwani da ba su kamata ba, da kisa, wanda yake hari na karshe kan ran mutum. Kowata shekara dariruwan dubunan mutane an kashe su cikin dunia. Kisan kare dangi ya kasance wata mugunyar salo na halakar da dubunai, ko malalar rayukan mutane.

Aikatattun shawarwari

Cika jarabawa ta 2 (leka karshen babi

- Kisan kare dangi a Rwanda (1994): 1,174 miliyan Tutsi da Hutu sun mutu
- Kisan kare dangi a Cambodia (1975-1979): 2.000.000 khmers sun mutu
- Hadaya / Shoah (1933-1945): 13.000.000 Turawa da 6.000.000 Yahudawa sun mutu
- Mulkin Staline (1941-1953): 20 miliyan Sovietiks sun mutu

Lokacin da ba a darajanta ran mutu ba, masu matsayin hukuma, gungunan ribar kansu har da al'ummomi gaba daya sun bada kai cikin ayyukan lalatar da wasu. Amma akwai wani salo na kisan kare dangi mai muni, mai halakar da millioyin rayuka, fiye da kisan da aka ambata can baya. Zubda ciki na kashe da million 42 na rayukan mutane cikin dunia kowata shekara.

Da shike dunia ya juya fuskarta wasu wurare gaban abun bakin cikin dake faruwa, haka dunia na juiya fuskarta wasu wurare gaban abun bakinciki da ke faruwa na zubda cikuna da ake yi cikin iyalai, al'umomi da kasashe. In gaskiya ne kowane ran mutum na da mahimmanci gaban Allah, kenan kristoci ba za su juiya fuskokinsu ba wasu wurare lokacin da ana zubda cikuna inda muke rayuwa. Ba kadai mu lura da wannan mugun abu da ke faruwa na zubda ciki. Ya kamata mu yi wani abu domin kare yaran da ba a haifosu ba, kuma wadanda ba za su iya kare kansu b agame da wahalar da ake ba uwayensu na gaba. Karin Magana 24.11 ya ce : "Ka cece su da cewa suna kõma kisa, wadanda za mu kashe, ya cece su! "

Wurin rubuta wasu abubuwani

Zubda ciki Tsinin Mashi ne kawai

"Tsinin mashi" wata kalma ce wasu lokatai da ake anfani da ita domin magana kan aiki na musumman mai haifo wasu ayyuka ko sakamako mafi muni. Cikin farauta galgajiya wadda ake yi da mashi, tsinin mashin ne ke tilla dabbar da farko sai ya bude yar karamar kofa mai bada dama ga sauran karfan ya shiga dabbar sosai kuma ya sa mutuwa.

Zubda ciki ya kasance « tsinin mashi », matakai na farko na tafiyar kaskancin ran mutum. Kamar yadda tsinin mashi ke shiga dabbar kuma ha halakar da gabbobinta na ciki, haka zubda ciki ke shiga yara cikin uwatasa domin ya dauke masa rai kafin a haifoshi. Amma akwai hanyoyi dayawa wanda ta garesu a ke iya halakar da ran mutum ta iri irin matakai na rayuwa :

- Jarirai : kisan jarirai, yadda jarirai
- Yarinta : Jima'i da karfi, cininkin yara
- Kurciya : Bauta, bada wahalar jiki
- Balaga : Karuwanci, fade
- Tsufa : Watsi

Dukan wadannan laifukan ga ran mutum na da tushe cikin kaskantar da ran mutum mai fitowa daga zubda cikin yaran da ba ahaifa ba. Idan mun yi yarda da hangen duniya wanda ya san daraja ran mutum da ke yaron da ke cikin ciki, za mu iya gane kuma darajar mutane gaba daya. Idan hangenmu na duniya ya san darajar ran mutum kuma na izamu ga kare yaran dake cikin ciki, ya yi daidai kenan a garemu mu kare kuma darajar mutane da kowata tsara.

Abun da muka fada ba kullum ke gaskiya ba domin masu kare wasu hangen duniya. Mutane dayawa masu kariyar wadanda suka bada kai na ran yaran da aka haifa, ko balagu, basu da damuwa kan abun da ya shafi halakar da yaran da ke cikin ciki ko yaran da ke girma cikin cikin uwa. Yana da sauiki ga dayawa ta fadi darajar yara matasa, sammai, balagu da tsofi gabon Allah. Amma kuma yana da sauiki a manta da cewa yaran da ke girma ciki suna da daraja iri daya gabon Allah kamar wadanda ke da kwanki wadanda muka ambata baya.

Wurin rubuta wasu abubuwa

Muna rayawa cikin duniya wanda mutane dayawa suna kalkashin kakani kayi dayawa na hakikuwansu na ainahi na yan'Adam. Haka yanayin marayu yake, da masakai, da gwabraye da baki. Amma bai kamata da dai mu manta da cewa yaran dake ciki suma wani gungu ne na mutane da basu da kariya gaban hatsarin barin dake zowa daga iyayensu wadanda al'umma ke zugawa. Kenan idan muna darajanta yaran dake ciki, ba mu da wahala ko daya na darajanta wasu mutane marasa karfi : marayu, masakai, da sauransu. Cikin Matta 25.40, Ubangiji na maganar kare mutanen da ke cikin hatsari, yaran da ke ciki ya fi shiga hatsari, ba wuya a kai mashi, kuma ya kamata ya samu kula da kariya.

Amsar LMT game da zubda ciki

Domin tunanin Allah game da kepeppan hali na ran mutum ba a raba shi bag a dukan al'umman duniya, ran millioyinkan yaran dake cikin ciki dake lalacewa kafin sun ji dadin ran Allah ya shirya domin-su. Kuma, bari ba yana taba yaran da ke ciki ba kadai, yana shafar ran iyalan mutumen day a zubda cikin a mugunyar hanya. A matsayinmu na kristoci, ya kamata mu yi wani abu saboda wadannan dalilai:

- 1- Allah na kiranmu mu kare mutanen da basu da kariya

“Ka yi Magana domin bebaye, domin kuma hakkin dukan wadanda bas u da wani mataimaki. Ka yi Magana domin-su, ka yi shari’ar adalci, ka kiyaye hakkin matalauta da massu bukata”

Karin Magana 31.8-9

“Akwai abu shida, i, har bakwai ma, wadanda Ubangiji yake ki, wadanda ba zai hakura da sub a, duban raini, harshe mai fadar karya, hannuwan da suke kasha marasa laifi, kwanyar da take tunane – tunanen mugayen dabaru, mutum mai gaggawar aikata mugunta, mai yawan shaidar zur, mutum mai ta da fitina a tsakanin abokai”.

Karin Magana 6.16-19

Allah da kansa shine mai kare gwabraye kuma shine uban marayu (Zabura 68.5). Ya cika adalci da alheri bisa duniya (Irmiya 9.24), kuma yana so mu da muke da kamaninsa mu yi haka. Allah na so jama’arsa ta kare cikin ciki, wadanda ba a Haifa ba.

Wurin rubuta wasu abubuwa

2- Allah n ace mana bangaskiya ba tare da ayyuka ba mataciya ce

“Yak u yan’uwana, ina amfani mutum y ace yana da bangaskiya, alhali kuwa bay a aikin da zai nuna ta? Anya, bangaskiyar nan tasa ta iya cetonsa? Misali, in wani dan’uwa ko yar’uwa suna zaman huntanci, kulum kuma abinci bai wadace sub a, waninku kuma y ace musu, to ku sauка lafiya, Allah y aba ci, da sha, da tufatarwa ba tare da kun biya musu bukata ba, ina amfanin haka? Haka ma, bangaskiya ita kadai, ba tare da aikin da ya nuna ta ba, banza ne.”

Yakubu 2.14-17

Da shike Allah ke mulki, babu ran mutum ko daya da ke cikin hatsari. Domin ran mutum kepare ne, kowane yaro na da tamani a idanun Allah. Mun gaskata da gaskiyarsa ta LMT, kuma ya kamata mu yi wani abu, domin LMT y ace mana ba tare da ayyuka ba, bangaskiya ta mutu.

3- Allah ya bamu hikimar sulhu

“Duk wannan kuwa yin Allah ne, shi da ya sulpunta mu da kansa ta wurin Almasihu, ya kuma ba mu aikin shelar sulhantawar, wato, Allah ne, ta wurin Almasihu, yake sulhantu yan’adam da shi kansa, bay a kuwa lasafta laifofinsu a kansu ba, ya kuma danka mana maganar nan ta sulhantawa.”

2 Korantiyawa 5.18-19

Huldarmu da allah ta kafu ta hadayar da ke shafe zunubai ta Ubangijinmu Yesu Almasihu. Yanzu Allah na bamu dammar raba bishararsa tare da wasu; hard a gaskiyar da ta shafi halinsa kepare na ran mutum, na yaran dake cikin ciki. Allah na sulhantu mu das hi kansa ta Almasihu, hard a mutanen da suka san zubda ciki. Allah ya zabe mu domin mu kasance jikadun wannan sulhu.

Wurin rubuta wasu abubuwa

Karshe:

Yawancin al'umomin wannan duniya tamu ta zamani ba a damu da kisan yaran da suke cikin ciki ta zubdasu. Yawansu na sa kuka: Millioyi 42 na ran mutane sun bace ta bari. Idan ba mu da darajar da Allah ke da ita ga dukkan rayuwar mutane gaba daya, ba za mu taba samun daraja domin ran yaran dake ciki, musamman.

Lallacewar hali na al'umma tamu tana kanmu rana baya rana. Kuma muguntar wasu kan wasu ta cigaba da kanmu. Mun, a lokacin mu, shiga cikin ayyuka wadanda ba a iya tunaninsu ta halin mutum a lokacin tsara ta baya. Mugunta za ta cigaba da girma, idan ba mu yarda kuma ba mu yi anfani da hangen LMT na duniya a kanmu, cikin iyali, gungun jama'a, al'umma da kasa gaba daya.

Tambayovin tilawa:

- 1- Domin menene dukan rayuwar mutum take daidai da darajarta wanda bata misaltuwa?
- 2- Ta kaka Nassosi masu tsarki ke kawo darajar ran mutum gaba daya, da kuma ta musamman ta yaran dake ciki.
- 3- Ina iri irin kaskantar da darajar ran mutum cikin al'umma taku da kasarku?
- 4- Ta wani aiki ne za ka iya kare ran yaran da suke ciki?

Wurin rubuta wasu abubuwa

Kepappen hali na Ran Mutum

Gwaji na 1 (minti 20):

- 1- Taimakawa wadanda ken an su yi gungu biyar kanana.
- 2- Yanka takarda 2. 1 ta bin layin dake rabasu kuma baiwa kowane karamin gungun sashen takardar.
- 3- Tambaya gungu su dau minti biyu suna karanta nasin LMT nasu tare. Kuma su tattauna nassin tsakaninsu, har da za su iya rabawa tsakaninsu.
- 4- Bayan kusan minti biyar tambayi dukan gungunan su bad hankali ga abu da za ayi.
- 5- Ta bin lambar gungunan, tambayi kowane gungu ya karanta nasinsu da murya mai karfi kuma ya bada bayyani ga kowa.
- 6- Jagoran na iya bada bayyani kan amsoshin da aka bada na kowane gungu in akwai bukata.
- 7- Bayan na karshe yak are raba amsosun ga gungu duka bisa Irimiya 1.5, ka yi wannan tambaya:
“Yaushe ne Allah ya fara sanin darajar ran mutum?” Nanata gaskiyar LMT wanda saboda ita Allah ya san darajar ran kowane dan’Adam kafin a yo shi.

Gwaji na 2 (minti 10)

- 1- Yi anfani da kwano mai fadi (misali : tukunya, bokici, assiet mai zurfi) da kuma yan duwatsu kusan 5000 kanana (tsakiya, kananan duwatsu, wake). Raba abun da ke cikin kwana cikin copi biyar bisa ga yawa kamar haka:
- 12 (1.174.000 rai: kisan kare dangi na Rwanda)
  - 20 (2.000.000 rai : kisan kare dangi na Kambojiya)
  - 130 (13.000.000 rai : hadayar/Shoah)
  - 200 (20.000.000 rai : Mulkin Satlin)
  - 4 200 (420.000.000 rai : zubda ciki a duniya cikin shakaru goma da suke huce).
- 2- Kankarun da kwandon ya kamata su kasance a boye domin a kankanta wasanin.
- 3- Fadi “Za a yi kwatanci domin nuna bakin cikin matsalar zubda ciki cikin duniya a yau, ta bambantashi ga sauran kisa da aka yi cikin duniya lokacin baya, kan yan’Adam kin da aka halitta da kamanin Allah”
- 4- Ka tambayi wadanda ken an su rufe idanu, amma su saka kunuwansu.
- 5- Fadi: “Kara kowata kankara dake kara in ta fadi cikin kwandon karfen, na maimakon rai 100.000 da ake batar. Ku bar kankara guda ta fada cikin kwandon”.
- 6- Fadi: “Ga ran da aka bada lokacin kisan Rwanda a 1994” ka ba kankara 12 su fada cikin kwandon.
- 7- Fadi: “Ga ran da aka batar lokacin kisan Kambojiya a 1970” ka bar kankara 20 su fada cikin kwandon.
- 8- Fadi: “Ga ran da aka bada lokacin hadaya kalkashin Hitler, mai mulkin danniya na Germany ka bar kankara 130 su fada cikin kwandon.
- 9- Fadi: “Ga ran da aka badda lokacin mulkin Stalin cikin hadayoyin daular Soviet” ka bar kankaru 200 su fada cikin kwandon.
- 10- Fadi: “Ga ran da aka badda ta zubda ciki tsawon shekaru 10 da suka fice”. Ka bar kankara 4.200 su fada cikin kwandon.

11-Bayan hutu, ka yi jagoancin wadanda ken an ga lokacin addu'a, ku tambayi Allah ya gafarta mana zunubin zubda ciki.

12- A karshen addu'ar, nanata cewa kowata shekara, zubda ciki na hallakar da rai million 42 a cikin duniya. Muna da aikin a bukatar da wadanda a ke kai ga mutuwaa, wadanda ake yankawa, mu cecesu (Kar. Mag.24.11)

- ❖ Tana yiyyiwa ba za a iya hada kankara 5000 ko wake. Kana iya anfani da 500 na wake busashe, ko kankaru da za ka iya zubowa da wani Kwando zuwa wani. Kana iya zuba abunda ke cikin wani Kwando zuwa wani, sauка tara domin ka gwada karan kankara 4.500. ka tuna da cewa karan da aka fi ji yana zowa daga kayan da yake na karfe da aka zuba cikin kwandon karfe.

Takarda 2.1 (Brochure)

Gargadi: Kafin sashen, ku yanka takardar sashe sash eta bin layin rabasu. Ka raba wasu ga gungu, bisa ga yawan gunganan.

Gungu 1

Karanta da karfi Farawa 1.27

Bisa ga wannan aya, donmi rayuwar mutum take kepappiya?

Gungu 2

Karanta da karfi Farawa 1.31

Bisa ga wannan aya, donmi ran mutum yake keppape?

Gungu 3

Karanta da murya Fitowa 20.13 da Karin Magana 6.17

Bisa ga wannan ayoyi, donme ran mutum yake kepappe?

Gungu 4

Karanta da murya Zabura 139.9-14

Bisa ga wadannan ayoyi, donme ran mutum yake kepappe?

Gungu 5

Karanta da murya Zabura 139.15-16 da Irimiya 1.5

Bisa ga wannan ayoyi, donme ran mutum yake kepappe?

Babi na 4

Zaman Mai Baza Rayuwa

"Barawo yakan zo ne kawai don sata da kisa da hallakarwa. Ni kuwa na zo ne domin su sami rai, su kuma same shi a yalwace."

Yahaya 10:10

Dalibi zai :

- 1- Gane bambanci tsakanin halin da ke taimaka wa "halaka rayuwar mutum" da kuma halin da ke taimaka "inganta rayuwar dan Adam."
- 2- Gano hanyoyi da salo domin kasancewa "mai baza rayuwar dan Adam."

Mahimman abubuwa :

- Yesu Almasihu ya zo duniya domin ya bada rai a yawalce ga duniya, kuma misalinsa ne almajirai ya kamata su bi.
- Kasancewa mai baza rai yafi salon rayuwa – kaka muke rayuwarmu yau da kullum
- Ceton da almasihu ya kawo mana, na sake zuciyarmu kuma na iya samun dandana alherinmu ga wasu.
- Mutanen da suka samu sabuwar haifuwa alherin zuciyarsu na bayyana ga wasu ta tunaninsu, iya sauraronsu, iya gani nasu, da magana da aikatawa wadanda dukansu sun samu sakewa ta alherin Allah.

Nassoshin Littafi Mai-Tsarki :

yahaya 10:10, Yakubu 3: 9-10, Yahaya 8:29, 1 Korantiyawa 2:16, Romawa 12: 2, Yahaya 15: 4, 1 Tassalunikawa 5:17, Yakubu 1:19, Yahaya 8:47, Matiyu 18: 9, 1 Timothawus 6:11, Misalai 6:21, Kolossiyawa 4: 5-6, Misalai 4: 20-27

Aikatattun shawarwari :

Lokacin da aka kayyade domin wannan sashe : minti 60. Wadanda ken an na iya zana layi bisa takarda a lokacin dava da kuke zana lavi bisa allo.

Hangen duniya na LMT ya samu tushe bisa gaskiyar da ke biyowa ; Dukan ran mutum (har da na ciki) kepare ne. Ubangiji Yesu ya zo ya kawo mana rai a yawalce, kuma an kirayemu g arabा wannan rai a yawalce tare da wasu. Saboda haka, ya kamata mu rayu a kowane lokaci yadda za a karfafa darajanta ran mutum; haka, muna daukaka Allah ta tunananmu, maganganu da ayyuka.

Ina ma'anar kasancewa mutumen dake bada rayuwa ga wasu?

Misali mafī kyau mutum mai bāda rai ga wasu shine Ubangijinmu Yesu Almasihu. Kyauta mafī girma mun sameta ta Allah, lokacin day a aiko da Dansa ya mutu bisa gicciye saboda zunubanmu. Wannan kadattacen aikin kubutaswa shi kadai mai sa alama tare da zurfi dukan mutuntaka game da nufī da iya bāda rai zuwa ga wasu. Muna iya bazawa da nunawa irin wannan hali zuwa ga kowa: maza da mata, yaran da aka Haifa da wadanda ke cikin ciki, yaran da ake so da wadanda ba a so, kuma wannan lokacin dukan matakai na rayuwarmu. Irin tunaninmu, saurare, gani da aikatawa na bayyana kaunarmu domin wasu, kuma na nuna kaka rayuwarmu za ta zamana sakakar rayuwa kuma mai kawo sakewa.

Aikatattun shawarwari :

Saka X a samar shafi (alo), kuma nuna ranar tubanka. Koyar da wadanda ke cewa hidimarsu a matsayinsu na wadanda ke bāda rai ga wasu ya fara a ranar tubansu. Ubangiji Yesu ya nuna mana kaka ake kasancewa mutumen da ke bāda rai ga wasu; daga mun dogara masa rayuwarmu, muma mun zama mutane masu bāda rayuwa ga wasu.

Wani lokaci, ana haifar yara tare da matsalar da ake iya ko ba a iya gyarawa ta likita. Wasu mutane ba sa iya tafiya. Suna bukatar sandar tafiya ko keken tafiya. Tana yiyyiwa ka san wani mai shan wahala ta bin kai ku wani lokaci har ba ya iya fuskantar dan'uwa sosai ta rayuwa. Tana yiyyiwa launin fatarka ta sa wasu basa baka daraja. Kasancewa mutum mai bāda rai ga wasu na nufin kasancewa mutum mai darajanta kowa, ba bambanci. Kasancewa mutun ne wanda ya sa darajar wasu, don kadai an halitto su da kamanin Allah, ko da mutanen masakai ne na jiki, na kai ko al'umma. Saboda abun da Allah yayi, ta bamu ransa, ya kamata muma mu kasance mutane da ke bāda rai ga wasu. Kasancewa mutanen dake bāda rai ga wasu ya fi kuduri ko yardar tauhidi da ake karewa. Rayuwa ce, salon rayuwar ne, yanda muke rayuwa ne kulum. Amma kiran da Allah ke yi mana, na mutanen dake bāda rai ga wasu, na kawo haske ga rashin karfinmu dayawa. Maganganunmu da ayyukanmu ba za su iya bambanta ba.

Ta gareta mu albarkatun Ubangiji Ubanmu, kuma ta gareta muke la'antar mutanen da aka yi da kamanin Allah. Ta wannan baki albarka da la'anar ke fitowa. Kada, yan'uwana ya kasance haka. Yakubu.3.9-10

Wurin rubuta wasu abubuwa

Kaka za mu bada kaunar Allah ga mutanen da ba mu sani ba, idan ba za mu ba danginmu ba ? Donme duniya za ta kwaikwayi salon rayuwarmu, idan ta maganganunmu, muna halakar da rayuwar wasu ta tsegumi ? Kaka za mu iya a lokaci daya mu bada magangannu karfafawa da na rai ga matar da gabanci cikin da ba ta s oba, kuma a lokacin mu dau halin shari'a a kanta.

Kana bada daraja ga ran mutum kamar Allah ? Lokacin da muka darajanta wadanda muke saduwa da su, halinmu zai taimakesu ganewa da dandana kaunar Allah ta garemu. Maimakon a hukumcesu da turasu ga kumya. Ta alheri da ikon Allah, ka samu hidimar sulhu, hidimar rai, zuwa ga mutane wadanda Allah ya aiko wurinka ; Duk yanayin ruhwaniyarsu. Da shike kai mutumen da kake bada rai ga wasu ne, kuma da dama ta gaske ta kawo wasu ga Ubangiji Yesu Almasihu, domin su dandana gafara da warkaswar Allah.

Sakakkar Zuciya :

Sabon rai da muka samu daga Allah ta kauna da hadayar Ubangijinmu Yesu Almasihu bisa gicciye na dolanta mumu shinfinda wannan kauna ga wasu. Sakakar zuciya ta san zurfin rashin karfinta da rashin da take sa su, da zurfin kaunar Allah da gafarar Allah dominsta. Lokacin da zuciyar mutum ta samu sakewa, yana dandana sakewa mai surfi mai kasancewa tushen tunaninsa ; maganganunsa da ayyukansa ; har ya kai ga sake mutumen zuwa mutum mai bada ran Almasihu ga wasu.

Aikatattu Shawarwari :

Saka X kasa da sashen kuma tambayi wadanda suke nan su yi haka. Wadanda suka kasance za su iya gane cewa suna tafiya wajen cigaban zuciya, da sakeken ruhu

Sakakar zuciya

Sakakkun
tunanai

Iya saurare da
ganin sakakke

Maganganu da
ayyka sakakku

Sake zuciyarmu ta Ubangiji Yesu Almasihu na samu iya bayyanar kaunarsa ga wasu. Salo na farko na hulda mai samu gane tausayin Ubangiji shine salon huldarsa da Uba. Ya kamata mu nemi irin wannan hulda, ta baiwa Ruhu Mai Tsarki damar fadada a garemu irin wannan zuciya cewa Ubangiji Yesu Almasihu ya fadada domin ubansa.

Nassoshi da aka bayyana da haske na bayyana guri mai zurfi wanda Ubangiji Yesu Almasihu ke da shi wajen Ubansa. Yana so ko ta halin kaka ya gamsheshi. Mu karanta Yahaya 8.29. Lokacin da muke girma cikin gurinmu na gamsar da Allah, za mu koyi saninsa, da huldarmu tare da shi za ta zurfafa sosai. A kan kari za mu gane Allah, muna ce gaba da gane kanmu da kanmu da kuma gane wasu.

Wurin rubuta wasu abubuwa

Tunani sakakke

Sakakken tunani na zowa daga zuciya sakkaka. Haka zuciyarmu da kuma tunaninmu su kasance a sake kamar kamanin Ubangijinmu Yesu Almasihu, idan muna son kasancewa mutane masu bada rai ga wasu. Yadda muka dau yau yana kasancewa tushe yanda muke rayuwa tare da su. Kana da kauna domin wadanda ke magana marar dadi a kanka ? Ka kula sosai da zaben abokin maganarka, ko kuma kana cikin neman anfani da wasu domin ka cika gurin kanka? Kana neman da farko gane wadanda ke maka Magana kafin ka hukuntasu, ko kana hukuntasu kawai saboda bambancinsu? Ya kamata mu koyi tunanin wasu ta sabuwar hanya, ta hanyar da take girmama Ubangiji, ta hanyar da ke shaida sakewar ciki ta rayuwarmu.

LMT na koyer da mu cewa muna iya fadada tunanin Almasihu cikin rayuwarmu. “Waya taba sanin tunanin Ubangiji, har da zai koya masa? Mu kuwa tunaninmu na Almasihu ne” (1 Korantiyawa 2.16). Muna iya gane gaskiya da hikimar ruhwaniya yadda Almasihu ya sansu. Romawa 12.2 ya ce: “Sa zuciyar nan taku ta sa ku farin ciki, ku jure wa wahala, kun ace wa yin addu’ a”.

Tunaninmu zai samu sakewa, kuma ganewarmu ta Allah za ta zurfafa idan mun dau lokaci dayawa tare das hi cikin Maganarsa da kuma addu’ a. Muna kara daukan lokaci tare da Ubangiji, tunaninmu yana sakewa kamar nashi. Ya kamata kenan mu zamna cikin Almasihu (Yahaya 15.4) kuma addu’ a ba fasawa (1 Tasalonikawa 5.17) domin tunaninmu ya sake.

Aikatattun shawarwari :

Kowane wanda yake nan na iya rabawa tare da mutumen dake zamne kusa da shi iri irin hanyoyi wadanda ta garesu suke iya kasancewa cikin tunaninsu, mutanen dake iya bada rai ga wasu. Kadan da suka sa kansu suna rabawa tare da dukun gungu iri irin dubarun da suka raba.

Wurin rubuta wasu abubuwa

Tsapaccan sakeken saurare

LMT na koyer da mu cewa ya kasance a shirye domin saurare da kuma rashin saukin magana (Yahaya 1.19) – wannan shine tushen iya saurare mai tsapta da sakekke. Sakekken saurare mai tsapta zabe ne da kokarin ba za a kara sauraren maganganu marasa kyau, ko da wanene ya fitar da su. Irin wannan abu wani lokaci na wuya kuma ya kamata ne idan muna so mu yi kama da Almasihu. Nesa da hirar da bata girmama Almasihu na yan’tar da mu da lamirinmu, kuma na karfafa wadanda ke kallonmu. Ya kamata mu kasance masu tsoro na gaske wadanda ke tsaron abun dake shiga cikin ruhunmu ta kunnuwa.

Idan muna saurare da jimawa wasu muryoyi (kamar muryar Shaidan da shawar banza) maimakon muryar Allah, muna gudun hatsarin kasancewa ba ma iya sauraron muryar Allah. Yahaya 8.47 ya ce : « Na Allah yakan saurari Maganar Allah. Abin da ya sa ba kwa sauraronta ke nan, don ku ba na Allah ba ne ». Wannan fadar Almasihu na da karfi. Tana tabbatar da cewa shugabanin addinai suna tsamanin sanin Allah, amma a kashin gaskiya, ba su sans hi ba, domin ba su iya daukar maganganun Yesu sosai. Suna bata lokacinsu wajen sauraren kansu cikin al’adun addinansu marasa rai, ba tare da sun shiga huldar gaske tare da Allah da kansa. Da zaran muna daukan lokaci tare da Ubangiji, muna iya bincike da gane nufinsa. Kunuwanmu za su samu horo kuma za su iya sanin muryarsa bisa ga dukan muryoyin da ke mana magana. Domin kasancewa masu baza rai ; mutanen dake bada rai ga wasu, ya kamata mu iya sauraren muryar Uba na sama, Mahalaccin rai, shi da ke cikamu da ransa.

Aikatattun shawarwari :

Kowane wanda ya kasance na iya rabawa tare da mutumen dake kusa da shi iri irin hanyoyin da ta garesu suke iya kasancewa masu baza rai ta fadada saurare sakekke mai tsapta. Wasu wadanda suka yarda na iya kenan rabawa tare da gungun irin tunanan da suka

---

Wurin rubuta wasu abubuwa

Sakekken kallo tsaptace

“In kuwa idonka yana s aka laifi, to kwakule shi ka yar, zai fiye maka ka shiga rai da ido daya, da a jefa ka Gidan Wuta da ido biyu” (Matta 18.9).

Wannan magana ta Ubangiji Yesu na mamadi kiran gaugawa domin tsatstsauran aiki ! Cikin duniyarmu ta yau, ba ya yiwiya a kasa kallon abubuwa marasa kyau. Kyan jiki na jan hankalin duniya. Hotunan jikin mata da maza kusan tumbur ana sasu ba tare da fasawa gabon idanunmu a talvijin ko a alamar talla bisa alon da ake kafawa. Ya kamata mu yi la’akarin abun da muke lekawa a tavijin domin yin nesa da gurbace ruhunmu da lamirinmu.

Duk lokacin da muka ba hotunan marasa kyau dama shiga lamirinmu, wadannan na bata huldarmu tare da Uabanmu na Sama da kuma Ubanjinmu Yesu Almasihu. Idan muna barin wadannan lalacin shiga idannunmu, muna lalatar da mutuncinmu, kwaluwa, hulda da ruhwaniya. Muna iya kasancewa mutanen da ke banna a rayuwar ruhwaniya da tarbiya na wasu ta maganganu da ayyuka da suke a lalace ta rashin tsaptar da muka sa gabon idanunmu. Amsarmu ga hotuna marasa kyau kada su tsaya ga rufe idanu. Ya kamata mu gudu nesa da dukan dauda da zunubi kuma mu rayu cikin adalci da tsapta (1 Timoti 6.11). Wannan shine tushe domin sakekke tsaptaccen kallo.

Sakekken tsaptaccen kallo ya kamata tsakanin ma’aurata, uwaye da ya’ya, aminai da ma’aurata maza, har da tsakanin wadanda ba su san junba. Mutane, musamman abokan zaman aure, ya’ya da wadanda ake kauna, suna iya jin halin zuciyarmu ta yadda muke kallonsu. Ta kallo namu, suna iya jin in mun yarda da abun da suke yi, ko kuma in ba mu yarda ba, suna iya jin in muna karfafasu, ko muna murna da mutuntakarsu da kasancewarsu. Suna kuma iya jin abun dake gaba da duk abun da aka fada. Kallonmu na iya tsaptata, sakewa, idan muna daukan lokaci dayawa, mu kadai tare da Ubangiji, shi kadai ke iya bamu kallonsa mai tsarki kuma mai sakewa.

Aikatattun shawarwari :

Kowane wanda yake nan na iya rabawa tare da mutumen dake kusa da shi irin hanyoyin dake iya saura a kasance masu tallata rai ta fadada sakekken tsaptaccen kallo. Wasu kadan da suka yarda na iya kenan rabawa tare da dukan gungun irin dubarun da suka raba.

Sakakkun tsarkakkun maganganu

“Abin da ka fada ya iya cetonka ko ya hallaka ka...”

Karin Magana 18.21

Maganganunmu na nuna abun dake jagerancin rayuwarmu. Sakeken hali, rayuwar dake jan hankalin wasu – domin ita ma Almasihu ya saketa – na gudu daga zuciyarmu zuwa ruhunmu, kuma na samun futa waje ta maganganunmu. Nassoshi na koyar da cewa harshe na da iko ; yana iya bada rai ko mutuwa. Duk lokacin da kake magana, ya kamata ka zabi tsakanin yin magana don ka bada rai ga wasu, ko kayi magana don ka halakar da ran wasu. Idan mun zabi mu fiddo maganganu masu karfafawa, masu shaida, masu bada kuzari, - ko masu kawo gyara tare da kauna – muna karfafa rayuwar wasu. Amma idan mun fiddo maganganun dake tsaga wasu, ko su samu sama da wasu, muna cikin bata rayuwar dan’uwanmu. Bayan ayyukanmu, maganganunmu sun kasance daya daga cikin hanyoyi mafi dacewa domin fadada rai ga wasu. Se ta maganganu tsarkakku da wadanda suka sake masu fitowa daga bakinmu wasu ke samun Almasihu.

Kolosiyawa 4.5-6 na koyar da mu kaka muke iya magana ta hanya mai tsarki da sakakkiya. Kalmomi cike da alheri kuma ya sha gishiri, ya kamata su nuna huldodinmu tare da wasu. Wannan na nuna ya kamata da son kanmu mu shirya kada mu fada ko kada mu yi hirarrakin da ba sa daukaka Ubangijinmu cikin irin gaskiyoyi na rayuwarmu ta yau da kullum. Muna samun ribar hikima lokacin da muka dau lokaci sosai tare da Ubangiji, kuma mu tambayaeshi ya bamu hikima. Domin magana irin ta kubutaswa, ya kamata mu koyi sauraren muryar cike da Ruhu Mai Tsarki a garemu, lokacin da muke cikin hira da wasu. Za mu kasance ta Alherin Allah, masu hidima maza da mata masu fadada ran Allah cikin ran wasu, ta kyan maganganunmu.

Aikatattun shawarwari :

Kowane wanda yake nan na iya rabawa tare da mutumen da ke kusa da shi irin hanyoyin da ta garesu suke iya kasancewa masu fadada rai ta tsara sakekken tsarkakken harshe. Wasu da suka bida kai suna iya rabawa kenan tare da gungun gaba daya irin dubarun da suka tattauna.

Sakakkun ayyuka tsarkakku

A karshe, ya kamata mu aikata kamar mutane tsarkakku kuma da sakakku, kamar masu bida rai. Tsarkin ayyukanmu na bayyana tsarkin ranmu ta Ubangiji Yesu Almasihu. Idan Bishararmu bata taba wasu, alamar cewa Bishararmu ba ta taba mu ba. Amma, idan mun samu tabuwa da Bishara, rayuwarmu za ta sake sosai

har da ba za mu rasa yin shaidar bangaskiyarmu da kuma kaunar Allah ga wasu, da maganganu har da ayyuka.

An halittomu domin mu yi sujada kuma mu girmama Allah. Rayuwar sujada fadada ran Allah ne da kuma fadada ran dan'uwanmu. Da zaran muna cigaba da rayuwa cikin dogara ga Almasihu, rayuwarmu na nuna iko da kasancewarsa a cikinmu. Duniya na kishin ganin ran Allah ya bayyana ta sakakkun tsarkakkun ayyukan ya'yansa bisa duniya.

Karshe :

"Dana, ka kula da abin da nake fada. Ka kasa kunne ga kalmomina. Kada ka kuskura su rabu da kai, ka tuna da su, ka kaunace su. Za sub a da rai da lafiya ga dukan wanda ya fahimce su. Tunane-tunanenka mafarin rai ne kansa, ka kiyaye su abin mallakarka ne mafi daraja. Kada ka fadi kowane abu da yake ban a gaskiya ba, ko maganganun rudawa. Ka duba gaba sosai gabanka gadi, ba tsoro. Ka tabbata ka san abin da kake yi, duk abin da kake yi kuma zai zama daidai. Ka rabu da mugunta ka yi tafiyarka sosai, kada ka kauce ko da taki daya daga hanyar da take daidai."

Karin Magana 4.20-27

Aikatattun shawarwari :

Ka tambayi wadanda kenan su lura da wadannan tambayoyi : ko Allah na maka magana ? Ko kana saurarena ? Idan, kenan, Allah na cikin yi maka magana ku kana saurarena, menene yake cikin gaya maka? Ko kana cikin tafiyarka tare da Ubangij? Ina sashinan rayuwarka wadanda ya kamata su sake domin ka iya kasancewa mai raba ran Allah na gaske ga wasu? Ka bar lokaci dayawa domin tunani da addu'a ga wadanda suke nan domin su iya gano panonin rayuwarsu masu bukatar sakewar Allah. Kuma, ke tambayesu su yi addu'a biyu biyu; Dayan a karfafa daya ta yi masa addu'a, ta tambayar alherin Allah domin kasancewar masu kai ran Allah na gaske.

Lokaci ya fuce, jama'ar Allah ya kamata gabannan ta yi rayuwa da aikatawa ta yadda za ta shaida zurfin ran Allah a gareta. Mu jama'ar Allah, muna iya sake wannan duniya, idan muna so. Ubangij Yesu Almasihu ya zo ya bamu rai a yawalce, idan mun karbi ran da ya bamu, zukatanmu za su samu sakewa. Daga sakakkun zukatanmu, sakekken ruhu zai, shi kuma zai mana jagora domin yin rayuwa mai zurfi sakakka, mai taba wasu. Idan mun zabi abun dake daidai da adlci, Ubangiji ta garemu zai fiddo, rundunar masu kai rai, wadanda suma za su sake domin Allah, iyalinsu, unguwayinsu da al'umma tasu da kuma kasa.

Tambayovin tilawa :

- 1- Menene ma'anar mai kai rai ?
  - 2- Lokacin da zuciyar mutum ta sake ta Almasihu, me ke faruwa cikin rayuwarsa ta waje ?
  - 3- Wani hatsari muke gudu idan mun saurara kuma mun tabbata da wasu muryoyin da ke mana magana cikin duniya baicin maurya Allah ?
  - 4- Menene Kolosiyawa 4.5-6 ke koyamana a kan bukatar kasancewa mutumen mutumen sakakku da tsarkakku maganganu ?
-

Babi na 5

Tushen Ruhwaniya na hidimar krista

"Wannan wadanda da muke da ita kuwa, a cikin kasaake take, wato, jikunanmu, don a nuna mafificin ikon nan na Allah ne, ba namu ba. "

2 Korantiyawa 4: 7

Dalibi zai:

- 1- Bayyana tushan rayuwar aminci tare da Ubangiji
- 2- Ku bada ma'anar hulda tsakanin tushe shida na rayuwar ruhwaniya da kepappen hali na ran mutum
- 3- Ku bada ma'anar kaka labarin LMT na Daniel yake misali mahimmi game da kaka aminci mai zurfi tare da Allah yake da mahimmi bisa hidima.

Mahimman abubuwa :

- Aminci tare da Ubangiji na sake rayuwarmu kuma na kaimu ga cikakkar hidima
- Muna iya baiwa Allah dama ya shirya zuciyarmu domin hidima
- Nazari da binciken Maganar Allah sune tushe na farko na kowata hidimar krista
- An halitto mu don mu wa Allah sujada, kuma sujada na kusanto mu da Allah
- Allah na bukatar mu yi zumunta tare da shi ta addu'a
- Yakin ruhwaniya na shirya mu domin mu iya gane Allah sosai, magabtanmu, da mu da kanmu
- Bishara na tabbatar da cewa Allah ne kadai ke iya amsa bukatu mafi zurfi na dan'Adam.

Aikatattunsharwarwari :

Lokacin da aka kaiyade domin wannan sashe : Awa 4

Nassoshin Littafi Mai-Tsarki : Shirya zuciyarka

Afisawa 5: 25-26, 1 Yahaya 1: 9, Zabura 139: 23, Kubawar Shari'a 6: 5, Filibiyawa 2: 6-8, Zabura 66: 17-18, Matta 6: 14-15, Afisawa 4: 11-13, 2 Korantiyawa 9:12, Luka 16: 9, Filibiyawa 1: 21-26, 1 Korantiyawa 6:20,

1 Sama'il 15: 22-23, John 14:21

Nassoshin Littafi Mai-Tsarki: Gina kan Maganar Allah

Ibraniyawa 4: 11-13, Misalai 2: 1-5, 1 Bitrus 1:23, Romawa 10:17, Matta 4: 3-4, Romawa 15: 4, Zabura 119: 18, Zabura 119: 105, Afisawa 6:17

Nassoshin Littafi Mai-Tsarki: Fara da sujada

2 Tar 20, 1 Korantiyawa 10:31, Romawa 12: 1, Zabura 89: 1-2, 1 Bitrus 2: 9, Yahaya 15: 4-5, Ibraniyawa 12: 2-3, Kolosiyawa 2: 6-7

Nassoshin Littafi Mai-Tsarki yayi magana akan: Dogara ga Addu'a

Zabura 25: 4-5, 1 Sama'il 2: 1-10, Fitowa 33:13, Afisawa 1: 3-14, Jacques 1: 5-8, Matta 5:44, Mai-Wa'azi 4: 12b ; Ibraniyawa 3: 7-8a, Afisawa 3:20

Nassoshin Littafi Mai-Tsarki: Bada kai ga yakin Ruhaniya

1 Bitrus 5: 8, da Zakariya 4: 8, Yahaya 10:10, Afisawa 6:12, Kolosiyawa 2:15, Apocalypse 20:10 Farawa 3: 1, Romawa 8:37 ; 1 Yahaya 5: 4-5, Galatiyawa 2:20, 1 Korantiyawa 1:30, Luka 9: 1-2, Joshua 1: 5, 9, Romawa 8: 38-39

Nassoshin Littafi Mai-Tsarki: Rayuwar Bishara

John 10:10, Luka 4:43, Matiyu 10:42, John 6:51, Romawa 2: 4

Aikatattunshawarwari :

Idasa jarabawa 1 (Leka karshen wannan babi)

A matsahin kamani da almajiran Almasihu, mun bayyana halinsa. Lokacin hidimarsa, Yesu ya bada amsa ga bukatum jiki, lamiri da ruhwaniya na dayawa. Ya kamata mu kwoikwayi Almasihu ga damuwa da bukatum wasu. Idan wani na jin yunwa, mu bashi abinci. Idan wani na da kishi, mu bashi ruwa ya sha.

Wani halin Yesu wanda ya kmata a gani a garemu shine amintatar huldarsa tare da Uba. Lokacin rayuwarsa cikin duniya, Ubangiji Yesu ya rayu da cikakken aminci tare da Allah. Har bayan komawarsa sama, Yesu ya cigaba da rayuwa cikin cikakken aminci da Allah, Ubansa. Idan muna so mu ja hankalin wasu, musamman kana bun day a shafi raid a mutuwa, ya kamata mu yi shi cikin yanayin huldar kanmu da mai zurfi tare da Allah. Idan muna neman Allah, da wamnawa cikin Almasihu, muna dandana kaunarsa, ta haka

sun kasance sakakku. Yadda muke tunani ya sake, haka halinmu, kuma yadda muke ganin duniyar da muke raye ciki. Muna samun kanar Allah, muna iya sadar das hi ga wasu.

Daniel : Misalin LMT na da iko mai karewa na Allah

Daniel na da rayuwa mai zurfi ta addu'a. Yana addu'a sau uku kowata rana, a durkushe. Lokacin amincinsa tare da Allah shine farko. Sarkin Babali, Darius, ya bashi matsayin mai kula da dukan mulkinsa. Amma har da babban aikinsa, Daniel na samun kullum lokacin neman Allah cikin addu'a.

Mashawartan sarki Darius na iza shi ya dolente cewa duk jama'arsa su bautamasa. Mashawartan sarki sun sani cewa Daniel ba zai taba biyayya ga ummarni sabo na sarki. Saboda amincinsa ga Allah, Daniel ya ki ya gurhwana ya ma sarki Darius sujada, kamar yadda dokarsa ta fada. Saboda horo, an gefa Daniel cikin kogon zakuna. Amma Allah ya kare shi. Zakuna basu taba shi ba.

Daniel ya dogara gaba daya ga ikon kariya na Ubangiji. Daniel ya sa rayuwarsa kalkashi Allah, kuma Ubangiji ya kareshi a gabon tabbatar mutuwa. Amma lokacin da ranar dake biyowa ta zo, sarki Darius ya bada ummarnin a bude kogon zakuna, ya samu Daniel a raye, cikin babban farin cikinsa! Sarki ya daga Daniel sama ga dukan mulki a Babilia, baicin shi sarki da kansa.

Daga ina hikimar Daniel take? Daga ina bangaskiyar Daniel take? Hikima da bangaskiyar Daniel sun zo daga lokacin masu kyu da yake duka tare da Ubangiji kowata rana. Daniel ya fadada aminci mai zurfi tare da Allah, hard a zakuna bas a iya masa mugunta. Labarin Daniel na nuna mono ian bankalin da mu iyu samu hiso dunivo in muna rayuwa cikin aminci tare da Allah

---

Wurin rubuta wasu abubuwa

Aminci tare da Allah mai sakamako mai kyau cikin hidima

Shiryayyar zuciya domin hidima ta dava kai, na da tawali'u, tuba, gafara, kirki da biyayya ga Allah. (Afisawa 5.25-26). Domin aiki tare da Allah, ya kamata mu barshi ya tsaptace zukatanmu kuma ya shiryasu ga hidima mai tsarki.

Yadda tulun yumbu ana shirya shi da gwaninta kuma musamman, haka mumma, kowa daga cikinmu an shiryashi dabam ta hanun Allah, wanda ya hallito mu da kamaninsa.

Ubangiji na lisafta pannonin rayuwarmu wadanda ya kamata a tsaptace, kuma shine wanda ke tsaptace mu ta alherinsa. Tsarkin rayuwarmu matakine. Mu dukanmu ya kamata mu komo a kowane lokaci cikin wurin aminci mai zurfi wanda ke samuwa a cikin Almasihu. Almasihu ne kadai ke bayyana abun da muke iya sawa kalkashin Ubangijantarsa, domin ya taimakemu sakewa.

Daga kokon ya samu tsapta, Malami na iya cikata da abun sha mai kyau domin sha. Ubangiji na samu mu kware ya bamu duk abun da muke bukata domin cika aikin gaugawa day a damka mana: shaida sabon labara na ceton wadanda har yanzu basu bada amsa ga kiran bishara ba.

Wani lokaci, Allah na bamu dammar raba bangaskiyarmu tare da wasu; da bada amsa ga bukatunsu; da kaisu ga Ubangiji Yesu Almasihu, wanda yake rowan rai.

Wani abu mai tsananin kyau na faruwa lokacin da muke raba
bangaskiyarmu tare da
wasu. Suna kuma, a wajensu suna raba bangaskiyarsu da wasu. Mai
hidimar Allah ta
haka ya ke ribambanya ta ekilisiyarsa, ta amintaccen kokarinmu na
rayuwa da kuma
raba rayuwarmu tare da wasu

Tushe shida na ruhwaniya na hidima:

Kowane krista ya kamata da sonsa ya dau lokaci tare da Allah, kafin ya nemi taimakon wasu cikin ruhwaniya. Hukimar wannan dubara ana ganinta ta sakamakon da zata bada. Idan muna neman aminci tare da Allah kafin kome, lalle mun kasance sakakku kuma Allah zai yi anfani damu haka tare da karfi cikin kokarinmu na taimaka ma wasu cikin ruhwaniya. Lalle, wasu basa bukatarmu; suna bukatar Allah! Haka, duk da wasu sun kai ta shaidarmu ga bangaskiya, Allah ne kadai ke iya taimakonmu rabawa tare da hikima ga wadanda ke bukatar Allah. Lalle, wani lokaci ta shaidarmu ta kanmu ga sabuwar rayuwa wanda Allah ya bamu ta Almasihu, za mu iya kai ga samun kalmomi da ya kamata domin karfafa wasu.

Akwai darusa na ruhwaniya shida mahimmai, masu kafa tushen kowata hidimar krista, musamman hidima wajen mutane wadaanda sun taba zubda ciki, da kaskantar da ruyuwar mutum.

- 1- Shirya zuciyarka
- 2- Kafa tushe bisa Maganar Allah
- 3- Fara ta sujada
- 4- Dogara ga addu'a
- 5- Bada kai cikin kokuwar ruhwaniya
- 6- Rayuwar Bishara kullum

Idan krista na anfani da wadannan darusa, rayuwarsa ta ruhwaniya da bangaskiyarsa ga Allah za ta girma ta hanya mai zurfi da wanda ake gani. Ga wadanda suke shugani krista,

wadannan darusa na musamman za su samu girmama bangaskiyar da take kan Yesu, wannan kuma na kai ga hidimaa cikakka ta krista.

Aikatattun shawarwari :

Cika darasi na 2 (leka karshen babin).

Tushe na 1 : Shirya zuciyarka

Tafiyar da ke kai ga cigaban mai bada rai na farawa ta zuciya. Zumuntarmu tare da Uba na sama, da jan hankalin da za mu yi aikin hidima sun danganta da dogarar da muke ga Ruhu Mai Tsarki, domin ya binciki zukatanmu, kuma ya nuna mana wuraren da zuxiyarmu ke bukatar gafartawa wadanda suka yi mata laifi, ko samun gafara da warkaswar Allah.

“In mun ce ba mu da zunubi, rudin kanmu muke yi, gaskiya kuwa ba ta tare da mu.”

1 Yahaya 1.9

Kwarewamu cikin hidima za ta tabu idan zuciyarmu na cike da bakin ciki, tayeswa da zunubi. Kamar Dauda, lokacin da muke addu'a ga Allah da tambayarsa ya bincikemu, haka, muna bashin izinin sake zuciyarmu domin bayyana halima.

“Jarraba ni, ya Allah, ka san tunanina, gwada ni, ka gane damuwata.”

Zabura 139.23.

Wurin rubuta wasu abubuwa

Daga rababar zuciya zuwa zuciyar mai kula :

Da zaran mun bada dama ga abubuwan duniya su fi karfin bangaskiyarmu da rayuwa tare da Allah, huldarmu tare da Allah na shan wuya, kuma hidimarmu zuwa ga wasu na batar da karfinta. Domin kasancewa wasu hidima, maza da mata, masu ido da marasa na Ubangiji Yesu Almasihu, ya kamata mu halakar da dukan gumakan da ke zuciyarmu, kuma mu bautama Allah kadai. Allah na tambayarmu mu jimrewa jiki da kuma dakan bukatansa ta umarta ma kanmu mu kaunace shi shin kadai, kuma wannan ta hanyar da ya kamata ta musamman: “Sai ku kaunaci Ubangiji Allahnku da zuciya daya, da dukan ranku, da dukan karfinku.” (Kubawar Shari'a 6.5)

Daga zuciya mai daukan kai zuwa kaskatantar zuciya :

Kaskanci daya ne daga cikin tushe na ainahi na rayuwar krista wadda take kalkashin Allah. Kaskanci ba yana nufin wofinta kai ba kuma tana nufin tsanar kai. Amma tana nufin abubuwan nan uku da ke biyowa.

- 1- Samun farin cikinmu cikin abun da Allah ke a cikinsa
- 2- Samun farin cikinmu cikin abun da muke ga Allah
- 3- Shirayaye ga sauran gefen hakikuwanmu saboda jin dadin wasu.

Yesu shine cikakken misali na duniya cikin tarihin dan'Adam. Halinmu ya kamata yayi daidai ga halin Yesu.

« Ku dauki halin Almasihu Yesu, wanda, ko da yake a cikin surar Allah yake, bai mai da daidaitakar nan tasa da Allah abar da zai rike kankan ce ba, sai ma ya mai da kansa baya matuka ta daukar surar bawa, da kuma kasancewa da kamanin dan'adam. Da ya bayyana da siffar mtum, sai ya kaskantar da kansa ta wurin yin biyayya, har wadda ta kai shi ga mutuwa, mutuwar ma ta gicciye. »

Filibiyawa 2.5-8

Daga zuciya mai tauri zuwa ga zuciyar tuba:

Lokacin da ka manta ko muka yarda da zunubi cikin rayuwarmu, muna kafa ganuwa tsakaninmu da Allah. Hanya daya domin halakar da ganuwar dake tsakaninmu da Allah, shine mu tuba daga zunubanmu wanda mun sani da wanda ba mu sani ba. Mai Zabura ya gane rabuwa da zunubi ke kawowa cikin hulda tare da Allah. « Na yi kira gare shi neman taimako, a shirye nake in yabe shi da wakoki. Da ban watsar da zunubaina ba, da Ubangiji bai ji ni ba » (Zabura 66.17-18). Allah bai taba yarda ba da zunubi cikin rayuwarmu. Bai taba mantashi ba, ko da mun gwada manta shi, kamar yadda muke yi wasu lokatai.

Daga zuciyar dake kin gafartawa ga zuciya dake gafara :

Koyarwar Ubangiji Yesu Almasihu na da haske game da dolen gafartawa wadanda suka yi mana zunubi. « Domin in kun yafe wa mutane laifofinsu, Ubanku na Sama zai yafe muku. In kuwa bak u yafe wa mutane laifofinsu ba, Ubanku ma ba zai yafe muku naku ba. » (Matta 6.14-15). Idan ba ka gafartama wadanda suka yi maka zunubi, ba za ka iya samun zumunta mai surfi tare da Allah, kuma ba za ka iya koyawa wasu su gafarta, ganin cewa kai da kanka ba ka iya ka yi haka ba. Gafara na maida mu wadanda suke iya leka wadanda suke yi mana mugunta kamar mutane masu zunubai, wadanda, kamar mu, suna bukatar kauna da Alherin Allah.

Wurin rubuta wasu abubuwa

Daga zuciya mai son kai zuwa zuciyar Alheri

Allah mai alheri ne, kuma yana so mu kasance masu alheri kamar shi zuwa ga wasu. Kasancewa mai baza rai na nufin mu yi anfani da baye bayen da Allah ya bamu ba kadai don jin dadinmu, amma domin jin dadin wasu ma. Baye bayen ruhwaniya wadanda Allah ya bamu na anfani domin gina ekilisiya, jikin Almasihu (Afisawa 4.11-13). Kayayyakin da Allah wadanda Allah ya bamu su ne taimakawa kuma domin taimakon wasu dake cikin bukata (2 Korantiyawa 9.12), kuma domin biyun bukatun shaida bishara (Luka 16.9). har da ya rayuwarmu ya kamata su kasance kamar kyauta na Allah domin albarkatar wasu (Filibiyawa 1.21-26), kuma ya kamata mu girmama Allah da jikinmu (1 Korantiyawa 6.20).

Daga zuciyar tayaswa zuwa ga zuciya mai biyayya :

Tayaswar ruhwaniya da ta tarbiya ta zuciyar mutum kan Allah ita ce tushen dukan zunuban da ke cikin duniya. Biyayya na kasancewa daya daga tushen da ya kamata na huldarmu tare da Allah, hakama da huldarmu tare da wasu. Sarki Saul yayi rashin biyayya a sarari ga ummarnan Allah. Sama'ila ya nuna masa ta wadannan kalmomi :

« Sai Sama'ila ya ce, Me ubangiji ya fi so ? Biyayya, ko kuwa sadakoki da hadayu ? Ya fi kyau a yi masa biyayya, da a mika masa hadayar tumaki mafi kyau. Gama tayarwa kamar zunubin bokaci take. Taurinkai kuma kamar bautar gumaka yake. Kamar yadda ka ki umarnin Ubangiji, haka nan shi ma yak i ka da zama sarki. »

(1 sama'ila 15.22-23).

Taron sujada ga Allah namu, shaidar krista tamu, rayuwar addu'a tamu, da dukan abun da muke yi domin daukakar Allah na da anfani lokacin da muka zaba mu rayu cikin biyayya ga nufinsa. Ba za mu iya darajanta Allah ba ta baki, kuma mu aikata ta hanyar da ke wofinta darajarsa. Ubangiji Yesu yayi magana cikin Yahaya 14.21. Biyayya ga Allah ita kadai ce hanya aikatatta mai nuna cewa muna kalkashin nufinsa.

Karshe :

Kula, tawali'u, tuba, gafara, alheri, da biyayya, sune halayen zuciyar dake shirye domin hidima mai tsarki. Allah na karbarmu yadda muke. Shine ke aiki bisa zuciyarmu, yana saketa kadan kadan, domin ta yi kama sosai ga zuciyar Ubangiji Yesu Almasihu.

Wurin rubuta wasu abubuwa

Tushe na biyu : Gimanane bisa ga Maganar Allah

Babban dalilin dayasa muke karatu da nazarin Maganar Allah shine sanin Allah da kanmu. Saninmu na Alllah, da nufinsa kamar yadda aka bayyana mana cikin LMT, na samu mu girma cikin ruhwaniya. Kamar yadda kaunar Allah ke girma cikin zuciyarmu, za mu samu a garemu marmarin mai zugi mu neme shi sosai. RMT na sakemu sosai kuma cikin kamanin Ubangijinmu Yesu Almasihu. Wannan amintattar huldarmu ce tare da Allah ta nazari da addu'a mai kera halinsa a garemu kuma na maida mu kwararu cikin hidimarmu ta krista.

Rayuwa da hidimar krista sun kasance bisa ga Maganar Allah. Marubucin Ibraniyawa ya rubuta: “Saboda haka, sai mu yi himmar shiga inuwar nan, kada wani ya kasa shiga, saboda irin wannan rashin biyayya. Domin Maganar Allah rayayyiya ce, mai karfin aiki, ta fi kowane irin takobi kaifi, har tana ratsa rai da ruhu, da kuma gabobi, har ya zuwa cikin bargo, tana kuma iya rarabe tunanin zuciya da manufarta. Ba wata halittar da za ta iya buyar masa, amma kowane abu a fili yake, a shanye sosai a gaban idon wannan da za mu ba da lissafi a gabansa.” (Ibraniyawa 4.11-13.)

Domin kasancewa kristoci nananu, kuma a rayu yadda za a gamshi Allah, kuma haka a iya jan hankalin wasu domin Almasihu, sai mun sani kuma mun rayu yadda Maganar Allah ke so. LMT na jan hankalinmu da kula da ummarnan Allah babban arziki :

“Dana, ka koyi abin da nake koya maka, sam kada ka manta da abin da na fada maka ka yi. Ka kasa kunne ga abin da yake na hikima, ka yi kokari ka fahimce shi. I, ka roki ilimi da tsinkaya. Ka nema da iyakar kokarinka kamar yadda z aka nemi azurfa, ka kowace irin boyayyiya dukiya. Idan ka yi z aka san abin da ake nufi da tsoron Ubangiji. Za ka yi nasara a kan koyon sanin Allah.”

Karin Magana 2.1-5

Maganar Allah na ceto da warkaswa:

Mutanen da sun bata rain a bukatar maganganun karfaafawa kawai, domin su dandana warkaswar lamiri. Idan su al’ummai ne har yanzu, fiye da kome, suna bukatar ceton Almasihu. Kowa, krista da wadanda ba krista ba, duka, muna bukatar warkaswar lamiri, da kma nasara kan Shaidan, rantsatse magabcinmu, mai neman batan dukan yan’Adam. Ba za mu iya baiwa wasu fiye da abun da muke da shi, shine gafarar zunubanmu, warkaswar lamiri, wadanda suka zo mana daga Almasihu wanda muka sadu da shi cikin LMT.

“Gama sake haifuwarku aka yi, ba ta iri mai lalacewa ba, sai dai marar lalacewa, wato ta Maganar Allah rayayyiya dawwamammiya.”

1 Bitrus 1.23

Wurin rubuta wasu abubuwa

Magana na kara bangaskiyarmu da Albarkun Allah a garemu :

Ta nazarin Maganar Allah kullum, bangaskiyarmu na girma kuma na bamu hanayar zuwa ga albarkun Allah, wadanda ka taimaka mana shaidar Almasihu ga wasu. Ku sani mugun tarihi na mutum na shafar mu duka da kuma wadanda ke zowa wajenmu, na iya saras da mu cikin ruhwaniya. Amma nazari ba fasawa na Maganar Allah na karfafa zuciyarmu, kuma na taimakonmu ganin cikakken tsarin Allah ya cika cikin rayuwarmu da kuma rayuwar wasu, har a cikin bambance bambance na yau da kullum. Allah na kaunarmu kuma yana maida kome domin jin dadinmu.

“Ashe, bangaskiya ta wurin jawabin da ake ji take samuwa, jawabin da ake ji kuma ta Maganar Almasihu yake.”

Romawa 16.17

Maganar Allah mai iko duka ce kuma na lalatar da harin Shaidan:

Magabci na zarginmu kuma yana mana karya kowata rana, amma Allah na bamu iko da karfin yi masa tsayayya da kuma yin nasara kansa kowata rana : Domin yin nasara kan iblis, ya kamata mu rufe masa baki ta ikon Maganar Allah. Iblis ba ya iya jimrewa Maganar Allah lokacin da muke fadarta da bangaskiya da biyayya ga Allah.

“Sai Mai Gwadawar nan ya zo, y ace masa, ‘In kai Dan Allah ne, ka umarci duwatsun nan su zama gurasa. Amma Yesu ya amsa y ace, ‘A rubuce yake cewa, Ba da gurasa kadai mutum zai rayu ba, sai dai da kowace maganar da yake fitowa daga wurin Allah’”.

Matta 4.3-4

Maganar Allah na da anfani domin kowane mai bada gaskiva :

An rubuta LMT domin kowa cikinmu ; domin karfafamu da kuma bamu bege (Romawa 15.4). yana da mahimanci kenan muyi bincike da na nazarin Maganar Allah tare da kaskatantar zuciya mai kuma biyayayya. Mu tambayi Allah ya bamu zuciya mai ganewa, da nufi mai masa biyayya, mai aikata abun da yake karba daga LMT (Zabura 119.18).

Wurin rubuta wasu abubuwa

Kaka ake anfani da Maganar Allah tare da mutumen dake da tabarbarewar ruhwaniya :

Ka bar RMT yam aka jagoranci:

Lokacin da mutumen da ke cikin rikitattu ruhwaniya ya zo wajen ka, tambayi Ubangiji ya bayyana maka abun day a ke so ka fadawa mutumen. Ka saurara cikin shuru domin tantance in ayar LMT ta musamman ta zo ga ruhunka lokacin da kakewa mutumen Magana. Iblis ba zai karfafa anfani da Maganar Allah domin karfafa wani mutum. RMT zai maka jagora domin ka fadada tausayinka ga mutumen da ke shan wahalar ruhwaniya da lamiri. Ta rubutattar Magana ta Allah, LMT, Ubangiji zai kawo mutumen da kake magana tare da shi ga tabaccin zunubinsa, ga begen kula mai anfani ta Allah, warkaswa da salama.

Kasance mai tausayi :

Zabura 119.105. Haske na haskake duhu ; bari Maganar Allah ta haskake hanyar mutumen da ya zo wajenka tambayar taimakon ruhwaniya. Kada ka yi anfani da Maganar Allah domin hukumci da makanta wasu cikin ruhwaniya. Maganar Allah takobi ne (Afisawa 6.17). Lokacin da muke anfani da takobi tare da gwaninta, ba za mu rasa sawa magabci ya ruga. Amma idan ba mu iya anfani da takobin Ruhu ba yadda ya kamata, za mu yi ma kanmu rauni, kuma mu yiwa wasu rauni. Maganar Allah na da iko domin korar Iblis, amma ya kamata mu yi anfani da itta a hankali da hikima domin kada mu yi ma wasu rauni.

Karshe:

Allah ya sa a Maganarsa rubuce cikin LMT. Haka, muna dogara ga abun da LMT ya fada domin rayuwa cikin huldar salama da yarda tare da Ubangiji. Ta anfani da Maganar Allah, muna samun jagorancin Ruhun Allah, domin kaunarmu ta Allah ta girma, kuma Maganar Allah a cikinmu ta iya karfafa bangaskiyar wasu.

Wurin rubuta wasu abubuwa

Tushe na 3: Fara da sujada:

Lokacin mulkinsa, sarki Yahoshaphat ya hadu shekaru uku dabam dabam wadanda suka yi gaba das hi (2 Labarbaru 20). Duk da yake sarki mai iko, Yahoshaphat ya ji tsoro har yana cewa a cikin zuciyarsa: “kaka za a yi nasara da wadannan shekaru uku masu iko? Yawa zai gajiyar da mu, b azan iya kubutas da wannan al’umma.” Raskwanar da sarki Yahoshaphat ya ji daidai take. Haka sarki ba zai iya ceton al’ummar Allah da abun da suke das hi. Amma Yahoshaphat na tare dashi al’umma, akwai kuma daya mafi karfi fiye da abokan gaba. Akwai Allah dake yaki tare das u. Yahoshaphat ta tattaro jama’arsa, ku ya tuna musu alheri da girman Allah na Isra’ila. Hard a girma da ikon rundunonin da ke kai masu hari, Yahoshaphat ya bada kai ga yin sujada da yabon girman Allah na Isra’ila. Tare da tsoro, amma rike da bangaskiya, Yahoshaphat y ace bai san abun da zai yi ba, amma ya saka idannunsa bisa Allahnsa. Ubangiji ya bashi amsa ta annabinsa, ya kuma tabbatar masa cewa yakin ban a Yahoshaphat ba ne; na Allah ne.

Ranar ta biyu, Yahoshaphat ya sa mawakan jama’arsa gaban rundunarsa. Suna yabon Allah, lokacin da suke tafiya cikin jerin yaki. LMT ya ce : “Sa’ad da suka fara raina waka, suna yabo, sai Ubangiji ya saw a mutanen Ammon, da na Mowab, da na Dutsen Seyir, yan’kwanto, yan’kwanton kuwa suka fatattake su.” (2 Labarbaru 20.22-23). Yahoshaphat ya san ba zai iya fitar da kansa ta iyawarsa. Allah ya alkawartar ya kubutas das hi. Ya farad a yabo da yiwa Allah sujada kafin yakin domin kubutarwar da zai cika zuwa ga al’ummarsa. Ku farad a yabo mahimmin matakai na cikin hidima na huldodin taimako.

Lokacin da muka bada kai ga sheler gaskiyar LMT bisa kepeppen hali na rayuwar mutum, muna sa kanmu kai tsaye cikin hanyar iblis da rundunoninsa. Tsarin Iblis shine ya halakas dukan rayuwar mutane, mai kamanin Allah. Halakaswar rayuwa mutane shine babban yaki wanda Iblis ke yi tun daga halittar mutum. Mu da kanmu, bamu da kariya. Kariyarmu da nasararmu na zowa daga kaskancinmu da dogararmu ga Allah wanda shi kadai ke iya halakar da iblis, ya kuma yan’tar da mu daga danniyarsa.

Menene Sujada?

Wani lokaci muna ganin sujada kamar wakoki. Waka kaya ne wadda ta gareshi muke iya sujada ga Ubangiji. Sujadar krista ta wuce waka kuma ta shafi dukan aikin ake yi tare da kauna da kaskanci domin daukakar Allah. Yin alheri, yin magana ga wasu cikin tausayi,

daukan lokaci domin kula da iyalinsa, ta daraja domin Allah, sun kasance ayyukan sujada mai girmama Ubangiji.

Sujada na kumshe da godiya kan abun da Allah yake (yanayin zuciyarmu) da kuma ayyukan da ke nuna kaunarmu domin Allah (halayenmu). Dukan abun da ke daukaka Allah kuma yake masa dadi ya kasance cikin sujada. LMT y ace: “Duk abin da kuke yi ko ci, k osha, ku yi kome saboda daukakar Allah” (1 Korantiyawa 10.31). Sujada ya fi gaban abun da muke fada ko muke yi. Ta shafi ma bada kai da dukan mutuntakarmu domin rayuwa daga yan zu bisa ga nufin Allah. Manzo Bulus ya rubuta: “Kada mugunta ta rinjaye ku, amma ku rinjayi mugunta da nagarta” (Romawa 12.11).

Wurin rubuta wasu abubuwa

Donme yabo ke da mahimmanci?

Muna sujada da yabon Ubangiji domin dalilai dayawa. Muna yabon Ubangiji, domin ya cancanci yabonmu. Muna yabon Ubangiji domin an hallitomu domin yabo da sujada. Muna wa Ubangiji sujada domin yabo na zurfafa amincinmu da Ubangiji. Daga amincin da muke fadadawa da Ubangiji shafewar da ke jan hankalin wasu ke zowa. Yabo da sujada suna zurfafa bangaskiyarmu ga Allah.

Allah ya cancanci yabonmu!

Muna yabon Allah da farko saboda abun da yake. Muna yabon Allah sabon da mutuntakarsa da halinsa. Ya kamata Allah ya samu yabo daga kawo kuma a ko'ina. Muna yabon Allah kuma saboda abun da yayi dominmu da kanmu, amma kuma saboda abun da yayi cikin labarin mutane. Duk abun dake faruwa, Allahnmu ya cancanci sujada tamu da yabo namu.

“Ya bangiji zan raira wakar madawwamiyar kaunarka koyaushe, zan yi shelar amincinka a dukan lokaci. Na sani kaunarka za ta dawwama har abada, amincinka kuma tabbatacce ne kamar sararin sama.”

Zabura 89.1-2

An hallitomu saboda yabo da yiwa Allah sujada:

An hallitomu domin sani da farin cikin alherin Allah, lokacin yanzu da har abada. An hallitomu tare da marmari a garemu kuma mai surfin rayuwa cikin hulda tare da Allah, kuma da yin sujada gare shi. Ba tare da yabo da sujada ga Allah, lamirinmu mai surfi ba zai samu biyan bukata. Rayuwarmu na samun tabbaci ta sujada da yabo kadai ga Allah, mahallicinmu.

“Amma ku kabela ce zababbiya, kungiyar firistocin babban Sarki, tsattsarkar al’umma, jama’ar mallakar Allah, domin ku sanar da mafifitan al’amuran wannan da ya kirawo ku daga cikin duhu, kuka shiga madaukakin haskensa”

1 Bitrus 2.9

Amincinmu da Allah na jan hankalin wasu:

Rashin zumunta da aminci tare da Allah na raba mu da shafewar Ruhu. Kenan LMT na Allah mai bamu dammar rayuwa cikin nasarar ruhwaniya, kuma na taba wasu cikin

hidimarmu ta Krista. Mu kadai, ba tare da iko da shafewa mai zowa daga Allah, muna rayuwa da bautawa Ubangiji ta kokarin kanmu. Kuma kokarin kanmu basa iya bada rayuwar Allah a garemu, har cikin wasu. Kafin hidimtama wasu, ya kamata mu cika da ran Allah, mu da kanmu. Kuma ta yabo da sujada masu zurfi ga Allah wanda muke bari Allah ya cika mu da rayuwarsa da kuma shafewarsa.

“Ku zauna a cikina, ni kuma a cikinku. Kamar yadda reshen inabi, bay a iya ya’ya shi kadai, sai ko ya zauna itacen inabin, haka ku ma ba za ku iya ba, sai kun zauna a cikina. Ni ne itacen inabin, ku kuwa rassan. Wanda ya zauna a cikina, ni kuwa a cikinsa, shi ne mai yin ya’ya da yawa. Domin in ba game da nib a, ba za ku iya kome ba”

Yahaya 15.4-5.

Wurin rubuta wasu abubuwa

Yabo na bada nasarorin ruhwaniya:

Yabo da sujada na taimakonmu kafe kallonmu ga Allah, wanda daga kursiyinsa na sama yak e bamu nasara, maimakon kafasu bisa iri irin yanayi masu damar rayuwarmu. Yabo da sujada na taimakonmu ga jimrewa cikin hidimar Krista, musamman idan abubuwa sun zamana da wuya.

“Muna zuba ido ga Yesu, shi da yake shugaban bangaskiyarmu, da kuma mai kamala ta, wanda domin farin cikin da aka sa a gabansa ya daure wa gicciye, bai mai da shi wani abin kunya ba, a yanzu kuma a zaune yake a dma ga kursiyin Allah. Ku fa, dubi wannan da ya jure irin gabar nan da masu zunubi suka sha yi da shi, don kada ku gaji, ko kumwa ku karai.”

Ibraniyawa 12.2-3

Kafin a sa kafafu cikin gonar yakin ruhwaniya, ya kamata, kamar sarki Yahoshaphat, yayi yabo da sujada ga wanda yak e da dukan mulki da iko. Allah zai ci nasara domin kansa kuma zuwa garemu.

Yaabo na karfafa bangaskiyarmu:

Yabo da sujada na taimaka mana kafa bangaskiyarmu ga Allah, ga alkawalansa cikin rayuwarmu. Haka, lokacin da muke Magana tare da mutane wanda Allah ke aikowa wajenmu, mutane masu iya daukan kudurai day a kamata bisa tambayoyin da suka shafi raid a mutuwa, ba za a huce mu ba, cikin sanin cewa Ubangiji na tare da mu kuma zai jagorancemu bisa yadda za mu taimaki wasu, ta yadda zai yi daidai ga nufinsa. Bangaskiyarmu da dogararmu ga Allah sune tushe mai kwari domin hidimar taimakon wanda muka bada kai ga yi.

“Da yake kun yi na’am da Almasihu Yesu Ubangiji, to, sai ku tsaya a gare shi, kuna kafaffu, kuna ginuwa a cikinsa, kuna tsayawa da bangaskiya gaba gaba, daidai yadda aka koya muku, kuna gode wa Allah a koyaushe.

Kolosiyawa 2.6-7

Kaka yabo ke sakemu?

Lokacin da muke yabo da sujada ga Allah saboda abun da yake, daga baya, yabo da sujada na sakemu kuma. Yabo da sujada na sake yadda muke tunani, motsin ranmu, da

ayyukanmu.

Yabo na sake tunananmu: KAI

Karyayyakin Iblis da gaskiyar Allah suna yaki da junna kullum cikin ruhunmu. Karyayyakin Iblis ne ba fasawaa tunanan da ke biyowa cikin ruhunmu: “Allah ba kauna ne ba lalle; Bai damu da abun dake faruwa a garemu cikin rayuwa da sauransu”. Wadannan tunanai na karya na Iblis na hallakar da yardarmu cikin kauna da ikon Allah a cikin rayuwarmu. Amma lokacin da Iblis ke aiko mana wadannan tunanan banza, kuma maimakon mu gaskata su, za mu zabi shiga yabo da sujada ga Allah, muna rusar da mugun iko na Iblis bisa ruhunmu da bisa mutuntakarmu. Duk lokacin da muka zabi yabon Allah, yi masa sujada, maimakon damuwa, muna baiwa Iblis rashin nasara. Yabo da sujada ga Allah na kafa kuma zurfafa gaskiyar Allah cikin tunanai namu, cikin rayuwarmu. Muna kara barin gaskiyar ta kafu a cikinmu, tana kara korar kararakin Iblis a garemu, kuma tana sake tunananmu da zurfi. Muna kara godewa Allah saboda dukan ikonsa bisa wahalhwun da muke shiga, muna kara godewa Allah saboda alherinsa da gafararsa cikin rayuwarmu; Muna kara godewa Allah saboda kaunar da ya ke fadadawa a garemu zuwa ga wasu, musamman wadanda ke mana mugunta, karyayyakin Iblis na badda ikonsu bisa ruhunmu da rayuwarmu. Yabo da sujada na fada da tabbatar da gaskiyar Allah cikin rayuwarmu, da cikin yanayin rayuwarmu. Suna kawo gyara da sakewar rayuwar kanmu, tunananmu, da maidosu daidai ga tunani da nufin Allah.

Wurin rubuta wasu abubuwa

Yabo na sake motsin rai: ZUCIYA:

Lokacin da muke ma Allah sujada, muna rufe kanmu daga tunani ko motsin zuciya wadanda suke bamban da nufin Allah cikin rayuwarmu. Yabo da sujada na rayar da gaskiyar kauna da jinkai na Allah domin mu. Yabo da sujada na taba rayuwarmu a sashen motsin rai. Suna da tabbatar ga ruhunmu kadai ba (ilimi), amma kuma ga zuciyarmu (motsin rai namu) gaskiya bisa kauna, alheri, kariya, sa'a, taimako, da kuma ceton Allah cikin rayuwarmu. Yabo na dauke tsoro; yana sake shi da bangaskiya da begen kasancewa mai anfani ta Allah cikin rayuwarmu. Yabo na sake motsin rai namu; yana dauke bacin rai, tsoro, rashin kariya, kuma yana sakesu da bangaskiya, yarda (dogara), salama da farin ciki cikin ruhun Allah. Yabo da sujada na bamu kuma daidaiton motsin zuciya.

Yabo na sake ayyukanmu: HANNAYE:

Duk da yake mu kristoci ne, wani lokaci bakinmu da hannuwanmu na da raunana. Yana mana wuya mu kaunaci wasu kamar yadda Almasihu ya kaunacemu. Maganganunmu da ayyukanmu wasu lokatai bamban suke da maganganu da ayyukan Ubangiji Yesu Almasihu. Amma yabo da sujada na sake bakinmu da ayyukanmu. Lokacin yabo, Allah na cika zuciyarmu da rayayyar kasancewa kuma mai rayarwa ta Dansa. Kuma kaunar Yesu Almasihu mai cika zuciyarmu bata fasa batsewa cikin mu hart a zuba cikin rayuwar wasu. Nan take, mu da ba mu da kauna, muna kasancewa kwaroron kaunar Allah cikin rayuwar wasu. Hake muke kasancewa kamanin Yesu Almasihu cikin rayuwar wasu. Muna shirye da saurare, taimakwa, rmucikin ruhwaniya, motsin zuciya da kawo wadanda ke cikin bukata. Yabo na kirkira ran Allah a garemu, kuma yana samu mu kaishi ga rayuwar wasu.

Karshe:

Muna rayuwa domin daukaka Allah cikin dukan ayyukan rayuwarmu. Har da cikin kai da kawo na rayuwarmu, da cikin ayyuka na musamman na rayuwarmu. Ta kiran Allah yayi mana ta Almasihu, da amsar bangaskiya ta yabo da sujada, muna shiga cikin amincin Allah.

Amincin Allah na samun sanin ikonsa da kaunarsa garemu, da kuma ga wasu, musamman wadanda yake aikowa wajenmu, domin mu iya yi masu maganar kaunarsa da alherinsa. Idan mu da kanmu mun samu zurfafa rabuwa ta kaunar Allah, muna walafa wannan kauna cikin rayuwar wasu. Haka, Allah ne ke yi ta garemu, domin ya taba rayuwar wadanda suka bude zuciyarsa garemu.

Sarki Yahoshaphat na da hikima, domin ya sa yardarsa ga Ubangiji. Yana da hikima ya yarda da kalmomin da annabin Allah ya fada: yakin na Allah ne. Shi bay a iya yaki da dubarun kansa. Ya sa kadai dogara ga Ubangiji kuma ya barshi ya watsar da abolan gabarsa. Idan muna baiwa wasu shawarwari, kamar kullum ta maganganun yabo da sujada. Domin ta yabo da sujada ne ikon Allah ke aiki domin sakewa da kuma sake wasu, kuma ya maida mu daidai da nufin Allah.

Wurin rubuta wasu abubuwa

Tushe na 4: Dogara ga Addu'a mai zurfi:

Addu'a abu ne mai sa sadarwa mai zurfi tsakanin Allah da mu. Addu'a abu ne na koli cikin huldarmu tare da Allah. Ta addu'a, Allah na gayyatarmu shiga cikin amincinsa cikin gaskiya yadda muke. Cikin addu'a, muna gabatarwa Allah farin cikinmu, amma kuma da wahalarmu, begenmu, amma kuma da fargabanmu da sauransu. Addu'a na samu magana da Allah, da sauraron Allah na yi mana magana.

Kaka ake addu'a ?

Idan mun gane addu'a lokaci na murna ne wanda a cikinsa muna da dama zowa gaban Allah kuma a ce masa duk abun da ya shafemu, ya shafi duniya da saura, muna mantawa da cewa addu'a « dolen addini ne » wanda ya kamata mu cika kowata rana. Addu'a na kasancewa kenan mahimmin abu cikin huldarmu tare da Allah ; mahimmin abu wanda ba za mu iya huceshi. Tabbat, Allah na tambayarmu da yin addu'a, a matsayin ya'yansa, amma addu'a ba dole ce ba. Kamar yadda aka fada baya, addu'a lokaci ne na alheri, dam ace da Allah ya bamu. Mafi mahimmancin abu cikin addu'a ba aikatata b ace, amma dai sakamakon da take badawa a garemu. Addu'a na samu cikin amincin Allah. Tana samu cikin kasancewar Allah da kansa. Ga wasu shawarwari domin frayuwar addu'a mai kyau.

Yi addu'a a kan kome

Allah ta san yawan kashin kanmu. Yana kula da duk abun day a shafi rayuwarmu. Kamar Uba mai kauna da mai aza hankali, Allah na sauraron addu'armu tare da tausayi da kauna. Yana kaunar kowa. Mahimmin abu ga Allahnmu ba wai yanda muke Magana das hi ba. Mahimmin abu domin Allahnmu, shine sabonmu na Magana das hi ta addu'a.

Kasancewa ba manafuci :

Allah na gayyatarka da gaya masa lalle duk abun da ke faruwa cikin rayuwarka. Yana so ka yi masa maganar farin cikinka da wahalhalunka ; begenka da tsoronka. Adalci cikin addu'a

na zurfafa dogaronmu ga Allah. Yana girmama amincinmu tare da Allah.

Yi anfani da Maganar Allah:

Dubara daya daga cikin mafi sauiki, amma cikakkar yin addu'a da sake fada ko bin salon addu'o'in LMT. Muna iya maidawa namu addu'oin da masu tsarki na LMT suka yi : kamar addu'ar Dauda cikin Zabura 25.4-5 ; ko addu'ar Hannatu cikin 1 Sama'ilala 2.1-10 ; ko kuma ma addu'ar Musa cikin Fitowa 33.13 ; ko ta manzo Bulus cikin Afissawa 1.3-14.

Gaskata cewa Allah na sauraro da amsa addu'arka :

Huldarmu tare da Allah na da tushe bisa bangaskiya da yardarm da muka yi a gareshi. Ya kamata addu'armu dole ta zamna bisa bangaskiyar da muke sag a Allah. Mu gaskata yana sauraron abun da muke gaya masa, kuma ba tare da kuskure ba, zai ba su amsa (Yakubu 1.5-8).

Wurin rubuta wasu abubuwa

Yi addu'a saboda abokan gaba naka:

Allah na son dukan mutane, ba bambanci s kai ga ceto ga Almasihu. Ya kamata mu kwoikwayi Almasihu. Yayi addu'a domin magabtansu, lokacin da suke gicciyesi bisa gicciye: "Sai Yesu y ace, 'Ya Uba, ka yi musu gafara, don ba su san abin da suke yi ba.' (Luka 23.34). Yesu yayi addu'a saboda abokan gaba nashi domin ya san farashin lamirinsu; "Amma ina gaya muku, ku kaunaci magabtanku, ku yi wa masu tsananta muku addu'a," (Matta 5.44).

Yi addu'a kai daya da kuma tare da yan'uwa:

Allah na son ka dauki lokacin kai daya tare da shi; Kadaici tare da Allah mahimmin abu ne cikin zurfafa bangaskiya ga Allah. Amma Allah na so kuma kayi addu'a tare da al'ummar kristoci: "Amma mutum day aba zai iya kare kansa ya ci nasara a kan wanda ya kawo masa hari ba." (Mai Hadishi 4.12b).

Ka saurari Allah:

Muna sauraron Allah ta Maganarsa. Amma Allah na gayyatarmu ga sauraronsa kuma lokacin addu'a. RMT na ce mane : "Saboda haka, kamar yadda Ruhu Mai Tsarki y ace, 'yau in kun ji muryarsa, kada ku taurare zukatanku kamr a lokacin tawayen nan," (Ibraniyawa 3.7-8a).

Karshe :

Akwai karfafawa sanin cewa idan muna taimakon wasu cikin ruhwaniya, ba mu kadai muke ba. Allah mashawarcin da babu kamarsa, yana tare da mu. Allahnmu dake da hikima da iko duka, na nan domin ya sadar mana kaunarsa da alherinsa da farko, kuma ga wandada yake da taimako ta garemu, cikin addu'a, Allah na nuna mana abun da za mu yi domin kawo salamarsa da alherinsa cikin rayuwar mutane da ya ke aikawa garemu. Allah na son aiki ciki kuma ta rayuwarmu fiye da abun da muke iya tunani. "Daukaka ta tabbata ga wannan da yake da ikon aikatawa fiye da dukkan abin da za mu roka, ko za mu zata nesa, wato, aikatawa ta

karfin ikonsa da yake aiki a zuciyarmu” (Afisawa 3.20).

Wurin rubuta wasu abubuwa

Tushe na 5 : Bada kai cikin Yakin Ruhwaniya

Duniyarmu ta jiki ce – Muna iya ganinta, kuma mu taba ta. Amma duniya tamu ta jiki tana da yanayin ruhwaniya. LMT na koyar da cewa Allah ruhu ne ; muna da ruhu. Akwai halittu ruhohi wadanda a ke kira mala’iku ; kuma akwai wasu da ake kira Shaidan da aljannu, domin suna gaba da Allah kuma da yan’Adam da aka halitto da kamanin Allah. Dukan wadannan halittu da ba a gani suna cikin duniyar jiki. Tashin hankali tsakanin, wani gefe Allah da mala’ikunsa wadanda suka amince da shi, da kuma a wacan gefe Sjaidan da mala’ikun da suka bishi cikin tayaswarsa, ana kira : Yakin Ruhwaniya.

Yakin ruhwaniya na nan ; ana yinsa a kowane lokaci. Wasu na ganin koyarwa bisa yakin ruhwaniya, bisa Shaidan da aljannunsa, kamar ya kafu bisa tsahwawa. Wasu na daukan lokatai dayawa suna koyarwa bisa Shaidan da aljannunsa, har yak ai ga shawa zuwa garesu, har a girmama tsoron aljani a cikinsu kuma ga cikin masu sauraronsu. A yi hankali da zuwa nesa ; kada a manta da kasancewa da mumunan rinjaye na Shaidan da aljannunsa, ko ga yaba mahimmancinsa, har yak ai a ji tsoronsa. Duk da haka, ya kamata mu yi la’akari sosai da yakin ruhwaniya da kuma kashedin LMT mai bayyana mana Shaidan cikin wadannan kalami : «Ku natsu, ku kuma zauna a fadake. Magabcinku Iblis yana zazzagawa kamar zaki mai ruri, yana neman wanda zai lankwame. » (1 Bitrus 5.8).

Bisa gicciye, Almasihu ya ci nasara kan Shaidan. Tsarin iblis domin halakar da yan’Adam da aka halitto da kamanin Allah ya lalace. Tun daga nan, abun da Shaidan ke iya yi shine ya bata kamanin Allah a cikinmu, ta karfafa zubar da cikuna. Idan jama’ar Allah ta tashi domin lalatar da karyayakin iblis ta gaskiyar Allah kan abun da ya shafi kepappen sashe da ran mutum, mulkin iblis raurawa yake yi.

Don menene Yakin Ruhwaniya yake mahimmin ?

Yakin ruhwaniya mahimmi ne domin kokowar da muke ciki babu cin nasara « Akwai mutane da yawa da suke cewa, da ma a sa mana albarka ! Ka dube mu da alheri, ya Ubangiji ! » (Zab.4.6). Idan baka da tabbacin cewa, yakinruhwaniya tabbat ne, dauki lokacin karanta

Maganar Allah, kuma tambayi Allah ya baka haske game da abun dake wakana kewaye da kai. Ga dalilan wadanda saboda su yakin ruhwaniya kan darajar ran mutum yake na gaugawa. Ba za ka iya cin nasarar kokowa saboda darajar ran mutum ta manta matsayin ruhwaniya.

Shaidan na son lalatar da rayukan mutane ko'ina inda akwai dama, musamman ta zubar da ciki. Ta zubar da ciki, Shaidan yana so kuma ya halakar da uwar ta jiki, tunani da ruhwaniya. Allah na bamu zarafi da nawaya ta mu tsaya a shirye gaba da miyagun ikokin da ba ma gani, domin mu rayu kuma mu fadi gaskiya, nan inda iblis ke son shipka karya, yamutsi da shakka, cikin ruhun matan da suke dauke da yaran da ba sa so. Muna kokowa cikin ruhwaniya gaba da ikokin iblis masu gaba da yanayi kepappe na ran mutum. Za mu yake shi daga wuraren koli na huldarmu ta musamman tare da Allah cikin Almasihu. Kuma daga wannan koli na ruhwaniya, nasarar karshe za ta tabbata a garemu.

« Barawo yakan zo ne kawai don sata da kisa da hallakarwa. Ni kuwa na zo ne domin su sami rai, su kuma same shi a yalwace. »

Yah.10.10

Wurin rubuta wasu abubuwa

Ba za ka iya cin nasarar yaki kan darajar ran mutum ta kokowa da abokin gabar karya.

Wanene wai abokin gabar ran mutum ? Ba uwarr bace ko uban yaron dake cikin ciki, wanda ake so a zubar. Ba masu karfafawa ko sa hannuwansu bane. Tabbat, wadannan mutane ba basu da abun zargi ba, amma bas une abokan gabar a gaske kan tsarkin ran mutum. Dukan wadannan mutane sun fada cikin karyayyakin iblis kan darajarar ran mutum. Abokin gabarmu da abokin gabar mutanen da ke ganin zubda ciki shine Shaidan, rantsatsan abokin gaba na Allah da kuma dukan zuriyar dan'Adam.

« Ai, famarmu ba da yan'Adam muke yi ba, amma da mugayen ruhohi ne na sararin sama, masarauta, masu iko, da wadanda ragamar mulkin zamanin nan mai duhu take hannunsu. »

Afisawa 6.12

Menene ya kamata mu sani domin Yakin Ruhwaniya ?

Ka san Allah, jagoran kumanda naka !

Babu wani kamar Allah. Babu daidai da shi. Allah na iyay halakar da dukan abokan gabarsa ta magana daya, amma ya zabi kar yayi haka. Bambam da wannan, yana horas da mu domin mu iya yin yakin tare da shi, kuma dubarunsa na kokowa ba a iya cin nasara a kansu. Dubarar kokowa ta Allah ta kumshi fadar gaskiya tare da kauna, a kowane lokaci ; baiwa mugunta amsa ta alheri, kuma bada gafara da warkaswa ga wadanda suka yi mana mugunta.

Yesu ya gane yakin ruhwaniya a matsayin mutum, domin ya kasance mutum kamar mu. Lokacin rayuwarsa cikin duniya, Ubangiji ya ci nasara a kan dukan yake yake na ruhwaniya wadanda iblis yayi da shi. Cikin babban yaki tsakanin mulkin Shaidan na duhu, da mulkin Allah na haske, Shaidan yayi tsamanin zai ci nasara ta gicciye Almasihu. Amma gicciye ya kasance babbar faduwa ta iblis. Lalle, kwana uku bayan mutuwarsa ya tashi daga matattu. Ta gicciyensa da tashinsa, Ubangiji Yesu Almasihu ya biya bashin zunubi namu. Ubangiji ya ci nasara bisa Shaidan da ikokin duhu. Nasarar Yesu Almasihu tamu ce ta bangaskiya.

« Ya kwace makaman masarauta da na masu iko, ya kunyata su a fili, da ya yi nasara a kansu a kan gicciyen. »

Kolosiyawa 2.15

Ka san Shaidan, Magabcinka !

Shaidan ba daidai yake da Allah ba. Shi halitta ne kawai, a komi yana kas aga Allah, mahaliccinsa. Shaidan mala'ika ne wanda Allah ya halitto, yayi tawaye ga mahaliccinsa. An kore shi daga samaniya. Shaidan dan'tawaye ne da ya fadi, wanda bashi da iko ko daya baicin ikon da Allah ya bar mashi, kuma cikin karshen lokatai, Allah zai gefashi cikin tapkin wuta, cikin jahanama. « Shi kuwa Ibilis mayaudarinsu, sai da aka jefa shi a tafkin wuta da kibiritu, a inda dabbar nan da annabin nan na karya suke, za a kuma gwada musu azaba dare da rana har abada abadin » (Wahayi 20.10).

Allah na son ka ci nasara kan magabcinka. Don cin nasara ya kamata ka san dubarun iblis kuma ka san amsoshin da Allah ke bamu kan magabcinmu. Bisa ga Farawa 3.1, Shaidan an bayyana shi kamar magabci « mai wayo, fiye da dukan dabobin gonakai ». Shaidan na amfani da dubaru dayawa da saloli bisa mutane da zarafofi. Amma kwarewa na nuna mana cewa Shaidan b aya iya boye a kullum karyayyakinsa. Amma lokacin da Shaidan ya gano karya mai gaba da mu, yana amfani da ita a kullum domin ya saras da mu.

Wurin rubuta wasu abubuwa

Sananun dubarori na iblis :

1. Hare hare kan matsayinka – « Ka sani, ba za ka ci nasara ba cikin shugabancinka »
2. Hare hare kan halin Allah – « Allah zai yi watsi da kai cikin wahalarka, ba za ka iya fita ba ».
3. Sake gurorinka – « Kana bata lokatai dayawa cikin addu'a, ka dau lokotai dayawa wajen neman amsoshin matsalolin da suke gabanka ».
4. Sanyin ruhwaniya – « Allah b aya kara kula da kai cikin rayuwarka ta addu'a. Ba yak ara yi maka magana kai tsaye, don menene za ka ci gaba da nemansa ? »
5. Kare kayayyakin jiki – « Ba za ka iya cigaba da hidimtama Allah yadda ya kamata, duk da kokarinka, don menene cigaban ? »

Mu tuna duk da haka cewa dukan kalubale na rayuwa ba sa zowa kai tsaye daga Shaidan. Ya kamata mu yi amfani da tantancewa da addu'a. Shaidan na kai mana hari ta amfani da karya. Karyayyaki na nan kuma a boye. Yakin ruhwaniya na farawa kullum ta harin Shaidan kan ruhunmu, kan tunaninmu. Tunanai marasa kyau da masu halakaswa suna farawa kullum kamar magani, amma da zaran suna shiga kuma suna girma cikin ruhunmu, kuma suna mallake dukan rayuwarmu. Ya kamata mu gano da gaugawa karyayyakin iblis wadanda muke tsamani cikin ruhunmu kuma masu rinjayar rayuwarmu cikin miyagun abubuwa.

Ka san kanka, jarimin Allah !

Shaidan b aya fasa zungurarmu. Amma saboda nasarar Yesu bisa gicciye, muma mun fi gabon nasara cikin Almasihu (Romawa 8.37). Ba za mu kara kasancewa masu rauni na iblis da dukan tattarmakan aljanunsa. Amma kaka wannan zai yiyu ? Allah na fadar cewa muna iya cin nasara kan iblis da dukan aljanunsa saboda nasarar da Almasihu ya ci bisa gicciye. Almasihu daga yanzu ya bamu ikonsa da mulkinsa. Iko da mulki na almasihu, mun same su lokacin da muka tuba ; lokacin sabuwar haifuwarmu.

« Domin duk wanda yake haifaffen Allah yana nasara da duniya. Bangaskiyarmu kuma ita ce ta sa muka yi nasara da duniya. Wane ne yake nasara da duniya, in ba wanda ya gaskata Yesu Dan

Allah ba ne ? »

1 Yah.5.4-5

Lokacin da ka karbi Yesu Almasihu a matsayin mai cetonka da Ubangijinka, an gicciyeka tare da shi (Gal.2.20). Kuma an tasheka tare da shi, amma zunubanka an binne su cikin kabari tare da Yesu. Daga yanzu, Almasihu na cikinka, kuma kana cikinsa (1 Kor.1.30). Duk abunda Almasihu yake da naka ne kuma, domin kana tarayar gadon Allah tare da shi. Almasihu adalin Allah ne ; cikin Almasihu kaima ka kasance adali gaban Allah. Almasihu yayi nasara gaban Shaidan, kaima kuma, a cikinsa, mai nasara ne bisa Shaidan kan Shaidan da aljanunsa. Duk abun da Allah yayi domin Almasihu, a kanmu, yayi haka a garemu, jikin Alamsihu.

Yesu ya shiryar da almajiransa akan kome, har da yakin ruhwaniya. Yesu ya kori aljannu kuma ya aiki almajiransa su yi haka. Yesu na son kai da kake namiji ko mace na wannan karni, ka tarda shi cikin wannan yaki na ruhwaniya kan Shaidan da aljannunsa.

« Sai ya tara goma sha biyun nan ya ba su iko da izini kan dukan aljannu, su kuma warkar da cuce-cuce, ya kuma aike su su yi wa'azin mulkin Allah, su kuma warkar da marasa lafiya. »

Luka 9.1-2

Lokacin tafiyarsa sama, Yesu ya fadama almajiransa kalmomin iko. Ta Ruhu Mai tsarki, Yesu ya bamu ikon da muke bukata domin nasara kan mugu. Yana da mahimmanci ga kowa a matsayin kansa da na al'umma mu karbi iko da mulkin da Ubangiji Yesu Almasihu ya bamu. Ya kamata, tare da bangaskiya da biyayya mu karbi iko na Allah domin mu yi aikin gaba da ikokin duhu, ba tare da mun bari an bamu tsoro, cikin sanin cewa a cikin Almasihu, ba za a ci nasara da karfinmu ba.

Wurin rubuta wasu abubuwa

Yakin Ruhwaniya na bukatar karfi da kuzari

A matsayin almajiran Alamsihu, muna rayuwa cikin duniyar dake kalkashin lurar magabci. Muna rayuwa ba tare da yanayin rai ko mutuwa, kuma kokowar na da kamari. Amma kada mu yarda tsoro ya ci nasara kanmu – Ubangiji yana kiranmu da kasancewa jarumai masu kuvari, kuma Ubangiji yana shiryar da wadanda ya kiraya. Lalle, sai da jimiri domin mu fuskanci gaba, saboda shaidarka wajen bangirma ga ran dan’Adam. Sai da jimiri kuma domin fadada da aikata tausayi zuwa ga wasu. Sai da jimiri kuma za a iya rayuwa kuma a fadi gaskiya. Amma ya kamata ka kasance da jimiri domin :

« Ba mutumin da zai yi tsayayya da kai daukan kwanakin ranka. Kamar yadda na kasance tare da Musa, haka zan kasance tare da kai, ban zan kuntatar da kai ba, ba kuwa zan yashe ka ba. Ashe, ban umarce ka ba ? Ka daga ka yi karfin hali, kada ka firgita ko ka tsorata, gama Ubangiji Allahnka yana tare da kai duk inda za ka. »

Joshuwa 1.5, 9

Domin kana da alkawalin kasancewar Allah da kansa, kana iya zaben rayuwa da hidima tare da jimiri. Sai da jimiri za a iya kin ja da bayu cikin kokowa. Kamar yadda ka rike gangan gabu magabci, cikin kin roshewa ga karyayyakinsa da hare harensa, magabci bashi da wani zabi in b aya tsere gabanka ba ! « Saboda haka, ku mika kanku ga Allah, ku yi tsayayya da Iblis, lalle kuwa zai guje muk. » (Yak.4.7). Cikin wasikarsa ga Afisawa, lokacin da Manzon ya umarce mu da mu sa kayayyakin yaki na allah, ya bamu umarni sau hudu mu rike gangan. Abun da Manzon ya ce mana na cike da ma’ana. Lalle, ba za mu taba dadai mantawa cewa magabcin da muke gaba da shi an riga an ci nasara a kansa. Shi yanzu barawo ne, sai dai ya saci nasararka, idan ka tsere nesa da filin daga. Duk abun da ka yi shine ka rike gangan, da kuma tunawa iblis cewa kai mai nasara ne cikin Almasihu. Ba tare da kuskure ba, iblis zai tsere.

Karshe :

Yakin ruhwaniya na kullum ne. Da shike ana ganinka cikin kariya taka ta ran dan'Adam, magabci ba zai rasa kai maka hari lokacin da ka kasance wanda ake iya cimma. Amma ka samu sabuwar haifuwa domin rayuwa a matsayin sojin gicciyen Almasihu. Ba ka bukatar kasancewa da tsoron yakin ruhwaniya. Allah yayi alkawalin cewa za ka kasance mai nasara. Duk da haka, bubu gajerar hanya domin kasancewa cikakken soja. Sai ka samu horo, amman cikin horon ryhwaniya kada ka manta da wannan mahimmin nassi na LMT :

« Domin na tabbata, ko mutuwa ce, ko rai, ko mala'iku, ko manyan mala'iku, ko al'amuran yanzu, ko al'amura masu zuwa, ko masu iko, ko tsawo, ko zurfi, kai, ko kowace irin halitta ma, ba za su iya raba mu da kaunar da Allah yake yi mana ta wurin Almasihu Yesu Ubangijinmu Ba »

Romawa 8.38-39

Wurin rubuta wasu abubuwa

Tushe na 6 : Rayuwar Bishara

Ubangiji Yesu Almasihu ya zo ya bamu rai a yawalce, rai na har abada (Yah.10.10) ; wannan gaskiyar tana tsakiyar bishara. Ya kamata a watsa wannan « labari mai dadi » (Luka 4.43) na Yesu – Yin bishara – na nufin mu raba sabuwar rayuwar da ya bamu, kuma rayuwa da yake so kowa ya samu. Idan kaunar Allah na karfafamu ga shaida labari mai dadiga wasu, kada mu manta da raba labarin mai dadi ka tsarkin rayuwar dan'Adam gabon Allah, har da ran yaran dake cikin ciki.

Lokacin da muke amfani da shi domin wasu, lokatai ne da Allah ya zaba. Allah na aiki cikin rayuwar kowa, har da kai, ko da ba zaka iya gane shi kullum ba. Ya kamata kenan, kowane lokacin da muka san muna da zarafofin da Ubangiji ya sa gabonmu, domin mu saurari wadanda yake aikowa wajenmu, kuma mu kai masu kalmar bege. Mu tuna cewa maganar bege mafi iko wanda za mu iya baiwa wasu ita ce gaskiyar kaunar Allah domin kowa cikinsu daya daya, ko da wasu irin matsaloli suke ciki. Lalle, Allahnmu na ganin wahalhalunsu, kuma yana nan domin ya zo taimakonsu.

Ta rayuwar bisharar Yesu, muna iya nuna kaunarmu ga wasu ta yi masu magana tare da gaskiya. Wannan shine rai a yawalce wanda bisharar Yesu Almasihu ke bamu, kuma wannan magana babba ce ga wadanda suka shiga lokatan tashin hankali. Lokacin da mutum ke cikin jarabobi, yana iya bukatar dan kokon ruwan sanyi (Mat.10.42) da gurasar rai (Yah.6.52) tare. Menene ma'anar rayuwar Bishara ?

Zuciyar bishara ita ce labari mai dadi na kauna mai surfi ta Allah, har yak ai ga bada Dansa tilo ya mutu bisa gicciye domin mu. Gaskiyar kaunar Allah na sabunta mu kwata kwata, cikin ruhwaniya, tunani, hankali, al'umma da jiki. Rayuwar bishara na nufin rayuwa cikin tausayi, yin duk abun da ke yiyyiwa domin bada amsa ga bukatun makwabcinmu. Amma rayuwar bishara na nufin musamman kasancewa da bakin cikin rayuka domin raba musu labari mai dadi na gafarar zunubansu cikin Almasihu.

Don menene yake da mahimmanci a yi rayuwar Bishara ?

Allah kadai ke iya bada amsa ga zurfafun bukatun mutum.

Idan an dau lokaci domin sauraron mutum, ta bashi shawarwari, ta tabbatar masa asirai, ta aikatacen taimako, muna yin duk abun da yake cikin ikonmu domin rage masa wahala. Ta yin dukan wadannan abubuwa, muna cikin rayuwar bishara a gaba wannan dan'uwan dake cikin tashin hankali. Wani lokaci, wannan ne kadai muke iya baiwa wasu.

Wasu lokatai, ta taimakon kaya da muke ba mutumen da ke cikin wahala, Allah na bude ruhunsa kan ruhwaniyar zuciyarsa. Lalle, mutane dayawa ba sa la'akarin wahalarsu ta ruhwaniyain ba ta haske wahalhalun tunani, al'umma da na jiki. Kuma Allah ne kadai wanda zai iya bada amsa ga bukatar ruhwaniya mai zurfi ta dan'Adam.

Wurin rubuta wasu abubuwa

Allah na son a bayyana kaunarsa ga wasu

Lokacin da muke wa wani mutum magana, dadai kada mu rasa kula da cewa Allah na kaunar mutumen nan da muke magana da shi. Allah na son abu mafī kyau a rayuwarsa, kuma wannan har da ceto cikin Almasihu na ciki da kuma cikakkār hulda tare da shi. A matsayinmu na masu hidimar Ubangiji, mun samu izinin bada amsa ga labarin kaunar Allah domin dukan yan'Adam. Nawaya ce a gare mu ta shaida labari mai dadi na kaunar Allah ga mutumen da ya zo garemu.

Yana cikin hikimar Allah ya kirkiro zarafofi domin mu sadu da mutanan da suke bukatar su sans hi. Allah na aika mu wajen, ko ya aiko wajenmu, mutaane masu babbar bukatarsa. Amma wani lokaci suma ba su sani ba. Lokatai dayawa muna mamakin abubuwan da kayi iri daya tsakaninmu da mutanen da muke haduwa da su, ko su zo wajenmu su tambayi taimako. Amma babu katari ga abun da Allah ya shirya da kansa cikin rayuwar ya'yansa.

Karshe :

Allah ya mana alherin kasancewa zuciyarsa da hannuwansa domin wadanda ke cikin wahala kuma suka zo wajenmu. Amma ko da yake Allah na amfani da mu domin kawo wasu garshi, wannan gaskiya ne shi kadai ke iya kawo rayukan dake cikin wahala kula sun bace ga tuba kuma ga sabuwar haifuwa cikin Almasihu, kuma wannan ta alheri (Romawa 2.4). ba kadai abun da muke fada bak e amfani, amma musamman duk abun da muke yi ke nuna kaunar Allah. Kowane mutumen da muka sadu da shi, ya kasance zarafi ne domin mu shaida masa kaunar Allah ta kalmominmu da ayyukanmu. Wannan shine bayyanuwar kauna da alherin Allah ta maganganunmu da ayyukanmu ke wakiltar ran Allah a cikinmu.

Wurin rubuta wasu abubuwa

Dauri : Tushen ruhwaniya na Hidimar Krista

Gwaji na 1 : (mintina 30)

1. Zabi wadanda suka yarda su zo gaba.
2. Bada wata kirar laka cike da farar kas aga kowane.
3. Tambayesu su daidaita farfarun kasar. Kada ka basu wasu bayyanai nan gaba.
4. Daga sun daidaita tsarin farfarun kasar, tambayi sauran mahalartan in abun da suka yi daidai ne. In sunce « A'a », tambayesu kenan su taimakama wadanda suka bada kan.
5. Lokacin da kowa ya yarda da tsarin da aka bi, tambayesu su bada ma'anar wannan.
6. Gode masu kan aikin da suka yi mai kyau. In ana yiyyiwa, gyara tsarin farfarun kasar.
7. Daga abun da mahalartan suka yi da fafarun kasar, bayyana tushinan ruhwaniya na Life International, kamar yadda aka koya cikin wannan babi.

Gwaji na 2 :

Koyarwa a kan tushinan ruhwaniya (Awa 1)

Kananan gunguna na shirya wata gwanintar horo

Tambaya : « yanzu na kare koyarwa bisa : ‘Aminci kafi rinjaye’. Kaka na koyar da shi ? » Bari lokaci ga wasu mutane su bada amsa.

Bada bayyani : Da na koyar da matakkan aminci kafin sakamako, ba tare da na yi amfani da alamomi kuma ba tare da taimakon yan sa kai. Da kawai na bata darasi bisa wannan kan magana. Yi wannan tambaya : « Don menene na zabi daukan lokacin amfani da alamomin da kuma yan sa kai ? » Idan na tambayeka gobe ka bada bayyanin abun da na koyar a yau bisa sakamako kafin rinjaye, ba tare da amfani da alamomi ba, kana iya ka tuna da abun da na koyar ?

Bayyani : « Yanzu zan baku zarafin kirkiro wani abun horo kuma. Za mu rarrabu gunguna 6, kuma kowane gungu zai dau daya daga cikin tushinan ruhwaniyan nan 6. Kowane gungu zai kirkiro wani abun koyarwa da zai taimaka mashi ga koyar da gaskiyoyi na wannan koyarwa ba

tare da an bidi abubuwa da ke cikin wannan darasi ba.

Raba mahalartan cikin « gungunan koyarwa » 6

Lokacin da kowa ke cikin gungu, bada tushen ruhwaniya daya ga kowane gungu.

Bada bayyani kuma : Kowane gungun na da nawayar kirkiro dubarar koyarwa ta koyarwar tushen ruhwaniya. Za su iya amfani da alamomi, sassake sassake, wakoki, kirari, rawa, wasan kwoikwayo da sauransu, duk abun da zai kawo taimakon wasu su gane tushen ruhwaniyar.

Bada takardar bayyanin tushen ruhwaniya ga kowane gungu.

Bar masu mintina 45 – 60 domin shirya gabatarwar. Lura : zai fi kyau a sa wannan gwaji a karshen rana.

Aje mintina 30 domin raba mahalartan cikin gunguna 6, ku bar masu mintina 30 domin shiri.

Idan gungunan na bukatar lokaci dayawa, a ba su. Idan gungunan basu kare aikinsu ba, za su iya cigaba awa ta farko ta rana mai zuwa.

Gabatarwar tushinan Ruhwaniya (Awoyi 2 da mintina 30 : mintina 60 shiri ; mintina 90 gabatarwa).

1. Kowane gungu zai koyer da dubararsa ta koyarwa tsawon mintina 15.
2. Bayan kowata gabatarwa, mai saukakawa ya tabbata cewa an gane mahimman wurare.
Yayi tambaya kamar haka : « Ga me wannan tushe yak e da mahimmanci domin mutumen da yake son kasancewa mai baza rayuwa ? »
3. Ka tabbata cewa dukan gunguna sun gama da dukan abubuwan da ke cikin tushinan ruhwaniya kamar yadda aka koyer cikin littafin. In sun manta da wani mahimmin sashe, kana iya dawowa da kanka, ko ka tambayi mahalartan su bayyana abun da suka gane bisa kanun maganar da suka manta.

Takarda 5.1

Tushen ruhwaniya na 1 : Shirya Zuciyarka

Kana da mintina 45 domin gungunka yayi gwajin dake biyowa :

1. Cikin gungun ku karanta « Shirya Zuciyarka »
2. Ku tattauna babin, kuma ku bada amsoshin tambayoyin dake biyowa : Ta kaka « Shirya Zuciyarka » ke da mahimmanci ga wanda yak e son kasancewa mai baza rayuwa ?
Menene mahimmin abu cikin wannan babi ?
3. Ka sa ayi aikataccen gwaji domin karfafa mahimman wurare da wannan tushe na farko.
Kasance da basira ; yi amfani da zane, sassaka, wasan kwoikwayo, kirari da sauransu.
4. Aikataccen gwajinka kada ya huce mintina 15.

Ka tabbata darasinka na kumshe da :

- Daga rababar zuciya zuwa ga zuciyar da ta bada kai
- Daga zuciya mai girman kai zuwa ga adalar zuciya
- Daga mugunyar zuciya zuwa ga zuciya mai tuba
- Daga zuciyar dake kin gafartawa zuwa ga zuciya mai gafara
- Daga zuciya mai son kai zuwa ga zuciya mai alheri
- Daga zuciya mai tayaswa zuwa ga zuciya mai biyayya

Ga me « Sirya Zuciyarka » ke da mahimmanci domin kasancewa mai baza rayuwa ?

Takarda 5.2

Tushen ruhwaniya na 2 : Gina Bisa Maganar Allah

Kana da mintina 45 domin gungunka yayi gwajin dake biyowa :

1. Cikin gungun ku karanta « Gina bisa Maganar Allah »
2. Ku tattauna babin, kuma ku bada amsoshin tambayoyin dake biyowa : Ta kaka « Gina bisa Maganar Allah » ke da mahimmanci ga wanda yak e son kasancewa mai baza rayuwa ? Menene mahimmin abu cikin wannan babi ?
3. Ka sa ayi aikataccen gwaji domin karfafa mahimman wurare da wannan tushe na biyu. Kasance da basira ; yi amfani da zane, sassaka, wasan kwoikwayo, kirari da sauransu.
4. Aikataccen gwajinka kada ya huce mintina 15.

Ka tabbata darasinka na kumshe da :

- Maganar Allah na ceto da warkaswa
- Maganar Allah na kara bangaskiya da albarkun Allah
- Maganar Allah na da iko kakkarya hare haren Shaidan
- Maganar Allah na mahimmanci domin kowane mai bada gaskiya
- Don menene « Gina bisa Maganar Allah » ke da mahimmanci ga wanda yake son kasancewa mai baza rayuwa ?
- Ko « Gina bisa Maganar Allah » na da mahimmanci domin kasancewa mai baza rayuwa ?

Takarda 5.3

Tushen ruhwaniya na 3 : Fara da Yabo

Kana da mintina 45 domin gungunka yayi gwajin dake biyowa :

1. Cikin gungun ku karanta « Fara da Yabo »
2. Ku tattauna babin, kuma ku bada amsoshin tambayoyin dake biyowa : Ta kaka « Fara da Yabo » ke da mahimmanci ga wanda yak e son kasancewa mai baza rayuwa ? Menene mahimmin abu cikin wannan babi ?
3. Ka sa ayi aikataccen gwaji domin karfafa mahimman wurare da wannan tushe na uku. Kasance da basira ; yi amfani da zane, sassaka, wasan kwoikwayo, kirari da sauransu.
4. Aikataccen gwajinka kada ya huce mintina 15.

Ka tabbata darasinka na kumshe da :

- Menene yabo ?
- Don menene yabo ke da mahimmanci ?
- Ta kaka yabo ke rinjayarmu ?
- Yabo na da mahimmanci domin kowane mai bada gaskiya ?
- Don menene « Fara da Yabo » ke da mahimmanci domin wanda yake son kasancewa mai baza rayuwa ?

Takarda 5.4

Tushen ruhwaniya na 4 : Dogara ga Addu'a

Kana da mintina 45 domin gungunka yayi gwajin dake biyowa :

1. Cikin gungun ku karanta « Dogara ga Addu'a »
2. Ku tattauna babin, kuma ku bada amsoshin tambayoyin dake biyowa : Ta kaka « Dogara ga Addu'a » ke da mahimmanci ga wanda yak e son kasancewa mai baza rayuwa ?
Menene mahimmin abu cikin wannan babi ?
3. Ka sa ayi aikataccen gwaji domin karfafa mahimman wurare da wannan tushe na hudu.
Kasance da basira ; yi amfani da zane, sassaka, wasan kwoikwayo, kirari da sauransu.
4. Aikataccen gwajinka kada ya huce mintina 15.

Ka tabbata darasinka na kumsha da :

- Kaka kake addu'a ?
- Yi addu'a kan kome !
- Kasance da aminci !
- Yi amfani da Maganar Allah !
- Gaskata Allah na sauraronka kuma na amsa addu'arka.
- Yin addu'a domin abokan gabarka
- Yi addu'a a kadaice da kuma cikin jama'a.
- Ka koyi sauraron Allah.
- Don menene « Dogara ga Addu'a » ke da mahimmanci domin wanda ke son kasancewa mai baza rayuwa ?

Takarda 5.5

Tushen ruhwaniya na 5 : Bada kai cikin Yakin Ruhwaniya

Kana da mintina 45 domin gungunka yayi gwajin dake biyowa :

1. Cikin gungun ku karanta « Bada kai cikin Yakin Ruhwaniya »
2. Ku tattauna babin, kuma ku bada amsoshin tambayoyin dake biyowa : Ta kaka « Bada kai cikin Yakin Ruhwaniya » ke da mahimmanci ga wanda yak e son kasancewa mai baza rayuwa ? Menene mahimmin abu cikin wannan babi ?
3. Ka sa ayi aikataccen gwaji domin karfafa mahimman wurare da wannan tushe na biyar. Kasance da basira ; yi amfani da zane, sassaka, wasan kwoikwayo, kirari da sauransu.
4. Aikataccen gwajinka kada ya huce mintina 15.

Ka tabbata darasinka na kumshe da :

- Don menene yake da mahimmanci a yi yakin ruhwaniya ?
- Menene ya kamata mu sani domin yakin ruhwaniya ?
- Sai da karfi da kuzari domin bada kai cikin yakin ruhwaniya.
- Don menene « Bada kai cikin Yakin Ruhwaniya » ke da mahimmanci domin wanda yake son kasancewa mai baza rayuwa ?

Takarda 5.6

Tushen ruhwaniya na 6 : Rayuwar Bishara

Kana da mintina 45 domin gungunka yayi gwajin dake biyowa :

1. Cikin gungun ku karanta « Rayuwar Bishara »
2. Ku tattauna babin, kuma ku bada amsoshin tambayoyin dake biyowa : Ta kaka « Rayuwar Bishara » ke da mahimmanci ga wanda yak e son kasancewa mai baza rayuwa ? Menene mahimmin abu cikin wannan babi ?
3. Ka sa ayi aikataccen gwaji domin karfafa mahimman wurare da wannan tushe na shidda. Kasance da basira ; yi amfani da zane, sassaka, wasan kwoikwayo, kirari da sauransu.
4. Aikataccen gwajinka kada ya huce mintina 15.

Ka tabbata darasinka na kumshe da :

- Menene ma'anar Rayuwar Bishara ?
- Don menene yake da mahimmanci a yi rayuwar bishara ?
- Allah kadai ne ke iya biyan zurfafun bukatu na lmutum.
- Allah na son a bayyana kaunarsa ga wasu.
- Don menene « Rayuwar Bishara » ke da mahimmanci ga wanda yake son kasancewa mai baza rayuwa ?

Babi na 6

Shirin Allah domin Aure da Iyali

« Saboda haka ne, mutum sai ya bar mahaifinsa da mahaifiyarsa, ya manne wa matarsa, su biyu su zama jiki guda. Wannan asiri muhimmi ne, ni kuwa ina nufin Almasihu ne da ikkilisiya. »

Afisawa 5: 31-32

Dalibi zai iya:

1. Bayyana ma'anar aure a matsayin "alkawari."
2. Gane yadda auren mutum ke bayyana Allah.
3. Bambanta yadda al'adun wuri game da aure suke bamban da hangen duniya na Littafi Mai Tsarki.
4. Yarda da nauyin ma'aurata mijin da matar.
5. Nuna yadda yara suke fiye da bayi ko zaman dukiya ga iyayensu.

Mahimman abubuwa :

- Allah shi ne mahalicci da maikafa aure.
- Allah ya umarci maza da matansu su yi biyayya ga junna.
- Umarnin farko na Allah ga mazaje shine su kaunaci matansu, su kuma mata su girmama mazajensu.
- Aure tsakanin namiji da mace shine tsakiyar iyali Kirista.
- Yara ba dukiyar iyayensu ba ce, amma sunā daidai da iyayensu game da halitta a surar Allah.

Nassoshin Littafi Mai-Tsarki :

Afisawa 5: 31-32, Farawa 2:18, Farawa 2: 22-24, Mark 10: 9, Afisawa 5: 21-33, Misalai 22: 6, Kubawar Shari'a 6: 5-7, Afisawa 6: 4, Zabura 127: 3-5, Matta 18: 6, Matta 6:10 da dare, Misalai 24:11

Aikatattun shawarwari

Lokacin da aka kaiyade domin wannan sashe : awa 3

Mafi yawa na abinda ke cikin wannan sashe za a fadada shi ta hanyar gwaje gwaje. Idan wani wanda yake nan ya ambato wani abu daga cikin wannan sashe, a matsayin mai kawo sauvi, kada mu manta mu nanata wurin da aka ambata. Mai sauvakawa zai karfafa tattaunawa bisa abubuwan da ke wannan sashe wadanda dalibai ba su ambata ba.

Aikatattun shawarwari

Cikakken gwaje na 1 (duba shafi a karshen wannan babi).

Aure ya zo daga Allah

Bisa ga Littafi Mai Tsarki, Allah shi ne asalin auren mutum, a lōkacin da ya gabatar da shi, a cikin gonar Aidan, a lokacin halitta, lōkacin da ya hada Adamu da Hauwa'u. A Farawa 2: 18 – karon farko a cikin tsari na halitta - Allah ya ce da wani abu a cikin halittar sa bai yi kyau ba: cewa namijin da ya halitta shi kadai bai yi kyau ba ga Allah. "Ubangiji Allah kuwa ya yi wata mace daga haƙarkari ya dauke ta daga namiji, ya kawo ta ga namijin. Kuma namijin ya ce, Gashiyanzu wanda take kashi daga kasusuwa na nama kuwa daga namana! Za a kira ye ta mace, domin an ciro ta daga namiji. Saboda haka namiji zai bar uba da uwatasa, ya mane ma mata tasa, sai su kasance nama daya" (Farawa 2: 22-24). Allah ya zabi ya halicci mace domin Adamu. Allah ya kawo Hauwa'u ga Adamu. Kasancewa miji da mata ba abu bane wanda namiji da tamata suka kirkiro da kansu.

Aure alkawari ne mai tsarki gabon Allah, yarjejeniya wanda Littafi Mai Tsarki ya kafa domin ya kasance dauwamame tsawon rayuwar mutum. Wannan shi ne abin da Ubangiji Yesu ya tabbatar a cikin Markus 10: 9. A al'adar Yahudawa, ma'auratan na sanya hannu a yarjejeniya

domin daure auren. Bikin aure na bayyanawa jama'a ne yardar junar ma'auratan gaban Allah da kuma al'umma. Abu mafi muhimmanci a cikin aure ba bikin ba ne amma yarjejeniyar ce tsakanin ma'auratan gaban Allah da mutane.

Auren Kirista

Afisawa 5: 31-32 na koyar da cewa:

Haduwar namiji da tamata cikin aure na bayyana siffar Allah, domin fungiya ce ta wani mutum da wata mace a cikin aure na nuna siffar Allah, domin tana wakiltar hoton dangantaka tsakanin Ubangiji Yesu Kristi da ekilisiya.

Wurin rubuta wasu abubuwa

Aikatattun shawarwari

Yi wanen tambaya ga mahalarta: Me ya sa ake cewa aure na wakiltar kamanin murhuniyar allahntaka?

Ta yaya aure ke misali na siffar Allah?

Aure ne mai gani na murhunniyar halitta Allah: Uba, Da, da Ruhu Mai Tsarki. A lokacin da mutum da mace suka gamu cikin aure a gabon Ubangiji, sun samar da wani kamani na allahntaka Trinity. Aure ne mai zurfi tsakanin wani mutum da wata mace. Amma aure ne kuma wani aikin jama'a, fitarwa cewa shi ne Allah, wanda shi ne tushe na kafa alkawali tsakanin aure. Aure ne sabili da haka mai zurfi sadaukar, a naúrar na wanda yake dole ne a kiyaye dukan rayuwarsa. Da bikin aure, duk da muhimmancin shi ne kawai farkon rayuwa tare a gabon Ubangiji, zai šauki tsawon rayuwar aikata maza.

Matsayin na Maza da Mata

Ciki motsa jiki 2 (duba shafi a karshen sura).

Ko da yake maza da mata da daidaitar daraja wurin Allah, Littafi Mai Tsarki ya ba da takamaiman matsayin tsunduma a cikin aure alkawari. Afisawa 5: 21-33 na nuna matsayin kowane mamba na iyulin Kirista. Babban wa'azi ga maza shi ne cewa suna da sha wani, da girmama Almasihu (v. 21). Matar da aka yi umurni da aikin yi biyayya ga mijinta, kamar yadda ta aikata a Almasihu (v. 22), da kuma girmamawa (aya 33). Miji ne aka umarta da son matarsa kamar yadda Almasihu ke son ekklisiya (v. 25) kuma kamar yadda (mijin) yana son kansa (v. 28).

A hade da junna biyayya, da kuma kaunar mutum ga matarsa, kuma biyayya sa kai na matar ga mijinta, tabbatar da kafuwar biyu da kuma wani farin ciki iyulin Kirista, domin albarka ta Ubangiji.

Iyulin Kirista

Aikatattun shwawarwari

Cikakken darasi 3 (duba a karshen sura).

Aure ne cibiyar iyulin Kirista. Wani mutum da wata mace sun tsunduma a cikin aure gaban Allah mai rai. A halitta, Allah ya ba kawai sōyayya da farko ga biyu a cikin wani alkawali na rayuwa; Ya kuma umurce su su ribabbanya, su cika duniya da kuma mamaye ta. Halitta da Adam za su kasance ta hanyar haifuwa. haifuwa ce ke gaba'yan adam, ta hanyar jima'i fungiyar ma'aurata wadda Allah ya albarkata. Yaran da aka haifa albarka biyu ce. Kusan dukkan al'adun yan adam sun gane darajar iyali da kuma rawar da kowane mamba ke iya takawa, domin damar da ta dace zuwa ga dan Adam. Amma akwai al'ummomin da ke cewa tashi aikin na Littafi Mai Tsarki aure da nufin game iyali na mutum. Dole ne mu bar rashin tausayi da kuma halin tawaye dayawa cikin duniya, da al'adun halakarwa, da kauna da ruhun da ke nuna halayen iyulin Kirista.

Misalai 22: 6 ya ce, "jirgin kasa yaro a hanyar da ya kamata ka je. da kuma lokacin da ya tsufa, sai ya aikata ba tashi. "Littafi Mai Tsarki ya ba da wadannan alhaki mūminai mahaifansa biyu:" Ka kaunaci Ubangiji Allahnka da dukan zuciyarka, da dukan ranka, da dukkan karfinka. Wadannan dokokin da zan ba ka a yau za su zama a zuciyarka. Ku koya musu aniya wa 'ya'yanka, kuma zan yi magana da su, a lōkacin da kuke zaune a gida, da sa'ad da kuke tafiya da, lokacin da ka kwanta da sa'ad da kuka tashi. "

Tsaba da muka shuka a cikin zukatan mu - kaunar ya'yan Allah za su yi girma kuma tasiri, rāyukansu da ayyukansu. Saboda haka da muhimanci mu shuka da Maganar Allah a cikin zuciyar yara daga wani wuri shekaru.

Uba Kirista

Sau da yawa Kirista miji ne mahaifin iyali. Mu ubanni Kirista dole ne mu koyi tsoron Allah, da muhimmancin maganar Allah, kuma halayya da suka zama dole domin cigaba a rayuwa. Littafi Mai Tsarki ya dokoci Kiristoci ubannin su koya wa 'ya'yansu a cikin hanyar Ubangiji, domin su bi da bi samar sirrin rayuwa tare da Allah. Yana da nauyin da mahaifin iyalin Kirista, ba makaranta ta alhakin, al'umma, ko ma cikin ekklesiya, koyar da Kirista yara hanyar Ubangiji. wannan alhakin na farko ya zo daga mahaifinsa Kirista. Kafin Allah, Kirista uba ne ke da alhakin ilimin ruhaniya na iyali (Afisawa 6: 4). "Abin da yake a mutum? "" Abin da ake nufi da bauta wa Allah? "" Abin da ya aikata ya so mace? "" Abin da ya aikata kai iyalinsa a cikin hanyar Allah? "Yadda za a ilmantar da 'ya'yansu a cikin hanyar Allah? "" Yadda za a bauta wa ekklesiya? "" Yadda za a bauta wa jama'a? "Duk wadannan tambayoyi masu muhimmanci bayyana matasa suna amsa a misali na rayuwa da kuma hali na Kirista uba wanda ya Yana son da tsoron Ubangiji. Miji da uba Kirista na iya zama wani kayan aiki na alheri a hannun Allah. Amma dole ne sane da kiran da Allah ya sanya su tafiyar da mata da yara da suka so kuma tsoron Ubangiji. Yara cike da kauna da tsoron Ubangiji tabbat sune ginshikai na ekklesiya da kuma al'umma na nan gaba.

Wurin rubuta wasu abubuwa

Uwa Kirista

Kirista mace albarka ce daga Ubangiji da kuma zama uwa. Uwaye na taka rawar ta musamman a cikin rayuwar 'ya'yansu, da cewa babu wanda kuma zai iya yi. Rawar da uwa ta fara da haihuwar yaro, yayin da yaro har yanzu masu tasowa a cikin mahaifa. Lalle ne, daga cikin mahaifa, yaron na'am da hankali da kuma soyayya mahaifiyarsa. Kuma wannan soyayya da kuma kulawa da ya kamata a cikin hanya ba ragowa a lōkacin da aka haifa yaro ko tsiro. Kirista inna ta ci gaba da zama a matsayin wani tunanin da kuma ruhaniya goyon baya ga 'ya'yanta, muddin ta na da rai, domin maimakon uwar ta zauna, muddin dai ya zauna da rai. Lalle ne, ba zai iya maye gurbin, kuma masu juna biyu karfafawa a cikin rāyuwar yaro, ko da kuwa da shekaru balaga.

Kyautar yara

Maganar Allah ta ce, "Kun ga, ga Dan ne al'adunmu daga wurin Ubangiji, 'ya'yan itacen da mahaifar da wani sakamako. Kamar kibau a hannun wani jarumi, don haka ne dan matasa. Mai albarka ne mutum wanda ya ya tsirar! Ba za su kunyata a lōkacin da suka yi magana da abokan gābansu a kofar." (Zabura 127: 3-5). Ubangiji Yesu ya ce, "Amma wanda ya za zarga daya daga cikin wadannan 'yan kanananku da suka yi imani da ni, shi ne mafi alhēri a gare shi cewa rataye a wuyansa da dān dutsen nīka, ya jefa shi a cikin teku kasa" (Matta 18: 6) .. Ya kuma ce, "Ka kula kadda ka raina daya daga cikin wadannan 'yan kanananku. Gama ina gaya muku cewa mala'iku a sama ko da yaushe ga fuskar Ubana wanda ke cikin sama." (Matta 18:10).

Mu iyaye muna da wani hakki a cūtar da yara mu, ko jiki, wani tunanin, ko yin jima'i. Ba mu bukatar mu bi da su kamar bayi, kamar mu masu zaman kansu dukiya. Kowace daga mu yara ya halitta kamar kanmu a cikin siffar Allah, Allah. da Kristi ya mutu akan giciye domin zunubansu amma namu. A kamar yadda iyaye, da alhakin kare mu yara ne alhakin farko. Muna da kare mu yara da kansu, idan da hali ne hallakaswa Vis-A-Vis kansu. Dole ne kuma mu kare da wanda zai cutar da su. Mutanen da suka karfafa mata su yi zubar da ciki ne na farko makiyan

yara suke ba tukuna haifa. Suka bunfasa a cikin m business na halakar unborn yara. Misalai 24: 11 ta ce: "Ka cece su da cewa suna kōma ga mutuwa, wadanda suke so kashe, da! "The mutuwar unborn yara ne abin da mahaifa so da kuma neman cewa ki kawo wani maras so ciki zuwa lokaci. Ina iya zo don kare yaro a musu alkawari, a lōkacin da ta mallaka Iyaye mākirci, tare da wasu jami'an kiwon lafiya sana'a, ya hallaka su kafin a haife su?

Wurin rubuta wani abu

Karshe

Aikatattun shawarwari

Tisa, gwaji na 1. Bambanta amsoshin mahalartan da amsoshin da suka bada tun farko. Sa kayami na musamman bisa sabuwar ganewar hangen LMT kan aure da iyali.

Cikin kowata al'ada, cikin kowata al'umma da kabilia na duniya, iyalin dan'Adam na da matsayi na tsakiya. Allah na kauna kuma na kula da mu duka ta iyalanmu. Allah ya bai yali iko, domin ya sa mutane su yi rayuwar da ta dace, daidai da nufin Allah. Nufin Allah kan aure da iyalin dan'Adam shi kadai ke iya sa yan'Adam su rayu cikin zumunta da salama a cikinsu da kuma tsakaninsu. Babu wata kungiya, ko dubarar rayuwaar al'umma da za su iya canza ko huce nufin Allah kan aure da iyali. Kokarin iblis na ya halakar da aure da zumuntar iyalin dan'Adam, na da gurin ya lalatar da dimkin al'umma ne wadda ta gareta Allah ke son kwarara albarkarsa bisa jama'a. Bayan ceton da ya bamu ta Almasihu, albarka mafi girma da Allah ke bamu ita ce rai da kansa ; kuma wannan rai mun karbe shi ta haifuwa mai kasancewa ta aure.

Haka, ta aure, muna iya koyon kaunar da bata da iyaka ; muna koyon girmama wasu ; mu gafarta, kuma a gafarta mana. Cikin yanayin iyali ne muke iya gano rashin karfinmu kuma mu koyi tawali'u da hikima. Kullum cikin yanayin iyalin krista muke girmama zuciya mai biyayya ga Allah kuma mai hidimta masa. Kullum cikin yanayin iyali ne muke koyon girmama tsarkin ran dan'Adam kuma mu koyi kare rayuwar yaran da ba a haifa ba, amma kuma wadanda uwayensu na neman zubar da su.

Tambayoyin tilawa

1. Ta kaka aure ke bayyana yadda Allah yake ?
2. Ina ummarnai na farko na Allah domin miji zuwa ga matarsa, kuma domin mata zuwa ga mijinta ?

3. Bayan ya hada Adamu da Hauwa'u cikin aure, menene Allah ya ummarta a yi ?
  4. Wa ke na farko da nawaya game da tarbiyar ya'ya cikin nufin Allah ?
  5. Don menene uwaye basa daukan ya'yansu a matsayin bayi ko wata dukiya tasu ?
-

Wurin rubuta wasu abubuwa

Dauri : Shirin Allah domin iyali

Gwaji na 1 (mintina 10)

1. Saboda wannan gwaji, mai saukakawa na iya layi biyu bisa babbani allo, ko bisa babbar takarda, tare da kan magana : « Aure » da « Iyali »
2. « Kaka duniya ke bada ma'anar aure ? » (rubuta amsashin bisa allo)
3. « Kaka kake bada ma'anar aure ? » (Rubuta amsoshin bisa allo)
4. « Kaka duniya ke bada ma'anar iyali ? » (Rubuta amsoshin bisa allo)
5. « Kaka kake bada ma'anar iyali ? » (Rubuta amsashin bisa allo)

Aure	Iyali
Duniya	Duniya
Kaka duniya ke bada ma'anar aure ?	Kaka duniya ke bada ma'anar iyali ?
Kai	Kai
Kaka kake bada ma'anar aure ?	Kaka kake bada ma'anar iyali ?

Gwaji na 2 (awa 1)

Aiki cikin gungu (mintina 20)

1. Raba mahalartan gunguna hudu (gunguna biyu na maza da gunguna biyu na mata)
2. Bada wannan kashedi ga gungu daya na waza da gungu daya na mata (bayan an basu takarda ta 1) :
  - Ku yi nazarin wannan aya tare « Ku maza, ku kaunaci matanku kamar yadda Alamsihu ya kaunaci ikkilisiya, har ya ba da kansa dominta, » (Afisawa 5.25).
  - Ta wannan aya, ku jera abubuwani dake nuna kaka Yesu ya kaunaci Ekilisiya kuma ya hidimtama almajiransa su dake tushen Ekilisiya. (Ku rubata jerin bisa babbar takarda da babban alkalami)
  - Ku lura da cewa wannan jeri ba yana koyar da kaka mazaje za su kaunaci matansu ba, amma kaka Almasihu ya kaunaci Ekilisiya.
3. Bada kuma wannan kashedi ga gungunan da suka rage na maza da na mata (bayan an basu takarda ta 2).
  - Ku yi nazarin wannan aya tare « Kamar yadda Ikkisiya take bin Almasihu, haka kuma mata su bi mazansu ta kowane hali. » (Afisawa 5.24).
  - Ta wannan aya, ku jera abubuwani dake nuna kaka Ekilisiya ta yi biyayya ga Almasihu. (Ku rubata jerin bisa babbar takarda da babban alkalami)
  - Ku lura da cewa wannan jeri ba yana koyar da kaka mataye za su biyayya ga mazajensu ba, amma bisa kaka Ekilisiya za ta yi biyayya ga Almasihu.

Gabatarwar gunguna (mintina 30)

1. Bayan an hada dukan gungunan, gungu na 1 na maza da na mata su gabatar da jerinansu.
2. Bayan gabatarwar gungunan, kowa na iya tattaunawa kan abubuwani dake iri daya da

kuma wadanda suka bambanta cikin jerina.

3. Gungu na 2 na maza da na mata na iya gabatar da nasu jerina.
4. Bayan gabatarwa tasu, kowa na iya tattaunawa kan abubuwana dake iri daya da kuma wadanda suka bambanta cikin jerinan.

Abubuwana lura na karshe (mintina 10)

Karshe

Bayan da gungan sun gabatar da jerinansu, kowa na iya tattaunawa kan abun da ya gano cikin LMT a kan aure da iyali, kuma ta kaka wannan ya sake ma'anonin aure da iyali da yake da su tun farko.

Takarda ta 1

Gungu na 1 (gungu daya domin maza da daya domin mata)

1. Ku yi nazarin wannan aya tare « Afisawa 5.25 »
2. Ta wannan aya, ku jera abubuwana dake nuna kaka Ekilisiya ta yi biyayya ga Almasihu.
(Ku rubata jerin bisa babbar takarda da babban alkalam)
3. Ku lura da cewa wannan jeri ba yana koyar da kaka mataye za su biyayya ga mazajensu ba, amma bisa kaka Ekilisiya za ta yi biyayya ga Alamasihu.
4. Ku zabi wakilin kowane gungu wanda zai karanta jerin ga dukan mahalartan.

Takarda ta 2

Gungu na 2 (gungu daya domin maza da daya domin mata)

1. Ku yi nazarin wannan aya tare (Afisawa 5.24)
2. Ta wannan aya, ku jera abubuwan dake nuna kaka Ekilisiya ta yi biyayya ga Almasihu.
(Ku rubata jerin bisa babbar takarda da babban alkalam)
3. Ku lura da cewa wannan jeri ba yana koyar da kaka mataye za su biyayya ga mazajensu ba, amma bisa kaka Ekilisiya za ta yi biyayya ga Alamasihu.
4. Ku zabi wakilin kowane gungu wanda zai karanta jerin ga dukan mahalartan.

Gwaji na 3 (mintina 30)

Aiki cikin gungu (Mintina 10)

1. Raba mahalartan cikin gunguna biyu (daya na mata, daya na maza).
2. Bayan an basu takardun, za a karanta abubuwan da ake son su yi :
  - Raba takardar sashe biyu
  - Bisa sashe na hagum, su sa jerin misalan LMT wadanda ssuka shafi ta kaka uwaye ya kamata su kula da ya'yansu (rubuta nassoshi).
  - Bisa sashe na dama, su sa jerin misalan LMT wadanda suka shafi ta kaka ya'ya ya kamata su rayu tare da uwa da ubani nasu (rubuta nassoshin).
  - Ku tattauna cikin gungunku kan huldodin iyalai cikin al'adunku, bisa ga hasken koyarwar Maganar Allah.

Gabatarwa (mintina 20)

1. Ku bar lokaci domin gabatarwar jeri ga kowane gungu
2. Ku tattauna kan abubuwan dake iri daya da wadanda suka bambanta.
3. Ku bar lokaci domin mahawara a kan rayuwar iyali cikin inda kuke rayuwa, ku bambanta kuma da koyarwar LMT.

Takarda domin gwaji na 3

1. Raba takardar sashe biyu
2. Bisa sashe na hagum, su sa jerin misalan LMT wadanda ssuka shafi ta kaka uwaye ya kamata su kula da ya'yansu (rubuta nassoshi).
3. Bisa sashe na dama, su sa jerin misalan LMT wadanda suka shafi ta kaka ya'ya ya kamata su rayu tare da uwa da ubani nasu (rubuta nassoshin).

Misalan LMT Kaka uwaye ya kamata su kula da ya'yansu	Misalan LMT Kaka ya'ya ya kamata su rayu tare da uwayensu

1. Ku tattauna cikin gungunku kan huldodin iyalai cikin al'adunku, bisa ga hasken koyarwar Maganar Allah.
2. Ku zabi wakin kowane gungu wanda zai karanta jerin ga dukan mahalartan.

Babi 7

Jima'i cikin Littafi Mai Tsarki

« Saboda haka mutum zai rabu da uwarsa da ubansa, ya manne ma matarsa,
su zama jiki daya. »
Farawa 2:24

Dalibi zai :

1. Bayyana asirtacan aikin jima'i.
2. Bayyana abubuwan da tsabtaccen jima'i cikin LMT ya kumsa.
3. Gano manufin jima'i cikin alkawalin aure.
4. Gano gurori na musamman na namiji da mace da kuma yadda kowanansu zai iya bayyana
jima'insa bisa ga
Littafi Mai Tsarki.
5. Zana sakamako daya ko dayawa na jima'in da yake gaba da Littafi Mai Tsarki.
6. Zana dokoki dayawa cikin Littafi Mai Tsarki kan tsabtaccen jima'i.

□ Mahimman abubuwa

- Jima'i cikin Littafi Mai-Tsarki marmari ne na namiji da mace cikin dangantar aure
- Jima'i cikin Littafi Mai-Tsarki namiji ne da mace cikin rayuwa bisa ga matakan Littafi Mai
Tsarki na tsarki cikin jima'i.
  - Gurin Allah cikin aure na mutane shine a hada namiji da mace (don su kasance jiki
guda), su kuma bada ya'ya, don su kasance da kamanin Allah cikin duniya.
  - Rayuwar jima'i a gefe da Littafi Mai Tsarki na da sakamakon ruhwaniya, tunani da
kuma jiki marar kyau.

Nassoshin Littafi Mai Tsarki

Farawa 2:24 ; 1Korantiyawa 10:31 ; 1 Timoti 3:15 ; Farawa 4: 1 ; Luka 1:34 ; Farawa

1:27,28 ; Misalai 5: 15-19, 1 Tas 4: 3, 7, Mal 2: 14-15, Zabura 139: 13, Romawa 8: 5 8 1
Yahaya 1: 9, Ibraniyawa 13: 4, Matta 5:28, 1Korantiyawa 6: 13b, 18a, 2 Korantiyawa 10: 5
Ayuba 31: 1 1 Sama'ila 16: 7, Filibbiyawa 4: 8

Aikatattun shawarwari

Lokacin da aka kaiyade domin wannan sashe: Awoyi 2

Yana da muhimmanci a tunawa mahalarta su fara wannan sashe da tambayoyin da aka yi a
farkon wannan koyerwa : Allah, yana magana ? In yana magana, kana cikin sauraronsa ? Idan
Allah na cikin magana, kuma kana cikin sauraronsa, menene yake fada maka ?

Yana da mahimmanci a yiwa mahalarta kashedi kan kalmomin jima'in da za ayi amfani cikin
wannan sashe. A fadi maganganun da suke biyowa domin a taimaki mahalartan su shirya
cikin kansu domin su karbi abun dake cikin wannan sashe sosai : « Za mu yi magana a kan
wani kan magana mai sosa rai wanda yake bukatar amfani da kalmomin likita domin a
bayyana tsare tsare da aiyyukan ribambanyar yan'Adam. Allah shine ya hailitto jima'in
dan'Adam, kuma duk abun da ya halitto yana da kyau. Bai kamata mu ji kunyar maganar
jima'in dan'Adam ba.

Sashe na 1 : Jima'i cikin LMT

Aikatattun shawarwari

Tambayi mahalarta su kusato makwabtansu su kuma tattauna tambayoyi nan uku (ta yin gungungan mutane biyu ko uku).

1. Don menene wannan kan Magana ke da wuyar tattaunawa?
2. Don menene ekilisiya take nisa da Magana a kan jima'in dan'Adam?
3. Daga ina, kuma daga wa kuke so ya'yanku su samu koyerwa bisa jima'i?

Bayanan lokacin tattaunawa cikin gungu, tambayi wasu da suka yarda sur aba tare da jama'a tunaninsu bisa tambayoyin da suka huce. Bar issashen lokaci domin mahalartan su yi mahawara sosai kuma da sakkewa.

Allah ya halitto jima'i domin jin dadinmu, kuma da daukakarsa. Jima'i albarka ce da ta zo mana daga Allah. Jima'i na da kyau domin yana sawa ma'aurata su zamanto abokan hulda tare da Allah cikin halitta, domin su tabbatar da cigaban rayuwar dan'Adam bisa duniya. Jima'i kuma yana da kyau domin yana sawa dayantuwar jiki na ma'aurata, har su kasance jiki daya. Jima'i cikin aure na daukaka Allah domin duk abun da Allah ya halitto yana daukakashi (1Korantiyawa 10.31). Jima'i, jima'i ne wanda aka halitto kuma ake aikatashi bisa ga nufin Allah.

Saboda dalilai dayawa, abubuwani da suka shafi jima'i na da wuyar tabawa cikin dukan al'adun duniya. Amma kuma magana a kan jima'i na da mahimmanci, domin ya fito daga halittar Allah, kuma duk abun da Allah ya halitto yana da kyau, kuma ya kamata a yarda da shi tare da godiya. Cikin yanayin iyali, ya kamata uwaye su yi nasara a kan ja bayansu, su yi magana da kansu kan jima'i ga yaransu kuma wannan bisa ga hasken Maganar Allah. Duk da yake, kewaye da su ana maganar jima'i ta wata hanyar dake bamban da nufin Allah. Kenan yana da kyau kuma dole ne uwaye su yi magana ga yaransu su yi rayuwar jima'i mai darajanta

Allah.

Krista gaba daya, Pastoci da Shugabannan ekilisiya musamman ya kamata su yi maganar jima'i cikin ekilisiya. Jama'ar Allah ita ke rike da gaskiyar LMT bisa jima'i, domin ekilisiyar Allah mai rai ita ce : « Don in ya zamana na yi jinkiri, za ka san irin zaman da ya kamata a yi a jama'ar Allah, wadda take ita ce Ikkilisiyar Allah Rayayye, jigon gaskiya da kuma ginshininta » (1Tim.3.15). Itace kadai madogara bisa duniya wanda ta samu kira, kuma ta bada izini da kayayyaki domin bayyanawa tare da tabbat kepappen hali na rayuwa da na jima'i, ita ce ekilisiya, jiki rayayye na Almasihu.

Wurin rubuta wasu abubuwa

Menene jima'i ?

Aikatattun shawarwari

Tambayi mahalartan su yi tunani kan wadannan tambayoyi: lokacin da ake kaka samari da yan'mata suke samun labarai kan jima'i? Wasu mutane ke Magana kan jima'i ga yara matasa, lokacin da kake yaro? A yanzu, a ina ne yara ke koyon abubuwan da suka shafi jima'i?

In an yarda cikin al'ada kuma kuna iya yin wannan tambaya: A ina ne da farko ka koyi abubuwan da suka shafi jima'i?

Ku idasa gwajin na 1 wanda yake cikin wasan kwaikwayo (leka karshen babin)

Ma'amalar jima'i saduwar jikin namiji da tamata ne cikin gurin ribambanya ko cikin gurin haduwa cikin aure. Kuma ma'amalar jima'i wata hanya ce ta jiki domin ma'aurata su bayyana kaunarsu ta bada kansu domin jin dadin jiki. Ma'amalar jiki na kasancewa ta mazakutar namiji cikin farjin mace. Lokacin haduwar jiki, mazakutar namiji cikin zurfin farjin mace na sake namiji. Maniyin zai shiga ta farjin ya zamna cikin gato kuma daga nan zuwa kwaroron Fallope. Lokacin da daya daga cikin malalar maniyi ya gamu da kwan mace, sabuwar rayuwar mutum na farawa, kuma lokaci ne na daaukan ciki.

Ribambanyar dan'Adam iatce dalili kuma da sakamakon ma'amalar jima'i ta ma'aurata, ko da yake kowata haduwar jima'i ba ta bada ya'ya ba ce. Amma kuma allah ya bada aikin jima'i ga ma'aurata tamkar hanyar da za su ba kansu dadi domin karfafa huldodinsu. Haka, marmarin jima'i daya daga cikin marmari ne mafi iko wanda suka kasance bisa duniya. Allah ya halitto ma'amalar jima'i kawai kuma musamman domin jin dadin namiji da tamata. Cikin yanayin alkawalin aure. « Saboda haka namiji zai bar uba da uwa tasa, ya manne ma mata tasa, sai su zamana jiki daya » (Farawa 2.24). Ya'yan da Allah ke baiwa ma'aurata na bayyana alamar ma'amalar jiki na ma'auratan cikin yanayin aure.

LMT na amfani da kalmar sani domin magana a kan jima'i, kuma ma'amalar jima'i ita ce

hanya mai zurfi wanda mutum ke iya sanin wani. Adamu ya san Hawa'u, matarsa, ta haifo Ka'inu sai ta ce : Na sami da da taimakon Ubangiji (Farawa 4.1). Mariama uwar Ubangijinmu Yesu Almasihu ba za iya ganin hanyar daukan ciki ba in ba tare da namiji ba. « Sai Maryamu ta ce wa ùala'kan, 'Kaka wannan zai yiwu, tun da yake ba a kai ni daki ba ?' » (Luka 1.34). Kamar yadda maka ce can baya, jima'i na sa namiji da mace su san junu da zurfi har su kasance « jiki guda ». Amma jima'i ya huce haduwar jiki. Haduwar ruhwaniya, tunani da hulda ce.

Wurin rubuta wasu abubuwa

Menene jima'i cikin LMT ?

Jima'i cikin LMT na darajanta aikin jima'i da jima'in mutum gaba daya bisa ga nufin Allah. Jima'in LMT kyauta ce mai shaida alherin Allah zuwa garemu. LMT ya ce kyau da alherin halittun Allah, har da halittar yan'Adam da jinsi. Allah ya halitto ma'amalar jima'i tsakanin namiji da mace domin ta kasance wani dandano na farin ciki da kyautata, wanda zai iya kawo zutuwa da daidaiton jiki, tunani na ma'aurata. Lokacin da aka bayyana wannan kyauta cikin iyakokin nufinsa, zai kawo daukaka ga wanda ya bada shi, wato Allah.

Jima'i cikin aure kyauta ce mai kyau daga Allah

Aikatattun shawarwari

Tambayi mahalarta su lura da cewa kaka LMT yak e fadar kyau da alherin jima'in dan'Adam, kuma ya dauka kamar kyauta mafi kyau ta Allah

Jima'in LMT na darajanta aikin jima'i kuma ya dauke shi tamkar kyauta ce kyaukyawa ta alheri ga zuriyar dan'Adam. Jima'in LMT ya yarda da cewa an halitto yan'Adam da kamanin Allah. Aikin jima'i da Allah ya basu ba kawai haduwar jiki ba ce dan lokaci, kamar yadda yake ga dabbobi. Farawa 1.27-28 ta ce : «Haka nan fa, Allah ya halicci mutum cikin siffarsa, cikin siffar Allaah, Allah ya halicci mutum, namiji da ta mace ya halicce su. Allah kuwa ya sa musu albarka ». Ko da dai LMT y araba aikin jima'i da albarkar halittowa, duk da yake ba kowata haduwar jima'i take da manufar halito yara da farko. Duk da haka, ribambanyar zuriyar yan'Adam ta jima'i ita ce babbar manufa ta nassin LMT wanda aka ambato. Haka, kariyar alkawalin aure na tabbat da haifuwa da farin cikin jima'in ma'aurata.

« Ka yi aminci ga matarka, ka kaunce ta ita kadai. Idan kuma wadansu mata sun haifa maka ya'ya, ya'yan nan ba za su yi maka wani amfani ba. Ya'yanka za su yi girma su taimake ka, ba na baki ba. Saboda haka ka yi farin ciki tare da matarka, ka yi murna da budurwa da ka auro, kyakkyawa mai kyan gani kamar barewa. Bari kyanta ya dau hankalinka, Bari kaunarta ta

kewaye ka. »

Karin Magana 5.15-19

Wurin rubuta wasu abubuwa

3. Jim'a'i cikin aure ya kasance tsabtace da tsarkakke

Aikatattun shawarwari

Tambayi mahalarta su nuna kaka jima'I cikin aure ya kamata ya kasance tsabatace da tsarkakke

na bada wasu abubuwa masu kyau da marasa kyau bisa jima'i. Akwai wasu salo na jima'i wadanda muke iya bi, kuma akwai wasu wadanda dadai ba za mu bi ba. Jima'in mutane, bisa ga LMT, ba kazanta ba ce, ciwon da ake bukata wanda ta gareshi za mu ji kunya. A'a, LMT ya dau jima'in mutane, wanda aka aikata cikin aure kamar aiki mai kyau. Amma da shike mu masu zunubi ne, kuma duk abun da muka taba ko muka yi na da alamar lalacewa, ya kamata mu yi hankali domin rayuwar jima'i tamu kada ta lalace ita ma. Ya kamata mu tsare rayuwar jima'i tamu da tsabta, kamar yadda LMT ke koya mana.

« Gama wannan shi ne nufin Allah, wato ku yi zaman tsarki, ku guje wa kasikanci,... Ai, ba a zaman kazanta ne Allah yak ira mu ba, amma gaz aman tsarki ne.

1 Tassalonikawa 4.3, 7

« Kuna tambaya cewa, ‘me ya sa baya karbar hadayunmu ?’ Ai, domin ya sani ka keta alkawarin da ka yi wa matarka ta kurciya ne, wadda ka ci amanarta ko da yake ita abokiyar zamanka ce, da matarka. Ashe, bak ai da ita Allah ya maishe ku jiki daya da ruhu daya ba ? Me Allah yake nufi da wannan ? Yana so ya'yanmu su zama yan halal masu tsoron Allah. Domin haka ku kula fa, kada kowa ya ci amanar matarsa ta kuruciya. »

Malakai 2.14-15

4. Jim'a'i cikin aure na bayyana Allah cikin duniya

Aikatattun shawarwari

Tambayi mahalarta su tattauna kan kaka jima'I cikin aure ke bayyana Allah cikin duniya?

Jima'in LMT kamani ne na aikin halitta na Allah. LMT na bayyana Allah a matsayin mahaliccin sama da kasa. LMT na koya mana kuma da cewa Allah na sa hannun cigaba da halitta ga mutane, lokacin da ake kirkirosu a cikin uwa tasu : « Kai ne ka halicci kowane gaba ta jikina, kai ne ka harhada ni a cikin mahaifiyata » (Zabura 139.13). Lokacin da miji da mata suka shiga cikin ma'amalar jima'i kuma suka samo sabuwar rayuwa, Allah na aiki tare da su cikin aikin halittowa. Yadda za a gane, matar na shirya kwai, namiji na kera ya'ya, Allah kuma na banruwan haduwar ya'yan da kwan sai sabuwar rayuwa ta faru ! Wani yace : « lokacin da aka halitto sabuwar rayuwa, an sabunta sama da kasa, domin wani abu sabo ya zo, wani abun da babu shi a da, kuma zai rayu kullum. Ta haka Allah ya halitto sama da kasa ta babu kome, haka ma ya halitto kowane dan'Adam ta babu kome ». Uwaye na yan'Adam suna bada abubuwan da suka shafi jiki domin kirkira jikin yaron, Allah kuma shi ke bada rai ga wadannan abubuwan da uwaye suka kawo suka hada su a cikin uwar a lokacin daukanshi.

Wurin rubuta wasu abubuwa

Don menene Allah ya halittomu tamkar halittu masu jinsi ?

Aikatattun shawarwari

Kafin a gabatar da wannan sashe kana iya tambayar mahalartan su yi tunani bisa dalilin da ya sa Allah ya halitto abinci. An halitto abinci domin karfafa jikinmu. Amma cikin hikimarsa, Allah yayi yadda cin abinci ya kasance aiki mai kyau. Bayan tattaunawa, yi tambaya kuma haka ga mahalartan: “Don menene, kenan Allah ya halitto jima’I ga yan’Adam?”

Kamar yadda aka fada can, mahimmin dalili na jima’i cikin aure shi ne a kara halitta (haifuwar yaya), da dayantuwar soyayya da tunani (kasancewa nama guda) na ma’aurantan. Allah ya kera jikin namiji da mace don su cika juna, domin biyun su iya hada jikinsu, kuma ta wannan haduwar jiki su hada zukatansu.

Cikin hikimar, Allah ya daura marmarin ayyukan da muke kauna : ci, sha, kwana, amincin jima’i, da sauransu. Cikin al’adu inda akwai dukiya, ci marmari ne. Amma marmari, duk da mahimmancinsa, ba shi ne dalili na farko na aikin ci. Ci na da tamani domin gina jiki. Barci marmari ne, amma marmari ba shi ne dalili na farko na barci. Barci na da tamani domin gina jikin mutum. Aikin jima’i cikin aure na kumshe da jindadi, amma jindadi ba shi ne ba abu na farko na haduwar jima’i. Jima’in mutane na da manyan manufofi, sake halitta da dayantuwar tunanin ma’auratan.

Ta haka mutane suke zarin abinci ; abun sha, da barci – ta bada kai ga zari, buguwa, ragwanci, haka dayawa ke amfani da jima’i domin su baiwa kansu jindadi ta haduwarsa da wani mutum ba tare da igiyar aure. Amma don jima’i ya kasance da albarka, sai in ma’aurata kristoci sun yi amfani da shi cikin aure, kuma bisa ga nufin Allah. Sai an yi shi domin kara halitta, ko karfafa dayantuwar zukatan abokan huldar. Lalle, duk da haka miji da matar mutane biyu ne dabam dabam, Allah ta basu amincin jima’i, domin ta haka, suna iya hada rayukansu

da jikinsu da zurfin da b aya iya katsewa.

Wurin rubuta wasu abubuwa

Namiji da jima'insa

Aikatattun shawarwari

Tambayi mahalartan su tattauna kan bambancin jinsi tsakanin maza da mata a cikin al'adunku. Misali: wani irin matsayi da amfani ake kepewa maza da kuma mata? Wadannan matsayi da amfani daidai suke ga koyarwar LMT? In a'a ne ina tushensa ?

Allah ya halitto maza don su kasance shugabannai cikin iyalinsu. Amfanin shugabancin iyali na namiji ya kumshi jagoranci, hikima, kariyar iyali, da nawayar kasancewa abun kwaikwayo ga dukan dangin. Idan mazaje sun yi biyayya ga nawayar shugabancin da Allah ya damka masu bisa iyalin dan'Adam, dukan duniya za ta samu albarka. Cikin iyali wanda maza dake biyayya ga Allah ke jagoranci, mata za su ji ana kaunarsu kuma suna da kariya ; Kuma za su samu karfafawar kasancewa zurfafan mata cikin bangaskiya. Yan'matan da aka haifa kuma suka girma cikin iyalin da uabani ke da biyayya ga Allah, suna kasance tsayayyun mata, wadanda dadai basa gaugawar fadawa cikin hannuwan mazajen farko da suka zo masu. Ya'ya maza da suka girma cikin hannuwan ubani masu biyayya ga Allah, suna kasancewa su da kansu yara da baligai masu biyayya ga Allah, masu ruhwaniya mai zurfi ta ubaninsu. Mazajen bangaskiya suna da rinjaye mai zurfi bisa matayensu, ya'yansu, da kuma dukan al'ummar mutane.

Idan mazaje sun yi watsi da aikinsu na shugabanci wanda Allah ya danka masu, dukan panonin rayuwar iyali, zuwa ga rayuwar al'umma na shan wuya. Ba abin mamaki ba ne aure dubara ta farko ta shaidan gaba da iyalin mutane shine ya ci nasara kan mazaje. Manufarsa ya watsa tumakan ta bugon makiyayan : mazaje. Ta tarihin mutane, dubara mafi kyau na iblis domin lalatar da mazaje shine su fadi cikin lalata. Namiji da bashi da shiri domin ya tankari hare haren jima'i yana cikin mumunan hatsari. Namiji da ya fadi cikin zunubin jima'i kuma bai

tuba ba domin ya samu yantaswa, ba zai iya shiga cikin yakin ruhwaniya ba.

Wurin rubuta wasu abubuwa

Mace da jinsita

A halitta, Allah ya ce bai kyautu namiji ya kasance shi daya, sai ya halitto da mace : Hawa'u. Karo na farko ne inda Allah y aga wani abu da bashi da kyau a cikin halittarsa. Allah ya halitto da Hawa'u domin ta kasance mataimakiya ta Adamu. Allah ya kuma halitto namiji da tamata don su ja hankalin juna. Kyalkyalin jikin mace shine daya na wurare masu jan hankali fiye da mijinta. Abun farinciki ne mace ta ja hankalin mijinta ta karfin kyalkyalin jikinta. (leka Wakar Wakoki). In yana da kyau mace ta ja hankalin mijinta a sashen jima'i, amma mumunan zunubi ne cewa mace, kuma musamman mace mai aure, ta yi amfani da kyalkyalin jikinta domin ta sa marmarinta cikin zukatan wasu mazaje. Lalle, mata ba su ke da nawayar tunanin marmarin da mazaje za su iya yi a garesu, in bas un sa sutura lalatata ko su ja da kansu hankalin. Mata kada su bada kansu da kansu su kasance kayan jan hankalin maza. Allah ya halitto namiji da tamata domin su cika juna. Wannan cika juna yana kasancewa da surfi ta aikin jima'i. Yana da nawayar maza da mata sun yarda da marmarin da suka ji, domin su bada amsa ta yadda zai yi daidai da nufin Allah. Lalle, rayuwar jima'insa nesa da nufin Allah ba zai taba rasa sakamako munana baicin zunubin da aka wa Allah. Zunubin jima'i na kawo lalacewar tunanai, cikunan da ba a so, kuma kaico da zubar da cikuna.

Tabbat, ana haifo mata tare da marmarin a kaunacesu da bukatarsu. Kananan mata na kaunar uwayensu su ce masu suna da kyau ; Mata masu aure na kaunar cewa mazajensu su waka kyansu a yadda kira tasu ke jan hankali. Kaico, yan'mata dayawa da mata suna gudu bayan wadannan kalmomin har ba sa jiran bada kansu ga mazajen da suke tada su. Allah na kaunar dukan mataye, wadanda suka zubar da ya'yansu. Ya aiko da Ubangiji Yesu Almasihu ya mutu bisa gicciye domin su. Yana da mahimmanci kenan ubani, yan'uwa, mazaje, da ya'ya su girmama matan dake rayuwarsu, kamar : Ya'yansu mata, kannunsu mata, matayensu, uwaye mata ta basu daraja.

Akwai al'adu wadanda basu san darajar bukatar jima'i ta mace. Suna kai kolin yi masu kaciya domin a daukewa mata iya jin dadin jima'i. Wasu al'adu, bamban, suna gabatar ga

yan'mata ga jima'i, cikin begen za su shiga cikin aure tare da kwarewa a pannin jima'i. LMT na koyar da mu cewa dukan irin wadannan ayyuka suna bambanta da nufin Allah. Muna albarkartar Ubangiji domin ya kera jiki, ruhu da lamirin mace ta yadda za ta iya shiga cikin aminci mai zurfi tare da mijinta, domin farin ciki da murnar juna.

Wurin rubuta wasu abubuwa

Sashe na 2 : Jima'i wanda ba na LMT ba

Cikin aure, sabo na jima'in da ya wuce tare da wasu mutane, ke tare da wanda ake zama tare, suna kasancewa kaya saboda amincin aure. Idan rayuwar tunani, jiki da ruhwaniya ta daya ga ma'auratan ta tabu da zurfi ta zunubin jima'i, zai yi wuya ga ma'auratan su yi rayuwar jima'i yadda ya kamata. Ma'auratan da suke rayuwa cikin zunubin jima'i kafin aurez a su daina rayuwa cikin tuhuma da kunya, in bas un tuba ba kuma gafarar Allah ta share laifofin da suka huce, kuma su basu da incin rayuwar ruhwaniya.

Labarin jima'i

Aikatattun shawarwari

Tambayi mahalartan su yi gunguna na mutane 4 ko 5. Tambayi mahalartan su tattauna kan lalacin jima'I cikin yankinsu.

Allah ya halitta cikin aure. Ga nan jerin manyan lalacewar jima'i :

- Jima'i ba cikin aure ba
- Fade 'jima'i da karfi)
- Tsiranci (hoto, zane, rubutu, majigi ko wani abu mai nuna tsiranci)
- Goge
- Nuna karfi kan mace
- Karuwanci (aikin jima'i mai kawo riba)
- Saye da saidawar jima'i ko bautar jima'i
- Jima'i da daya daga cikin iyali
- Jima'in tilas (fade, jima'i da karfi, daurewa domin jima'i)
- Ludu (ayyukan jima'i tare da wanda ake jinsi daya)
- Rinjaye domin jima'i ta baza diwa a waje

- Rinjaye domin jima'i ta bada wahala ga jiki
- Rinjaye da kananan yara
- Rinjaye ta ganin wasu na yin jima'i tare.

Wurin rubuta wasu abubuwa

Sakamakon jima'in da ba na LMT ba

1- Sakamakon ruhwaniya

Aikatattun shawarwari

“Ina sakamakon ruhwaniya masu zowa da halin jima'in dake gaba da LMT?”

Gurin Shaidan shine ya nesantar da kowane dan'Adam nesa in yana yiyyiwa da Allah. Yana amfani da duk abubuwan dake iyawa don ya cimma manufarsa. Zunubin jima'i kaya ne cikakke na Shaidan domin halakar da mutum kuma y araba shi da Allah. Daga mutumen ya fadi cikin zunubin jima'i, Shaidan sai yayi amfani da zurfi domin ya haifo damuwa da kunya don ya hanna shi ya tuba, ta haka ya rufe mashi hanyar sulhu tare da Allah. Idan mutumen ya samu sabuwar haifuwa, Shaidan na jin dadin hanna hulda mai zurfi ta kafu tsakanin mutumen da Allah, ta tuhumarsa ba fasawa saboda laifofin jima'in da suka huce. Idan mutum bai sami sabuwar haifuwa tukuna, Shaidan na rufe shi cikin laifofinsa na jima'i domin ya hanna kowane tuba ga Yesu Almasihu. Daga Shaidan ya ci nasarar kada mu kuma ya rufe mu har yak ai yantaswaa ta kasance da wuya.

2- Sakamakon tunani da huldodi

Aikatattun shawarwari

“Ina sakamakon tunanai da huldodi wanda zunubin jima'i ke kawowa?

A matsayinmu na kamanin Allah, mun kasance domin kauna kuma mu yi kauna. Amma zurfafan gurinmu na kauna da na aminci na yaudarar mu ta nuna mana cewa aikin jima'i shine amsa mafi kyau domin cika wannan rauni mahimmi a garemu. Amma masu faduwa cikin zunubin jima'i na lura, wannan marmarin jima'in da ko jansu sosai, bakinciki da wahalar tunanai da yake haifa na binsu ta rashin amincin wasu. Allah ya halitto jima'i domin

dayantuwar namiji da tamata. Cikin aure, wannan dayantuwar ta samu karfafawar juna ta ma'aurantan wanda yake tushen amincinsu na jima'i.

Wurin rubuta wasu abubuwa

Bamban, dayantuwar jima'in da aka kara lokacin ma'amala tsakanin namiji da tamata wadanda basu da aure, ta rasa tushe na farko na alkawalin aure. Ba tare da kariyar aure ba, waadanda suka shiga cikin ma'amalar aure suna cikin hatsari, cikin tunani da ruhwaniya. Lalle, da shike babu abun da ya rikesu, suna da incin su rabu lokacin da wahalhalu suka dasa cikin huldarsu, wannan kuma na kera babu shakka raunuka masu zurfi na tunanai. Abokan jima'in da suka samu rauni cikin saduwa ba tare da aure ba suna samu cutattukan kwalluwa wadanda za su shafi rayuwarsu ta gobe. Sau dayawa mutumen da yayi sabon jima'i gefen aure na iya can gaba kwatamta rayuwarsa ta jima'i ta yanzu da wadda ta huce, kuma ya kasa kai ga jin dadi, saboda nauyin bayansa.

Wani kuma hatsari na jima'i tsakanin mutane biyu ba cikin aure ba na kasancewa wannan dalili kadai na hulda tsakaninsu. Huldar da ke da tushe bisa jima'i na maida abokan tamkar kaya, domin sun kasance kayan jindadi kawai. Kayamin da aka sa bisa aikin jima'i na iya kasancewa yaudara, yana iya nunuwa abokan tarayar akwai a tsakaninsu kaunar gaske, da shike babu tabbaci huldar amfanin jima'i tare, ba kuma huldar kaunar da lurar gaske saboda abu mai kyau na waccan.

3- Sakamakon jiki

Taimakon koyarwa

"Ina sakamakon jiki na jima'i ba bisa ga LMT ba?"

Cikin da ba a so

Bisa ga tsarin Allah, daya daga cikin manufofi na farko na jima'i cikin aure shine kara halitta. Ma'amalar jima'i wasu lokatai na karewa ta cikunan da ake so ko wadanda ba a so. Motsin jiki don cigaba da huldodin jima'i, duk da an san akwai cikunan da ba a so na sa wadanda ba su yi aure ba amfani da hular mazakuta. Duk kyan kariyar zamani na cikuna, ana

samu dama kulum a yi ciki. Daga wadanda ba su da aure ba suka lura akwai ciki, ba sa jira sai neman zubar da shi.

Taimakon koyarwa

Idasa gwaji na 2

Wurin rubuta wasu abubuwa

Cutattukan da ake dauka wajen jima'i

Cutattunka da ake dauke wajen jima'i suna zowa da jin ciwo da kwayoyin halitta ke badawa lokacin huldodin jima'i tare da wanda yake da ciwo. Wadannan cutattukan na samun tushe ko ta wasu kwayoyi ko kuma kwayoyin halita (virus). Cutattukan jima'i manya wadanda ke badawa sune : Yanka da ciwon sanyi. Ana iya yi masu magani ta amfani da kwayoyin magani, idan an gano su akan lokaci. Cutattukan da ke zowa ta wasu kwayoyin cutta (virus) sune : Ciwon anta (Hepatite B), Hapes, kandamao, da sauransu. Dauri wannan littafi na kumshe da labarai dayawa bisa abubuwan da aka fara gani da wadannan cutattukan jima'i masu tushen virus.

Ciwon jima'i na bazuwa wasu lokatai ta gamuwar gato lokacin aikin jima'i, amma yana kuma iya bazuwa ta jima'in baka, takashi ko goge (lokacin da abokan huldar suna taba kasarorinsu domin jan hankalin junarsu). Yawancin wadannan cutattunkan na samuwa ta raba ruwan jiki (maniyi ko ruwa gato) lokacin aikin jima'i. Wasu kuma ana daukansu ta zozayar fata. Fata mai rauni ko mai kofa na bude ga ruwan dake da ciwo kuma kofa ce ta shigar ciwo. Wani lokaci, ciwon jima'i ana daukanshi ta amfani da allurai marasa tsapta, ko ta ruwan gato na uwa lokacin haifuwa. Da zaran an dauki ciwon, mutumen zai kasance mai dauke da ciwon jima'i, kuma yana iya shima baiwa wasu.

Akwai fiye da cutattuka 25 wadanda ake iya dauka ta jima'i. Cikin aure idan abokan huldar na da aminci tsakaninsu, babu wani hatsari ko daya ta jima'i. Amma mutanen da suka sa kansu cikin aikin jima'i gefe da aure suna gudun hatsari koyaushe na ciwon jima'i. Yadda kadai ake iya kaucewa ciwon jima'i, shine a kasance da aminci ga abokin zama cikin aure.

Wurin rubuta wasu abubuwa

Sashe na 3 : Kaka ake iya tsabtatar rayuwa da jima'i mai tsarki

Aikatattun shawarwari

Tambayi mahalartan su fadi yadda suke ba wassu shawarar rayuwa cikin tsabtaccen jima'i, ko shawarwarin na da anfani? Menene ya kamata a sake domin mu yi rayuwar da za ta kasance da tsabta kuma da tsarkin jima'i?

Allah na son jama'arsa su yi rayuwar jima'i tsabtata da tsarkakka. Tsabta da tsarkin jima'i na wakiltar nufin Allah wajen tarbiya. Dukanmu ya kamata mu yi watsi da rayuwarmu ta shasahnci wadda ta wuce, mu yi rayuwar tsabta da tsarki, bisa ga jagorancin Ruhu Mai Tsarki. « Masu zaman halin mutuntaka, ai, kwallafa ransu ga al'amuran halin mutuntaka suke yi, masu zaman Ruhu kuwa ga al'amuran Ruhu. Kwallafa rai ga al'amuran halin mutuntaka karshensa mutuwa ne, kwallafa rai ga al'amuran Ruhu kuwa rai ne da salama. Don kwallafa rai ga al'amuran halin mutuntaka gaa ne da Allah, gama b aya bin Shari'ar Allah, ba kuwa zai iya ba. Masu zaman mutuntaka, ba domin su faranta wa Alah rai. » (Romawa 8.5-8). Ya kamata kuma mu tuba kuma mu karbi tsarki daga dukan zunubanmu ; zunuban jima'i na ciki. LMT na cewa « In kuwa muka bayyana zunubanmu, to, shi mai alkawari ne, mai aldaci kuma, zai kuwa gafarta mana zunubanmu, ya tsarkake mu daga dukkan rashin adalci. » (1 Yahaya 1.9).

1. A darajanta aure

Bisa ga LMT, ya kamata a darajanta aure kuma a girmamashi : « Kowa ya girmama aure, gadon aure kuwa ya zauna marar dauda, don fasikai da mazinata Allah zai hukunta su » (Ibraniyawa 13.4). Kada zina ta kasance sashen rayuwarmu ko cikin kalmomin rayuwarmu, ko muna da aure ko a'a. Ubangiji na karfafa hani na zina tare da marmarin zuci kan kowane mutum in ba abokin aure namu ba (Matta 5.28). Wanda yayi zina na gurbata aurensa kuma na lallatar da alkawalin aure. Zina na lalata kuma dankon kauna da na yarda tsakanin ma'auratan.

2. A yi gudun lalatar jima'i

Al'umma tamu cike take da lalatar jima'i. Wannan kuma na binmu har cikin ma'amalar gidan iyalanmu. Amma LMT na koyar : « Jika kam, ba don fasikanci yake ba, sai dai domin Ubangiji, Ubangiji kuma domin jiki. Allah ya ta da Ubangiji daga matattu, haka mu ma zai ta da mu da ikonsa. Ashe, bak u sani ba jikinku gabobin Almasihu ne ? Ashe kuma, sai in dauki gabobin Almasihu in mai da su gabobin karuwa ? Faufau ! Ashe, bak u sani ba, duk wanda ya tara da karuwa, sun zama jiki daya ke nan ? Domin a rubuce yake cewa, ‘Su biyun za su zama jiji daya’. Duk wanda kuwa yake hade da Ubangiji, sun zama daya a ruhu ke nan. Ku guji fasikanci. Duk sauran zunubin da mutum yake yi bai shafi jikinsa ba, amma mai yin fasikanci, yana daukar alhalin jikinsa ne. » (1Korantiyawa 6.13b -18a). Mu lura da yadda karufan da Manzo Bulus yayi amfani, dukansu na bada ummarni ! Manzon na ummartarmu ne mu yi « gudun » lalata. Gudu na nufin ba kadai yin nisa ba, amma musamman a gaggauta rabuwa da wani abu, barin wurin. Game da zunuban jima'i, manzon ba kadai yana tambayarmu mu manta ba, ko mu rufe idanu. Yana tambayarmu mu yi gudunsu, kada mu kara yarda wadannan laifofi a kusa da mu !

Wurin rubuta wasu abubuwa

3. Dauki dukan tunanai marasa kyau masu danniya a cikin sunan Yesu Almasihu

Lokacin da muka yi watsi da zunubin jima'i, ya kamata mu gina « katangar kariya ta ruhwaniya » game da wannan zunubi ta koyon daukan dukan tunanai marasa kyau bisa ga Almasihu (2Korantiyawa 10.5). Cikin LMT, Ayuba ya ce « Na yi alkawari da idanuna, me zai sa in kyafaci budurwa ? » (Ayuba 31.1). Wadannan kalmomi na Ayuba ya kamata su taimakemu ta kasancewa abun kwaikwayo cikin pannin tsabatar jima'i. Ya kamata mu yi alkawali da Allah, mu ki kowane irin lalacin jima'i. Allah dake leka cikin zuciya, ya san gaskiyar bada kanmu a kan tsabtacen jima'i (1Sama'ila 16.7). Cikin wasu kalmomi, maganganu masu daraja na mutum kan aure a wurin jama'a basu da amfani, in dai mutumen yaci gaba da aikata zina a boye. Ya kamata dole mu sa dukan tunanan jima'i namu ga Ubangiji, domin shi kadai ke bida nasara bisa mumunan tunanai. « Daga karshe kuma, yan'uwa, ko mene ne yake na gaskiya, ko mene ne abin girmamawa, ko mene ne daidai, ko mene ne tsarttsarka, ko mene ne abin kauna, ko mene ne daddadar magana, in ma da wani abu mafifici, ko abin da ya cancanci yabo, a kan wadannan abubuwa za ku yi tunani » (Filibiyawa 4.8).

Karshe

Kamilin jma'i kamar yadda LMT ke koyarwa na tsare mu da lalacin jima'i, kuma yana kasancewa kariya mafi kyau kan zubar da ciki. Idan muna so mu zama mutanen da Allah ke son mu zama ; idan muna so mu zama shugabannai nagari cikin pannin jima'i, dole kafin kome mu maika rayuwarmu ga Ubangiji yesu Almasihu. Kafin kome muna bukatar sake zuciya, mai sa sakewar halinmu ya tabbata. Kuma wadannan gaskiyoyin ruhwaniya ba sa samuwa in ba cikin Almasihu ba. Sai ta biyayya ga Ubangiji Yesu Almasihu Allah zai maida mu masu hidimar dake da biyayya. Idan mun san Almasihu, idan mun san tunaninsa, muna iya kwaikwayonsa kenan. Saninmu na Almasihu na zurfafa idan muna daukan lokaci tare da shi cikin addu'ada

kuma cikin nazarin Maganarsa. In muna aikata abun da ya ummarce mu cikin LMT. Ta sanin Almasihu da zurfi mu ke iya samun nasara kan tarkokin jima'i wadanda iblis ya shinfida gabanmu, domin ya halakar da ruhwaniyarmu, tunaninmu, jikinmu da kasancewarmu cikin al'umma.

Tambayoyin tilawa

1. Menene guri da sakamakon haduwar jima'i ?
2. Me zai kasance ga aure da kuma iyali, idan maza da mata sun kasance da aminci kan matsayin da ya kamata su dauka kamar yadda LMT ya nuna ?
3. Menene Allah ke cewa cikin LMT a kan lalatar jima'i ?
4. Ina sakamakon da ke fitowa daga aikin jima'i gefe da aure, kamar yadda LMT ya nuna ?
5. Ina dubarorin LMT aiktattu wadanda ake iya bi domin kasancewa da tsabtar jima'i ?

Wurin rubuta wasu abubuwa

Dauri :

Gwaji na 1 : Wasan kwaikwayo (mintina 10)

Manufa : Bayyana ko manene aikin jima'i ga mahalarta cikin bangirma.

Lura : Wasan kwaikwayon zai kumshi mutane biyu : Uba da dansa mai shekara 12. Shirya kujera biyu domin « uban » da « dansa » za su zamna sa tattauna. Daya daga cikin masu koyarwa ya kamata ya dau matsayin yaron. Idan wannan ba zai yiyu ba, tambayi mahalarci daya, tun farko, ya dau matsayin yaron.

Shawarwari : Wannan kwaikwayo misali ne kan kaka iyaye za su yi magana da ya'yansu domin shiryasu ga gaskiyar jima'i. « Uban » zai iya tambayar « yaron » in ya taba magana akan wannan a makaranta ko ga abokansa. Tambayashi ya fadi abun da ya sani game da jima'i (bayan kwaikwayon, mai sauakakawar na iya iza mahalarta kan bukatar uwaye su gina ma'amalar yarda tare da ya'yansu). Bayan aùsar « yaron », « uban » na iya bayyana kan maganar tattaunawar tamkar mai koyaswa cikin ajin da ya shafi : « Menene jima'i. »

- Kaka Allah ya halitto kome da kyau, har da jima'i.
- Menene amfanin jima'i, kuma ina manufa ta farko ?
- Ta amfani da kalmomin likta, bayyana a « kimiyan » abun da ya shafi jima'i kamar yadda aka bayyana shi cikin wannan aji.
- Allah ya halitto jima'i kamar hanyar kara halitta, amma kuma kamar hanyar jindadi na namiji da tamata.
- Jima'i, bisa ga LMT, ya tsaya ga maaurata (Farawa 2.24)
- Jima'i hanya ce ta ma'amala ta « sanin » miji ko mata (Farawa 4.1 ; Lika 1.34)
- Jima'i ba haduwar jiki ba ce kawai, haduwar tunani da hulda ce.

Gwaji na 2 (mintina 20)

Ciwon jima'i wasa bisa hatsarin daukan ciwo

1. Kafin a fara, tambaya a asirce ga daya daga cikin mahalartan kada ya kasance cikin abun da za a yi a ajin.
2. Kowane wanda ya halarta zai samu yar'karamar kati. Daya daga cikin katinan tana da yar'karamar alama ja cikin daya daga cikin lungunta.
3. Bayyanawa mahalarta su jakuda cikin ajin su samu mutane hudu wadanda za su rubuta sunayensu bisa katin. Suna da mintina uku domin rubuta sunayen mutanen hudu.
4. Bayan da kowa ya rubuta suna hudu, roki kowa ya koma wurin zamansa.
5. Tambayi wanda yake da kati mai alamar j aya tashi. Da zaran mutumen ya tsaya, bayyana cewa alamar nan ja na nufin ciwon jima'i.
6. Tambayi mutumen ya karanta sunayen da suke bisa kati nasa mai alamar ja a bisa. Tambayi mutanen da aka zana suma su tashi.
7. Za a samu mutane biyar tsaye. Tambayi mahalartan da sunayen wadanda ke tsaye ke bisa kati nasu suma su tashi.
8. Yi ta fadin wannan har lokacin da kowa ya tashi, banda mutumen da bai kasance cikin bada suna ga yan'gungunan.
9. Tambayi mahalartab : « Idan alamar nan ja ciwon jima'i ne, menene manufar wannan gwaji ? »
10. Yana kasancewa a bayyane idan kana da ma'amalar jima'i da yawa (ko barkatai), baka jima'i da mutum daya, amma tare da sauran mutane wadanda suka yi jima'i da wadannan, haka a ke ci gaba.
11. Mai saukakawa zai tambayi mutumen da bai shiga gwajin b aya zo gaban kowa.
12. Tambayi gungun ya fadi matsayin da wannan mutum ke da shi a cikin gwajin.

13. « Wannan mutum ya tsaida kansa da aikin jima'i gefe da aure. Wannan mutum na da inci 100 bisa 100 daga dukan daukan cutattukan jima'i, kuma ba za ta kasance da ciki ba ko ta sawa wani mutum ciki, domin ta tsare kanta ga dukan ma'amalar jima'i.

Sawa cutattukan jima'i

Yi wannan tambaya : Kaka ake daukan cutattukan jima'i ? Bar masu lokacin tattaunawa bisa abubuwan da al'umma suka gaskata da kuma al'adunsu akan daukan cutattukan jima'i. Ko da wasu matsayin da ake karewa suna iya kasancewa ba gaskiya ne ba, haka a sa baki. A bar lokacin tattaunawa. Sai bayan tattaunawar kake iya koyar da mahalartan game da daukan cutattukan jima'i.

Yi wannan tambaya : Wasu irin cutattuka suka sani ? Kana iya rubutasu bisa allo.

Yi wannan tambaya : Kana iya tsara iri biyu mahimmai na cutattukan jima'i ? (bactérienne et virale)

Kirkiro allon tsari kamar nan kasa kuma bada lokaci ga mahalartan su fadi tushen cutattukan jima'i (bactérienne ko virale), a lokacin da kake rubutasu daya bayan daya.

Bactérienne	Virale
Chlamydia	Ciwon anta B
Yanka	Herpes
Ciwon sanyi	Kandamao
	HPV
Ana warkar da su da kwayoyi idan an yi akan lokaci	Ba a iya fitar da su daga jiki

Wasu cutattukan jima'i da alamunsu

Wadanda bacteries ne ke badawa

Chlamydia : Da farko, ba a ga alama, musamman wajen mata, amma can gaba, alamomi na faruwa wajen mata ta kaikai kewayen gaton, kuma zubda masarar ruwa. Jima'i na kasancewa da wahala, kuma hutsari da ciwo. Mata na iya lura da zubar da jini kadan tsakanin lokacin hailarsu, ko kuma su samu ciwo kaban ciki. Wajen maza, suna iya samun zafi ko kamar kuna in suna futsari, ko wani farin ruwa na fitowa saga mazakuta tasu.

Yanka (Ko 'GC'). Mazaje na iya ganin zubar da masarar ruwa, ko jin zafi in suna futsari. Suna ma rasa kowata alama. Hanka bata nuna kowata alama wajen mata. Amma

Idan ta bayyana, alamomin na kasancewa zubar da farin ruwa, tsanwa ko masara, zafi wajen futsari, zubda jini lokacin haila. Hanka na iya sa zafin makoshi ga wadanda ke jima'i ta baka, ko zafi a takashi ga wadanda suke jima'i ta takashi.

Ciwon sanyi. Alamomin na bayyanuwa ta fitowa tabo (kurji ja kuma baya ciwo). Kurjin na bayyana wani lokaci a wurin inda mutum ya taba lokacin jima'in : baki, kasara da sauransu. Wasu watani can gaba, mutamen da ya kamu zai ji masassara, ciwon makoshi Da kai, ciwon jiki. Dukan wadannan alamomi na samun rakiyar rashin cin abinci. Kuma kazuwa na fitowaa cikin tahan hanuwa ko kafafu. Wadannan alamomi na bacewa shekaru dayawa, amma idan sun komo, suna iya taba kwalluwa, kwankwaso, fata da kasusuwa.

Wadanda virus ya kawo su

Ciwon anta (Hapatite B). Alamomin na haduwa da ciwon jiki, masassara, gajiya, rashin cin abinci, ciwon kai da hajijiya. Ciwon na ci gaba, fitsari na baki, idanu da fata suna kasnacewa masara da sauransu. Ciwon anta na iya kasancewa da masifa, in ta kwao matsalolin anta ko in ta

kawo ciwon daji na anta.

Herpes. Alamomin na faruwa da kaikai ga diwa. Boursoufflures na fata na iya bayyanuwa su kuma da sami budaddu kuraje. Mutamen da ya kamu na jin zafi lokacin futsari, masassara da kaluluwa. Wadannan alamomi na iya bacewa kuma su komo lokaci zuwa lokaci dukan rayuwar mutumen da ya kamu.

Kandamao (Kabari salam alaikum). Kandamao na lalatar da gakuwoyin mutumen da ya kamu. Rashin karfin garkuwoyin kariya sai a bar jiki ba tare da kariya ba. Alamomin kandamao na daukan shekaru dayawa kafin su bayyana kansu. Suna shafar gajiya mai tsanani, zufar dare da rage nauyi.

Papillon virus : Wannan virus na kawo girman fata cikin kasara. Shine kuma dalilan ciwon daji na kwalluwa ga mataye. Wannan girman da Papillon virus ya kawo b aya kawo wahalar jiki, amma suna kawo damuwa.

Wurin rubata wasu abubuwa

Babi na 8

Ribambayar Dan'Adam

« Kai ne ka halicci kowane gaba ta jikina, kai ne ka harhada ni a cikin mahaifiyata »

Zabura 139.13

Dalibi zai iya :

1. Bada takaici, ta amfani da kalaminsa ; yanayin mace, yanayin namiji, yadda take haila, da mafarin dauka ciki.
2. Bada ma'anar kwoi, shiga da daukan ciki
3. Bada sani biyu ko uku na ainahi bisa girman kwai da yadda za su iya bayyanawa wani mutum.

Mahimman abubuwa

- Allah na halittar yan'Adam cikin uwa. Ya'ya albarka ce ta Allah.
- Ran dan'Adam na farawa daga daukan ciki, lokacin da maniyin namiji ya hadu da kwan mace ; sabuwar rayuwarr dan'Adam na farawa kafin wannan kwan ya kafu cikin mahaifa.
- Allah na da dukan iko bisa tafiyar daukan ciki da kuma girman kwon, ta haka babu dan da za a haifa ba ta nufin Allah ba. Babu dan'Adam kin da Allah baya so. Dukan yan'Adam kin da aka kirkira Allah na sonsu.
- Jim'a'i na kirkiro dayantuwar jiki, tunani da ruhwaniyar miji da mata.
- Maniyi ne ke tabbatar da jinsin dan'Adam kin da zai kasance.

- Kowane dan'Adam kin da aka sirya a lokacin daukan ciki abokin hulda ne, babban kuma rababbe da uwarsa wanda ke daukansa a halin yanzu.
- Kudurin kowane ma'aurata na son tsaida yawan yaran da suke so (tare ko da amfani da kayan kimiya), kuduri ne na tarbiya da na ruhwaniya, wanda yake da sakamako aikatattu.

Nassoshin LMT

Zabura 139.13 ; Kubawa 28.4, 11 ; Zabura 127.3-5 ; Ishaya 40.11 ; Frawa 1.27-28 ; Matta 1.20 ; Ishaya 49.1 ; Zabura 139.13-16b ; Zabura 127.3-5a ; Markus 10.13-14, 16 ; Zabura 82.3-4 ; Farawa 5.1 ; Yakubu 3.9 ; Farawa 29.31 ; Ruti 4.13 ; Irimiya 1.5 ; Luka 1.41-44 ; Zabura 51.5 ; Farawa 25.21 ; Galatiyawa 1.15a ; Luka 1.24-25 ; Farawa 22.17 ; Farawa 9.1 ; Markus 9.42 ; Romawa 5.8 ; Kubawa 10.18

Aikatattun shawarwari

Kayyadadden lokaci na wannan sashe: Awoyi 5

Wannan sashe na koyar bisa:

Tauhidin rayuwar dan'Adam

Ribbabanyar dan'Adam

Girman kwoi

Aikata da amfani da takarda (dépliant)

Dubarun kariyar daukan ciki

Ma'ana da aikaa koyarwa bisa haila

Sashe na 1 : tarihin rayuwar Dan'Adam

Hangen duniya bisa daukan ciki

Aikatattun shawarwari

Tambayoyi domin mahawara

Kaka ma'auratan dake jiran da suka lura cewa suna jiran iyali?

Yadda uwa za ta yi zai bambanta da abun da uba zai yi?

Ina al'adun dake kumshe tare da daukan ciki?

Ko al'adun da abubuwang galgajiyar wadanda ke tare da daukan ciki daya ne saboda namiji ko tamata? Ta ina kula da ya'ya maza ke bambanta da diya mata?

Idan iyayan sun yi fari cikin labarin cikin yaron da suke so, to ina abun da iyayan da suka samu labarin cikin dan da bas a so?

Labarin ciki ana karbar shi da murna ko da rashin murna bisa ga gurin da uwaye ke da su dangance da sabuwar rayuwar da ta samu kafuwa. Cikin da ba a s oba yana zama kamar wani tashin hankali wurin uwaye, yawancin lokatai suna karewa ta zubdawa. Uwayen da ke son samun da na ganin labarin ciki, kamar wata babbar albarka, cikin panni biyu, a kullum dan nan dan'Adam ne, amma abun da ke bambanta, shine matsayin uwayen wajen dan ; wasu ma'aurata na karba, wasu na watsi.

Akwai hangen duniya dayawa masu kokowa domin hakin uwa ta halakar da yaron dake girma har ga maku na 25 ; kuma a cikin wannan lokaci, cikin likitar wannan, likita zai yi kokowar ceto rayuwar jaririn da aka haifa bai isa ba ya rage makoni 25 a banza. Cikin wasu kasashe, mutumen da ya kashe mace da ciki akan yi mashi hukumci ribi biyu da ya kashe

mutane ; daya domin uwar, daya kuma domin yaron da take dauke da shi a cikinta. Amma wannan al'umma ba ta tambayar hukumci ko daya ga wannan mata idan ta dauki kudurin kanta na zubda dan da take dauke da shi.

Wurin rubuta wasu abubuwa

Hangen LMT domin ciki

Aikatattun shawarwari

Tambayoyi domin mahawara

Ina tunanin Allah a kan dauka cikin mace?

Ina tunanin Allah game da ya'ya maza ko ya'ya mata?

A wanni lokaci ne na ciki Allah ke fara darajanta rayuwaar mutum?

(Roka a yi tilawar babin da ke Magana a kan kepare hali na rayuwar dan'Adam)

Hangen LMT na ciki gaba yake gaba daya da hangen da ban a krista ba. Allah yana da lokaci da kuma girman cikin, ya kasance wanda ake so ne ko ma uwaye basa so. Hangen LMT na ciki na koyar da cewa a so yaro ko kar a so shi, wannan bay a sake darajarsa ta dan'Adam a kome. Uwayen da ke zabar su fidda rai ga dansu dake girma cikin ciki, suna kisan kai wand aba za a yarda da shi ba. Wadannan uwaye sun maido kansu daidai da Allah, wanda shi kadai ke da hakin rai da mutuwa.

Bamban da duniya mai ganin ya'yan da ba a so kamar nawaya, LMT na koyarwa cikin haske cewa ya'ya babbar albarka ce ta Allah (Kubawa 28.4, 11; Zabura 127.3-5). Haka yake, uwayen da ke jiran haifuwar yaron da ba a so suna da wahalhalu na sun tunkari wannan, amma babu wahala, kome tsananinta, zai kare kisan yaron dake girma a cikin uwa tasa.

Abun da LMT ke koyarwa a kan ciki da ya'ya

Aikatattun shawarwari

Maimakon kawai a karanta kowane sashen da aka rubuta cikin wannan babi, kana iya tambayar wadanda suka kasance su karanta nassoshin LMT da aka Ambato kuma su bada ra'ayoyinsu game da kan maganar ciki da ya'ya.

Allah ya halitto rai, ciki matakì ne wanda ta gareshi yake kara halitto Yan'Adam da kamaninsa.

Kasancewa da ciki, kai ga iyali kyauta ce ta Allah ga zuriyar dan'Adam; wata hanya a garemu mu sa hannu ga aikin halitta ta zuriyar dan'Adam domin ta cika duniya kuma ta mallaketa. Daga halitarsa zuwa fiddowarsa, kowane dan'Adam da aka halitto, an halitto shi da surfar Allah. Duk da yake zunubi ya lalatar da halin, mun tsaya a haka ma masu dauke da kamanin Allah.

“Haka nan fa, Allah ya halicci mutum cikin siffarsa, cikin siffar Allah, Allah ya halicci mutum, namiji da ta mace ya halicce su. Allah kuwa ya sa musu albarka, y ace mu, ‘ku hayayyafa ku ribabbanya, ku cika duniya, ku yi iko da ita, ku mallaki kifayen teku, da tsuntsayen sararin sama, da kuma dukan abin da yake da rai da yake kai da kawowa cikin duniya.”

Farawa 1.27-28

Wurin rubuta wasu abubuwa

Yaron da ke girma a cikin uwarsa cikakken dan'Adam ne!

Cikin Matta 1.20, mala'ikan da ya ma Yusufu Magana a kan cikin Maryama, ya bayyana masa haifuwar "yaron", kafin ma a haifo shi Annabi Ishaya shima yayi Magana a matsayinsa na zababbe da kirayayye na Allah, tun daga cikin uwarsa (Ish.49.1) Allah na da tsari domin kowane yaron de ke motsi a cikin uwarsa. Allah ya tsaida tsawo da dalilin kasancewarsa a duniya.

"Ka gan ni kafin a haife ni. Ka kididdige kwanakin da ka kaddara mini, duka an rubuta su a littafinka, tun kafin faruwar kowannensu."

Zabura 139.16

Allah ne mai iko bisa kasancewa da girman kwan

Allah ne mai halittar kowane yaro. Shi ke kula da girman kowane yaro a cikin uwarsa; ya san kowane yaro dake cikin uwarsa yadda yake kuma da aminci.

"Kai ne ka halicci kowane gaba ta jikina, kai ne ka harhada ni a cikin mahaifiyata. Ina yabonka gama kai abin tsoro ne, dukan abin da ka yi sabo ne, mai banmamaki. Da zuciya daya na san haka ne. Ka ga lokacin da kasusuwana suke siffatuwa, sa'ad da kuma ake harhada su a hankali a cikin mahaifiyata, lokacin da nake girma a asirce. Ka gan ni kafin a haife ni."

Zabura 139.13-16a

Ya'ya babbar albarkar Allah ne

Ko da yake kula da horon ya'ya na bukatar bada kai dayawa, ya'ya da kansu babbar albarkar Allah ce cikin rayuwarmu. Cikin TA, matan da basu da ya'ya an dauke su kamar la'anunu.

“Ya’ya kyauta ne daga wurin Ubangiji, albarka ce ta musamman. Ya’ya maza da mutum ya Haifa a lokacin kuruciyarsa kamar kibau suke a hannun mayaki. Mai farin ciki ne mutumin da yake da irin wadannan kibau da yawa! Faufau ba za a ci nasara a kansa ba, sa’ad da ya kara da makiyansa a wurin shari’a.”

Zabura 127.3-5

Wurin rubuta wasu abubuwa

Ubangiji ya san darajar kowane yaro, kafin da kuma bayan haifuwarsa.

Allah ya san darajar kowane dan’Adam, kuma wannan cikin dukan matakin rayuwarsa, yaran dake cikin uwarsu, har da su. Ubangiji Yesu Almasihu ya dandana kasancewa a ciki, girma, haifuwa daga cikin Maryama uwarsa, da girma, bayan haifuwa. Cikin hidimarsa cikin duniya, Yesu ya tabbatar da darajar yara, duk da almajiransa basu son kasancewarsu kusa da shi. Ubangiji yayi amfani da abincin wani yaro domin ciyar da dubannan mutane. Ya warkar da yara dayawa; ya kubutar da wadanda ke kalkashin danniyar iblis, kuma ya tadar daga matattu yara dayawa. Yesu bai dau kasancewar yara kamar wani wasa cikin hidima, amma ya lissafasu tamkar masalai na bangaskiya da na tawali’u gaban Allah. Almasihu yam utu saboda zunuban dukan duniya, yara ma na ciki. Kaunar Allah ta bayyanu domin dukan duniya, ta yadda ya bada Dansa shi kadai domin yam utu domin kowane dan’Adam babu bambanci. Don Allah ya san daraja tamu a matsayinmu na halittu, ya yarda da babbar hadaya saboda mu.

“Suna kawo masa wadansu yara kanana domin ya taba su, sai almajiransa suka kwabe su. Da Yesu ya ga haka, sai ya ji haushi, y ace musu, ‘ku bar yara kanana su zo wurina, kada ku hana su. Ai, Mulkin Allah na irinsu ne... Sai Yesu ya rugume su, yana dora musu hannu, yana sa musu albarka.”

Markus 10.13-14, 16

Ya kamata mu kare yara, ciki da wajen cikin uwa.

Lokacin da muka kare yara ciki da wajen uwa, muna kwaikwayon Allah ne wanda shine yake mai kare marasa karfi, wadanda ke da saukin dannewa.

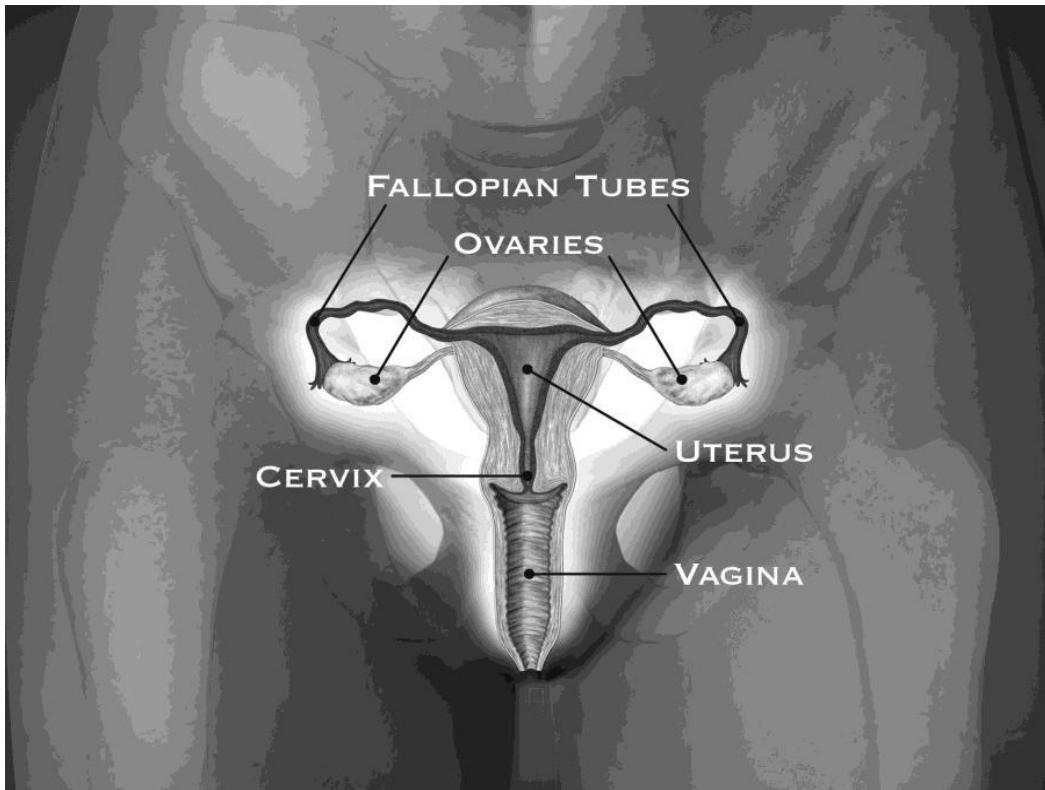
“Ku kare hakkin talakawa da na marayu, ku yi adalci ga matalauta, da wadanda bas u da mataimaki. Ku kubutar da talakawa da matalauta, ku cece su daga ikon mugaye!

Wurin rubua wasu abubuwa

Sashe na 2: Al'ajabin kara halittar dan'Adam

Aikin jima'i na hada jiki, tunani da ruhwaniyar miji da mata. Wannan haduwar ta aure tana da ikon sake bayyana domin halitto sabuwar rayuwa; tabbac ciakke na kaunar uwaye. Lalle, kyauta ce mafi kyau wanda Allah y aba ma'aurata su tarda shi cikin aikin kara halitta ta ma'amalar jima'insu. A lokacin kirkira, sabon dan'Adam, - jiki, lamiri, da ruhu – suna kasancewa. Ba a taba samun wani kamar wannan sabuwar rayuwa, kuma ba za a kara yin wani kamarsa. Yan'Adam sun kasance kolin halitta a duniya, domin an halitto su da kamanin Allah.

Tsarin jikin mace

Kwaroron Fallope

Kzayakwoi

Dantsaka

Kwaroron

Bilinge

Gato

Gato wani kwaroro na nama mai jayuwa na tsarin mace, mai faraway da lappa
(kayayyakin waje) har zuwa kwaroro, wanda yake sashen kasa kuma mai ratsa ramin gaton

---

Wurin rubuta wasu abubuwa

Dantsaka

Dantsaka da ake kira nonon uwa, fili ne mai kirar juiyayen dan kwalo. Dantsakar baligar mace na da tsawon cm 7.6 na tsawo da fadin cm 5.1 da cm 2.5 na kabri. Yana cikin kasa na gato tsakanin gutsun mace. Ta kasa, kofar na budewa kan gaton dake budewa bisa lappan, sashen da ke waje na gabar mai haifuwa na mace. A samar dantsakan akwai kwaroro na Fallope, da suke hade da kwayoyyi. Dantsaka shine nono wanda ta gareshi yaron dake cikin ciki ke kafe. Katangogin dantsaka sun keru da namomi kuma suna iya su bude kuma su girma tare da girman yaron. Wadannan namomin dantsaka suna budewa su turo yaro lokacin haifuwa.

Bilinge

Bilingogi suna cikin ramin, a kowane gefen dantsaka. Kowane bilinge na da kirar yar'kamar tsakuwa, wanda bata huce tsawon cm 4. Bilingogi na ayyuka biyu na musamman: suna kera kwayakwoi da kuma ruwan gato. Ruwan gato na lura da halayen jiki na mace (nonna, gashin jiki, kirar jiki, da sauransu) da kuma taimaka daidaita haila har da ciki.

Kwai:

Kwayakwoi (ova cikin latin) sun samu kasancewa ta bilingogin mace, kafin haifuwarsa. A haifuwa, mata na da dukan bilingoginta, jikinta ba zai kara yin wasu ba. Kowane kwai cikakkar gab ace, kuma kowane kwai yana abun haifuwa 23 – rabin kayan mace na haifuwa, ko na dokar haifuwa. Kwayoyin haifuwa na kumshe da dukan labarai na haifuwa na mace. Lokacin da take shirye, maniyin da ya kumshi abun haifuwa na namiji ya shiga cikin kwan ya hada abun da ya kumsa na haifuwa na mace. Wannan matakana kiransa a kimiyanci, girman kayan haifuwa.

Kwaroron Fallope

Kwaroro biyu na Fallope an daure su a samar dantsakar, kamar yatsu, suna daure da bilingogin. Kwaroron Fallope na aiki kamar kwaroro wanda ta garesu kwayayan ke bulaguro zuwa dantsaka don su yi jiran maniyin.

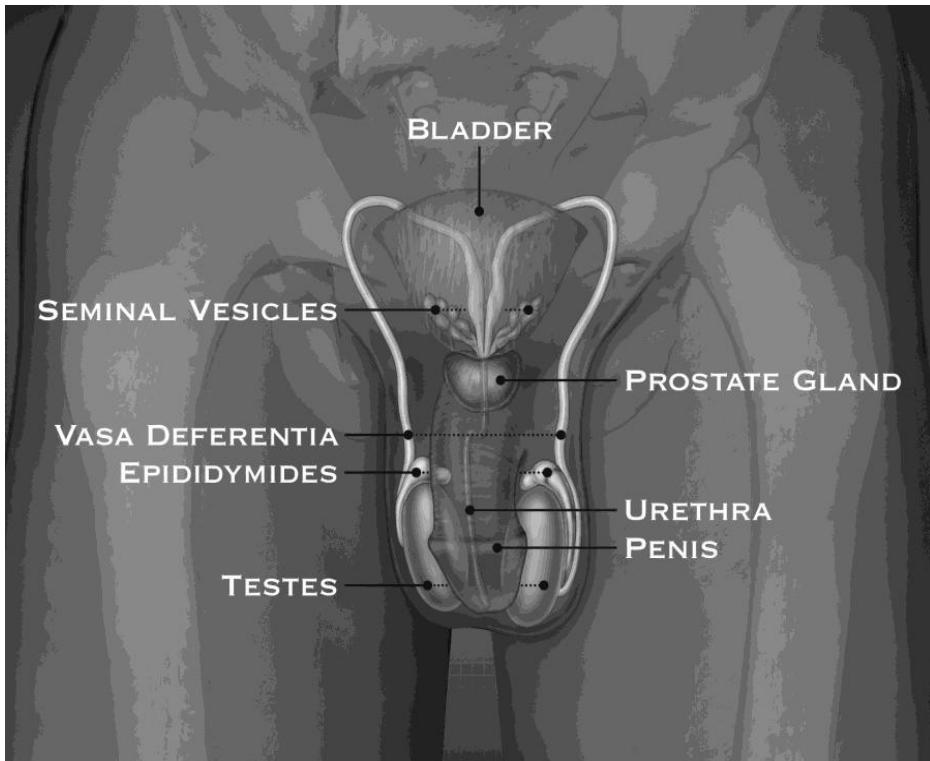
Haila

Kowane wata, gabbobin shufuda – gaba babba kwaluwar mace – na umartar wani gungun kayan haifuwa su lalatar da dukan tsarin haifuwar mace. Hormones su iza kwayaye; zai sa sake daya wanda yak e da fiye da kwai 40.000 na mace, da suke gareta tun haifuwarta. Hormone suna girmama kuma ramin dantsaka domin shirya shi ga daukan ciki.

Ciki na sa hormones dayawa su yi tafiya domin shaida na dantsaka kasancewar sabuwar rayuwar dake zowa ta karu. In kuma fasa kwai bai samu ba, dantsakar zai sakar da jinni ajajje cikin ramin kuma ya fitar da shi daga jikin mace ta gaton; shine jinin haila. Zuban da jinin haila yana kasancewa tsawon kwanaki 3 zuwa 7. Kuma yana sake dawowa kowane wata. Ko da yake wannan na sakewa daga mace zuwa wata. Hilar na kasancewa tsakanin kwana 26 zuwa 32.

Wurin rubuta wasu abubuwa

Kayan haifuwa na namiji

Mahutsara

Kwoda

Lappan mahutsara

Kwandunan marmari

Jijiyar golo

Bura

Jijiyar bura

Golaye

Mazakuta

Mazakuta gab ace ta waje ta jima'i na namiji. Baicin aikinta nag aba ta musamman na haifuwa domin baligan maza, mazakuta na iakin fitar da hutsari.

Golaye

Golaye na kera kayan jima'i na namiji. Golaye suke kera maniyi, gabobin haifuwa na namiji. Daga ya shiga cikin kwan mace, maniyi na kara zygote, kira ta farko ta rayuwar dan'Adam. Cikin baligin namiji wanda ya kai yayi jima'i, golayen biyu na kera kuma malalar masu kariyar gabobin jima'Ii yan kanana wanda ake kira maniyi. Guwulu suna da kwoi kuma suna da tsawon cm 5.1 da kuma fadin cm 2.5. Guwulu na cikin wata salka (scrotum), wata salka ta waje ta fata kalkashin mazakuta.

Jijiyar golo

Jijiyar golo wata jijiya ce mai hada golo da kwandonsa. Bayan da aka kera manyi cikin golaye, suna girma cikin jijiyar, kafin a sakasu waje ta kawowa lokacin jima'i.

Kwandunan marmari

Kwandunan marmari sune kwaroro masu hada kowata jijiyar golo da jijiyar mazakuta; suna kai maniyi daga golaye zuwa sandar mazakuta a kowane lokacin jima'i.

Wurin rubuta wasu abubuwa

Mafarin rayuwar dan'Adam

Kwatamcin makoni biyu kafin hiliar mace, kwadon na sakar da kwoi. Ana kiran wannan: saka kwoi. Kwon zai tafi wajen kwaroron Fallope, inda zai yi jiran shigar maniyi. Lokacin jima'i, mazakutar namiji ta tashi, domin tana cike da jinni. A kolin aikin jima'in da ake kira kawowa, naman mazakuta za su cibcibre, su sakar da maniyi cikin gaton matar. Maniyi za su yi yawo cikin ramin dantsakar domin su kai ga kwaroron Fallope. Maniyi na lilo cikin ruwan da ramin gato ya saka.

Malalar maniyi na lilo cikin kwaroron Fallope, dariruwa kadai ke kai ga kwan. Dagasun kasance gaban kwan, dukan wadannan maniyai za su yi kokowar shiga, amma daya kadai ke iya shiga.

Daga maniyin ya shiga kwan, kwai zai yin wani abun da zai rufe shi kuma babu abun da zai iya shiga na maniyi. Daga nan ne ke fara kasancewar halittar sabon ran dan'Adam. A wannan lokaci, mace ke kasancewa da ciki kuma na jiran iyali.

Daga maniyi ya shiga cikin kwan, abubuwan haifuwa da yake dauke tare da kayayyakin haifuwa na kwan. Hain wadnnan kayayyakin haifuwa na uwayer biyu ke kera sabuwar halittar dan'Adam. A wannan wuri, haduwar kayayyaki na gabobin biyu masu bada mutum; na mace (kwai) da na namiji (maniyi), ke kera sabuwar gabar dan'Adam wadda ake kira zygote. Zigote ya kasance daga yanzu sabon halittar dan'Adam ba day aba da uwayensa (har da gungun jinni wani lokaci na bambanta da na uwarsa). Kwayoyin nan²³ na kowane daya cikin uwayensa suna haduwa domin su bada sabuwar halitta mai kwayoyi ⁴⁶. Kowane bayyanin da ke wakana lokacin girman yaron: jinsi, launin idanu, launin gashi, allamun yatsu, da sauransu, daga yanzu sun daidaitu.

Nan take, zygote na fara karuwa daga gaba daya zuwa biyu, kuma hudu, takwas da sauransu. Lokacin da yake rabbanbaya, zygote na jakudawa zuwa kwaroron Fallope inda fasa kwai ya kasance, zuwa dantsaka, cikin rami inda zau daure dukan sauran lokacinsa na ciki. Tafiyar zygote zuwa dantsaka yana dauka a kalla kwana biyu. Daga ya zamnu cikin dantsaka, zygote zai kasance jariri. Jariri, a zamne sosai cikin daurin jinni na dantsaka domin kirkiro mahaifa, jikar rayuwa inda yaron da ke ciki zai rufe kansa cikin uwarsa tsawon wata 9 na cikin har zuwa haifuwa.

Wurin rubuta wasu abubuwa

Cikin da ba daidai ba

A kalla kasha 12 cikin 100 na sabi jarirai basu kai ga kafuwa yadda ya kamata cikin dantsakar uwa. Wasu lokatai, zygote daya zai yi kuskure kuma ya kafu cikin kwaroron Fallope ko cikin wani wuri cikin ciki. Nan ne ake maganar cikin da ba daidai ba. Cikin da ba daidai ban a da hatsari don yaron kuma da uwar. Lokacin da yake girma, jaririn zai fasa kwaroron Fallope inda yake daure. Wannan katsewa za ta sa zubda jinni mumuna wajen uwa kuma ba shakka kawo karshen rayuwar jaririn. In ba tare da sa hannun likita da gaugawa domin a fitar da kwaroron Fallope tare da jaririn da ke cikin, ko uwar, ko jaririn, ko dukan biyu na iya mutuwa. Fashin da za ayi domin fitar da kwaroron da ya fashe zai sa babu shakka mutuwar jaririn, amma wannan ba daya yake da zubda ciki, domin manufar fashin domin a ceto rayuwar uwar ne, amma ba don a halakar da jaririn dake cikin ciki ba ne. Yana da mahimmancin cewa yaron dake cikin ciki a cikin da ba daidai ba, ba zai iya rayuwa haka ba.

Kaka jinsin jariri ke bayyanuwa a lokacin daukanshi?

Cikin kwayoyin halitta 46, biyu kwayoyin jinsi ne; kwayoyin jinsi namiji kala biyu ne, bayyananu bisa ga X+Y. Kwayoyi na mace irin daya ne, bayyananu ta X+X. Kowane Kwando na kumshe da gabobi mace X. kowane gabar maniyi na kumsshe ko da gabar mace X, ko da gabar namiji Y. Lokacin haduwaa, irin gabar maniyi (ta namiji) ke shiga cikin kwandon domin ta bada jinsin yaron. Idan maniyin da ya shiga cikin Kwando X ne, Kenan yaron da za a samu macece X+X. Idan maniyin da ya shiga kwan Y ne, Kenan yaron zai kasance namiji X+Y. Kenan namiji ke bada jinsin yaron da za a dau cikinsa lokacin daukan ciki.

Domin mutane dayawa basu gane wadannan al'amura na kimiya, ana daukan mata wasu lokatai da laifin jinsin yaro, ganin cewa su ke daukan cikin yaro a cikinsu.

Maza wadanda ba su da farin cikin cewa matansu sun basu diya maimakon yaro, ya kamata su dau laifinsu a kansu, maimakon su dorawa matayensu! Duk da haka, ko da namiji ne ko mace, a gaskiya, ko daya daga cikinsu bas hi da ikon bada jinsin yaronsu lokacin daukan ciki. Lalle, malalar gabobin jinsin maza an zubasu cikin mace lokacin kawowa. Kuma wadannan gabobin suna dauka ko X mace, ko Y namiji. Allah ne kadai Kenan, cikin ikonsa ke bada jinsin yaron da za a dauki cikinsa. Bisa ga LMT, kowane dan'Adam, namiji ko tamata, na da mahimmanci daya gabon Allah. Allahnmu na kaunar kowane dan'Adam, kowane jinsi ne.

Wurin rubuta wasu abubuwa

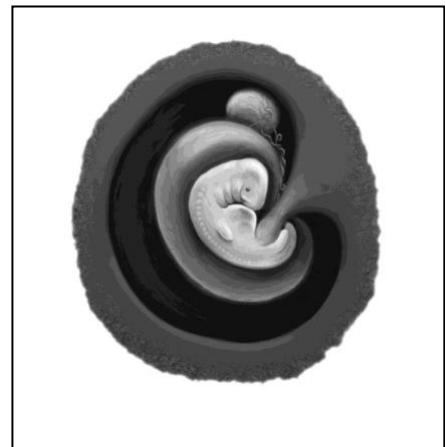
Sashe na 3: Girman jaririn mutum

Cewa jaririn dake girma cikin uwa “sashe” ne na uwa ba gaskiya ne ba. Jaririn da uwa ke dauke da shi cikakken dan’Adam ne, amma wanda kawai aka daura a cikin uwarsa saboda girmansa da rayuwarsa lokacin kasancewarsa cikin ciki. Jaririn dake girma cikin uwarsa ba zai “kasance” dan’Adam ba. Dan’Adam ne. Idan mu gane matakkan halittar mutum, mun samu riba a cikin sanin ibada ga Allah wanda ya halitto tsarin ribbanbaya mafi kyau.

Cikin al’adun dayawa, cikin mace an raba shi a “lokacin dauka”, mai faraway ranar farko ta hiliar karshe ta mace. Dauka da shigar cikin na farawa wasu lokatai kewayen rana ta 14 bayan karshen hiliar, (sati biyu). Idan matar ta lura ta yi jinkiri, kuma tna zaton cewa tana da ciki, sabon yaro dake nan a cikinta yana da kusan sati biyar, duk da yake shigar ta faru sati uku kafin nan. Tsawon kasancewa da cikin na daukan wata uku kasha uku: kasha na farko, makoni 1-13; kasha na biyu, makoni na 14-26; Kashi na uku, makoni 27-40.

Makoni hudu (wata daya)

Yawancin gabobin da tsarin jiki an karasa su: kwalluwa, hakarkari, zuciya, tumbi da hanji, abun da kirar kashi, idanu, kunuwa da sauransu. Duk da yake tana da ciki, uwar ba taiya lura. Zuciyar yaron bata fara bugawa ba sai wasu yan’kwanuka.

Makoni takwas (watani biyu)

Zuciyar jaririn ta kasance ana ganinta ta abun aunawa; gabobin jinni sun fara aiki duk jikin jaririn. Dukan mahimman gabobin sun kafu kuma suna girma. Fuska ta fara ganuwa, da hannunwa da kafafu. Ko da uwar ba ta fara jin motsin sa ba, jikin jaririn da karshensa sun fara motsi.

- Jaririn na da kasha 90 cikin 100 na gabobin jiki na baligi

- Cibiya na ganuwa
- Jaririn ya fara bada amsa idan an taba, kuma ana iya auna abubuwan kanu nasa
- Kwayaye ko golaye sun fara keruwa
- Huhuna sun kafu
- Yan nanna, dadashi, gira sun fito
- Goshi yana girma, gabobin jinsi suna tabbata bisa ga jinsin yaro
- Ana iya ganin kunnuwan.

Makoni 12 (watani uku)

Dan kwan ya kafa jariri, yanzu yana iya tsutsar yatsa!

Dukan gabobinsa na aiki. Daya daga cikin manyan
ayyuka mahaifar da ta riga ta shiryu, shine ciyar da jaririn
da jinni mai abinci da iska mai zowa daga kofofin
dantsakar uwar. Jinin na yawo daga mahaifar zuwa
yaron, ta cbiya.

- Kwododin sun fara yan fitsari
- Kai ya fara shiryawa kuma ya kasance rabin jikin dan
- Kasusuwa sun kusa kare girma
- Fatun idanu na rufuwa domin kareshi
- Gabobin jinsin sun bambanta
- Kwaluwa na lura da motsin naman jiki kamar ana gani ta hamma da tsutsa.

Makoni 16 (watani 4)

Uwar na iya lura da motsin yaron, da shike yaron na motsi
da karfi. Idan cikin ya girma kuma ya zo karshe, ana iya
ganin motsin yaron akai akai, domin yana juiyawa yadda
yake so. Kan yaron da yake sunkuye yake sosai, ya fara
tsayawa daidai a hankali. Idanu sun fara hawa gaban goshi,
kuma kunnuwa suna kafuwa inda ya kamata. Malalar
kwayakwoi sun fara ribbanbanya kuma sun girma cikin
kwandunan jaririyar mace, watani hudu kafin haifuwarta!

Dantsakar yariyar ma yana nan.

- Bakin yaron ya fara tsotar ruwan mahaifa
- Hakora sun fara kafuwa a cikin dadashi
- Fatarshi ba ta da kwari
- Ana iya ganin motsin kirjinsa
- Anta da sefa sun fara aiki
- Kai da jikin yaron sun dau kamaninsu da tsawon da ya kamata
- Zuciyar yanzu na bugawa 110-180 a minti 1 kuma na jan lita 23,7 na jinni kowata rana.

Makoni ashirin (watani biyar)

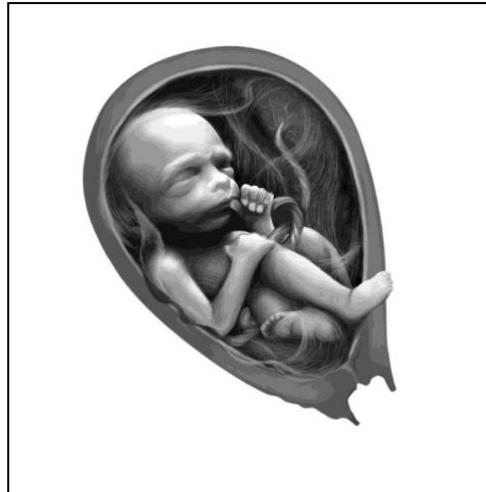
Ko da yake jariri mutum ne tun haifuwarsa, a wata na
biyar ne kadai yatsun hannu da na kafa suke ganuwa
sosai. Bakin gashi, ana kira Lunago, da wani abu kamar
kitse na rufe fatar gaba daya. Jaririn zai fara daukan
lokatan kwana da na falkawa sosai. Iya daukan lokacin
hutu ko kwana dayawa yadda ya kamata, a wadannan
lokaci. Yanzu da shike kasarar jariri ta cika sosai, ana iya
ganinsu a Ma'auni. Domin mafi yawan jikinsa an kareshi,
jaririn zai fara daukan nauyi.

- Wasu na tsamani a wannan wuri, jaririn na iya jin wahala
- Fatar za ta fara kabri domin kitsen ya fara haduwa cikin jikin
- Yaron zai fara motsi da karfi har da uwar za ta fara jinshi sosai
- Gira da gashin idanu za su fito
- Kipta idanu za su fara bayyana
- Yaron na tsotsar babbar yatsarsa
- Duk da shike huhun basu kare ba sosai, akwai dan lunfashi kadan da ake iya gani
- Yana wanka cikin ruwan bargo, yaron na iya juiyawa gaba dayansa.

Makoni ashirin da hudu (watani shida)

Yaro na iya jin dumin waje, har yana iya bira idan
dumin na kusa da shi. Igiyoyin Magana na yaron
sun fara aiki, ko da uwar ba za ta iya sauraro ba.

Idan an leka yaro ta Ma'auni ana iya ganin yana
Magana, mulmushi ko kiptawa. A nan, yaron na
iya rayuwa idan an haifeshi kafin lokaci, ko da
yake sai cikin kular likita.

- Idanu na aiki kwata kwata
- Gira da gashin idanu sun cika
- Kwalluwa na girma da gaugawa
- Huhun na cigaba da girma da gaugwa
- Motsin idanu tare da mafalki na iya ganuwa.

Makoni ashirin da takwas (watani bakwoi)

Idan ka kara kunnanka bisa tumbin mace mai ciki,
kana iya ka ji zuciyar yaron na bugawa. Ko da huhun
yaron basu kare girma ba, a nan, ana iya tabbatar da
rayuwar yaro da aka Haifa a watani bakwoi. A nan,
yawancin yara sun maida kafafunsu kasa, maimakon
kai kasa. Lokacin da jaririn zai sake zai zo makoni
masu zuwa.

- Aikin kwalluwar yaron na daya da ta yaron da ya isa haifuwa
- Duk da yake bay a iya kuka, idanunsa na iya zubo da hawaye
- Kwalluwar yaron na lura da lunfashinsa da motsinsa da kuma zafin jikinsa

- Idanun yaron, duk da yake suna rufe suna ganin haske
- Yaron na gwada motsin kinji
- Kitse ba taruwa bisa fata; fatar na tapshi kuma bata da yamutsi.

Makoni talatin da biyu (watani takwas)

Motsin kirjin yaron sunfara raguwa, da shike kansa ya koma kasa, kafafu sama. Fatar fuskar jaririn bata da yamutsi, nauyinsa na karuwa sosai, zai riba biyu kafin haifuwarsa da za ta kasance cikin makoni takwas masu zuwa.

- Duk da shike huhun ba su kare girma sosai ba, lunfashin yaron na tafiya daidai a watani takwas
- Duk da shike sun girma, kasusuwan jaririn na ta tabshi kuma ana iya lankwasa su.
- Fatar jariri ta yi kabri
- Fartuna yatsu da na kafafu sun shiryu
- Kan yaron ya cika da gashi.

Makoni talatin da shida (watani tara)

Kan yaro na kasa domin haifuwa. Wannan zai sa uwar ta yi lumfashi yadda ya kamata. Da shike yaron yanzu na samar tumbi, uwar za ta ji bukatar hutsari sosai. Kitsan da jariri ya tara, zai taimake shi bayan haifuwa da lura da zafin jikinsa. Nauyin jaririn a haifuwa na kumshe da kasha 15 cikin 100 na kitse.

- Idanu na budewa lokaci zuwa lokaci, kuma suna rufe lokacin barci

- Yaro na lura da haske kuma ya juiya wajensa
- Kunnuwan yaron sun kasance daidai
- Yaron na iya rikewa sosai

Aikatattun shawarwari

Bayan bayyani akan girman jariri, tambayi mahalartan su yi gungunan mutane biyu biyu.

Tambayi mutum daya (cikin biyu) sun bayyana ga dayan dokar ribbanbanyar dan'Adam.

Bayan mintina 10 tambayi dayan yayi haka. Tambayi dukan mahalartan sur aba abun da suka gano daga gabatarwar.

Wurin rubuta wasu abubuwa

Sashe na 4: Tsarin iyali

Kudiri kan yawa da tazarar haifuwa ba kadai abun aikatawa ne ba ko kudi; abun da ya shafi tarbiya ne da ruhwaniya, mai bukatar lokacin addu'a mai zurfi.

Kamar yadda a ka koya baya, ran dan'Adam na faraway lokacin da kwan mace ya hadu da maniyin namiji. Dukan wata dubarar da ke kasancewa bayan wannan nag aba da nufin Allah, domin ta halakar da ran dan'Adam da aka riga aka kera, duk da yake uwar bata iya lura da shi. Wasu dubaru da kariyar da aka zana can kasa haka suke; kada a aikata su.

Aikatattun shawarwari

Tambayi wadanda suka kasance sur aba iri irin dubaru na tsarin iyali wanda aka yi cikin al'umma tasu da kasarsu.

Mahimman saloli biyar na kariya (rage haifuwa)

1. Ganuwoyin kariya – Kafin jima'I, namiji ko tamata za ta dora ganuwa domin hana maniyi ya kai ga kwai kuma ya shiga – Kwaroronroba ko allura suna misalign wannan kariya
2. Tsarin jikin – dantsaka (DIU) – Dan karamin tsari, wani lokatai kamar T mai dauka ko da garwa ko da halitar haifuwa, ana sawa a cikin dantsaka. Yin DIU na iya hana yawon maniyi kuma su sa daukan cikin da wuya, ko su hana budewar dantsaka domin hana zaman zygote (kwan da ya samu shigar maniyi).
3. Halittun haifuwa masu kariya – lokaci zuwa lokaci, mace na daukan wasu kwayoyi masu hana daukan ciki. Yana yiyiwa, duk da daukan wannan abu, wani daukan ciki na wakana. A nan, sakamako biyu na yiyiwa: ko kwan ya samu shigar maniyi ya sa daukan ciki. Ko , duk da shigar maniyin, zygote kin ya kasa samun dantsaka shiryaye, domin abubwan da ta dauka ya hana taruwar kayan jinin da ake bukata domin fadada zygote kin. Kwayoyin kariya, da mata suka fi amfani sune “pilules” da Depo-provera, allamar da ake yi a jiki.
4. Kariyar gaugawa – Har bayan kwane biyar da jima'i, kwayoyin bas a iya shiryawa domin kare shigar maniyi cikin Kwando, ko kare tattaruwar kayan jinni cikin dantsaka, mai sa girman kwan da samu maniyi, wannan Zubda cikin da ba a gani ne a idon mutum. Tsari B da Ella na kasancewa salon kariyar da ada kwoi cikin kasuwa a yanzu.

5. Dubarar galgajiya – Miji da mata su yi aiki tare domin hana maniyi shiga cikin kwan mace lokacin albarkarta. Ma’auratan su aikata rashin ganin juna a wannan lokaci. Dubarar auna zafin jikin mace da dubarar batattun ranaiku suma dubarun haka suke wadanda ya kamata ma’aurata dayawa su yi amfani.
-

Wurin rubuta wasu abubuwa

Aikatattun shawarwari

Idan mahalartan suka yi tambayar sanin in wata dubara na da kyau, cikin tarbiya da ruhwaniya wanda aka iya yarda da ita, ka yi masu wannan tambaya: ko wannan dubarar na kasha kwan da ya samu maniyi kokwa? Ka bar mahalartan su tattauna tamabayar tsakaninsu.

Dubarar ranaikun da suka dace (MJS) na tsarin iyali

MJS dubara ce ta tsarin iyali mai sauksi, wanda Institut de la Santé Reproductive ya fadada a 2001. SDM, mai tushe kan jikin da ke iya haifuwa, MJS na gane ranaiku bisa ga haila wanda a cikinta ke iya daukan ciki. Idan matar ba ta so ta yi ciki, ta yi nesa da ma'amalar jima'i tsakanin rana ta 8 zuwa 19 bayan haila. Matar na iya amfani da wani irin "tabjin haila", domin gano ranaikun da take iya daukan ciki, kuma ta yi nesa da jima'i. Wannan dubarar kariya na da saukin aikatawa, bata kuma bukatar sa wani karfi ko kwayoyi cikin mace.

Karshe:

Ciki da matakinkin girman jariri na tuna mana cewa mu halittu ne mafi kyau wadanda Allah ya halitto "Zabura 139.14). Allah shine wanda ya kirkiro kowane yaron da ke girma cikin uwarsa. Ta shirya yaron, muna gano kaunar Allah da alherinsa zuwa ga kowane dan'Adam. Allah na ba kowane dan'Adam wanda ya halitto cikin duniya daraja ta sake halitto wani dan'Adam.

"Kai ne ka halicci kowane gaba ta jikina, kai ne ka harhada ni a cikin mahaifiyata. Ina yabonka gama kai abin tsoro ne, dukan abin da ka yi sabo ne, mai banmamaki. Da zuciya daya na san haka ne."

Zabura 139.13-14

Tambayoyin tilawa

1. Ta kaka hangen duniya na ciki ke bambanta da hangen duniya na LMT kan ciki?
  2. Ina mahimmancin sashina na haifuwa na jikin mace da namiji?
  3. Bada takaitatar ma'ana ta: Fasa kwoi, kafuwa, daukan ciki. Bayyana yadda ciki ke faraway.
  4. Zana mahimman lokatai biyu ko uku cikin girman jariri mai nuna rayuwar dan'Adam lokacinsa na farko, kuma nuna kaka z aka iya bayyanawa wani mutum.
  5. Ina matsayinka a kan rage haifuwa? Don menene dayawa ke son lura da iyawarsu ta samun ya'ya?
-

Wurin rubuta wasu abubuwa

Dauri: Karin nassoshin LMT a kan sake halitta

Farawa 5.1

Yakuba 3.9

Farawa 29.31

Ruti 4.13

Irimiya 1.5

Luka 1.41-44

Zabura 51.5

Farawa 25.21

Galatiyawa 1.15a

Luka 1.24-25

Farawa 22.17

Farawa 9.1

Markus 9.42

Romawa 5.8

Kubawa 10.18

Babi na 9

Matakkan zubda ciki

“Kada ka ji nauyin ceton wanda ake janye da shi zuwa inda za a kasha shi”.

Karin Magana 24.11

Dalibi zai:

1. Lura da cewa zubar da ciki zunubi ne mai muni ga Allah kuma ga yaron da ke girma cikin ciki.
2. Bayyana dubaru, da nawayoyi da hatsarurrika da ke biyowa zubda ciki.

Mahimman abubuwa

- Zubar da ciki aikin gangan ne na karfi da halakaswa ga yanayin dan’Adam dake raye
- Zubar da cikuna na kimiya ana yinsu ta amfani da maganinwa kamar kwayar hana ciki ko allurai.
- Zubar da ciki na fashi ya shafi halakas da dan dake cikin ma’haifar mace ta fasawa ko narkar da shi.
- Ana amfani da hanyoyi dayawa domin zubar da ciki banda dubarun da aka sani cikin gonar likita.

Nassoshin LMT

Karin Magana 24.11; Fitowa 20.13; Kubawa 19.10; Karin Magana 6.16-17; Irimiya 7.30-34;
Karin Magana 24.11; Zabura 82.3; Kubawa 30.19-20a

Aikatattun shawarwari

Kaidadde lokaci: mintina 60

Yana da mahimmanci a fara wannan sashe da addu'a. Nazarin bayyanan da suka shafi dubarun halakar da ran dan'Adam kafin a haifo shi halin duniya ne. Yi addu'a doming aba da dukan harin da magabci zai iya kawowa. Yi addu'a ka tambayi hasken ruhu , da tunani ga Ruhun Allah game da kaka wadanda suka kasance za su tabu da wannan labara. A nanatawa wadanda suka kasance gaskiya da tabbacin gafarar Allah, musamman domin wadanda suka aikata zubda ciki.

Zunubin zubda ciki

Da shike ran dan'Adam na da babbar daraja wurin Allah, kuma da shike Allah ne ya halitto kowane dan'Adam, zubda ciki zunubi ne mai babbani muni, gab ace da Allah, kuma kisa ne ga yaron da ke motsi. Allah ya hana kisan wadanda bas u yi kome ba, jariran dake motsi da su ciki (Fitowa 20.13; Kubawa 19.10; Karin Magana 6.16-17). Kisan yaranda aka haifo ko masu motsi musamman abun kyama ne gabon Allah kuma gayyatar fushinsa na horo ne (Irimiya 7.30-34). Allah na kiranmu mu ceto mutanen da suke cikin hukumci ba dalili (Misalai 24.11; Zabura 82.3).

Menene zubda ciki?

Aikatattun shawarwari

Tambayoyin mahawara

Menene zubda ciki?

Kaka z aka so ka bada ma'anar zubda ciki?

Ana bada ma'anar zubda cikin kamar tsaida ciki ta fitar da jaririn ko kwan daga mahaifa domin kada ya cigaba da rayuwa shi da kansa. Zubda ciki masu ziwa (bada nufin mutum ba) ana kiransu gurbin kaya. Gurbin kaya ya shafi mutuwar jaririn ko kwan. Alhali zubar da ciki ana iza shi, an ga dama a yi shi.

Duk da dokokin da suka shafi zubar da ciki, daga dokoki masu tsauri, da kuma masu bada dama, ana samun zubda cikuna dayawa cikin kasashen duniya. Cikin al'umomin da suka ci

gaba, an daidaita zubda cikuna a idon likita, kuma an yarda da shi, a panni al'umma. Cikin kasashen da an hana zubar da ciki, ko inda hidimomin likita kaiyadadu ne, ana zubar da cikuna daga baya (wannan babban hatsari ne ga uwa).

Matakkan zubda ciki

Aikatattun shawarwari

Tambayi wadanda suka kasance su tattauna kan dubarun zubda ciki wadanda ake aiki da su cikin al'umma tasu da kasarsu. Lokacin da wadanda suka kasance na tattaunawa bisa dubarun zubda cikuna, kana fara rubutasu bisa allo cikin aji cikin abubuwan nan uku: Zubar da ciki na kimiya, na fashi da kuma biyun gaba daya. Karfafa wadanda suka kasance su fadi dubaru dayawa yadda suka iya, ba tare da sun bada bayyani ba bisa matakkan su da kansu.

Wurin rubuta wasu abubuwa

Akwai dubaru uku na musamman na zubda cikunan da ake so a yi: dubaru na kimiya (likitance), dubara ta fashi, da dubarar hada biyun. Zubda cikin kimiya bay a bukatar fashi. Ana halakar da jaririn ta kwayoyin likita. Zubda ciki na fashi ana amfani da jikin domin halaka jaririn ta janyoshi daga mahaifar uwar. Zubda ciki ta amfani da salolin nan biyu na bukatar amfani da shan kwayoyi, ko cikin saka wani bakon abu cikin mahaifa, ko amfani da karfin waje domin iza halakar jaririn cikin matar.

Dubarar kimiya

Zubda cikuna ta hanyar kimiya ana yinsu ta amfani da maganunuwan da ake dauka kamar na zubda ciki ko allurori. Wadannan maganunuwa na aiki ta hanyoyi dayawa domin lalatar da jaririn ko kwan da ke motsi. Maganunuwa dake kawo karshen rayuwar jariri ana kiransu (kwayoyin baka).

Akwai maganunuwa uku mahimmai wadanda ake amfani da su domin iza zubda ciki: **mifepristone**, **misoprostol**, da **methotrexate**. Mifepristone suna ne na ainahi na maganin hadiya da aka sani a cikin duniya da sunan RU-486, Mifeprex, ko Mifegyne. Misoprostol suna ne na ainahi na maganin da ake kira Cytotec. Wani magani da ba yawan amfani da shi domin iza zubda ciki a likita shine methotrexate, wanda ake bada shi tare da misoprostol.

Bada wadannan maganunuwan hadiya ya dangata da kasashe cikin duniya. Ana saida su da dan karamin kudi, wannan na karfafa mata da aikta zubda ciki su da kansu ba tare da bin sawun likita ba.

Abubuwan dake biyo baya suna jin zafi, mijirya, zubda jinni da gato, tashin zuciya, ciwon kai, hajijiya, kartarwa, gajiya, mayaswa, zawo da masassara. Wannan na kawo kamuwar zubda jinni ba tsaiko, mai buktar Karin jinni, ko kuma kasancewar sauran naman mahaifa, mai bukatar fashi, ko wani lokaci, mutuwa na iya kasancewa idan matar bata samu kula akan lokaci ba.

Dubarar fashi

Zubda ciki ta fashi na bukatar nike jaririn ta amfani da dubarun gidan fashi. Manyan saloli hudu na zubda ciki gidan fashi sune: Busawa, kankarewa, sharewaa ko samashi gishiri. Wata dubara kuma ana kiranta fashewa da watsarwa, amma ba a yawan amfani da su.

Lokacin ciki, kwarorn gaton a rufe yake sosai, in ba lokacin haifuwa ba. Don a cimma mhaifar lokacin zubda cikin, sai an bude shi ta amfani da kayayyakin likita ko maganunuwa. Bayan an bude, ana amfani da kayayyaki dayawa domin lalatar da jaririn da rai. Zubda cikunan da ake yi a farkon ciki ba sa bukatar amfani da abun hurawa domin a maida mahaifar kango da duk abun da ke cikinta. Zubda cikunan da ke zowa daga baya na bukatar amfani da wani karfe da kuma wata koshiya don a karkarye jaririn kafin a busashi a kuma maida mahaifa kanguwa da dukan abunda ya shafi kwan da ake so a zubar.

Wurin rubuta wasu abubuwa

Abubuwan dake biyo bayan irin wannan zubda ciki sune: zafi, mijirya, zubda jinni daga gato, zawo, tashin zuciya, mayaswa tare da abun rage zafi da aka yi amfani da su. Ana iya samun cutattuka, zubda jinni dayawa, kurji bisa kwaroron, tsagewar ko kofofi ga mahaifa ko zubar da cikin da bai kare ba ko rabi da rabi.

Wata hanya ta zubda ciki na fashi da ake kira zuba gishiri. Ana yin allurer wani hadi ta tumbin matar dake da ciki, cikin wata salka, yanar da ke kewaye da kwan. Ganin kwan na ciyar da kansa ta wannan ruwa, hadin ruwan nan sais a masa guba ya sa mutuwarsa. Wannan hadi zai koma fatar jaririn (hade haden da aka yi amfani da su a irin wannan zubda ciki sune: ruwan gishiri, hyperosmolar urea, da prostaglandins).

Ko da yake basu da yawa, zubda ciki na gishiri ana yinsu cikin wata na shida ko na tara na daukan ciki. Ba a yawan amfani da su cikin kasanshen da suka cigaba saboda akwoi sauran dubaru wadanda bas u da hatsari dayawa.

Dubarun biyu hade

Akwoi saloli dayawa wanda ake aikatawa domin zubda cikuna banda likita saboda dalilai iri iri: akwai kudi, doka, bambancin al'adu da iyalai, da saura. Ana iya amfani da wadannan dubaru ta macen da kanta, ba tare da taimakon wani mutum ba. Wasu mutane na iya amfani kuma da su bisa matar, ba tare da suna da kwarewa ko da sanin likitanci.

Akwai matakai masu mahimmanci da ake amfani da su cikin wannan dubara ta zabe: sa wani bakon abu cikin mahaifa, da amfani da karfin waje bisa cikin. Kamar kowata dubara, ciwo, mijirya, zubda jinni ba za a rasa sub a. Za a samu wahalhalu, cutattuka, musamman zubda jinni wanda zai zubo ba katsewa kuma mai bukatar Karin jinni, rauni ga lappen gato, sashen zubda ciki da saura. Yawancin dubarun na da hatsari kuma suna tuhumar rayuwar matar. Itatuwa, da shirye shiryen kimiya da ake amfani da su kwaya ne kuma guba ne ga jikin matar. Bakin abubuwan da ake sawa cikin mahaifar na iya lalatar lalle da yaron har da uwarsa. Kowane karfin da aka yi amfani da shi bisa cikin matar domin a sata zubda ciki na taba lafiyar jikijnta da tunani a gareta.

Maganin da ke zuga haifuwa da ake sha

Maganin da ake sha suna kamar sa jika itatuwa ko maganin likita wanda mata ke hadaawa domin sha kuma a iza zubda ciki. Wadannan hade hade na iza matsa mahaifa, ragwantar da lappan gato kuma su turo waje da jaririn. Jikon ciyawa da wasu ke amfani wasu lokatai da ake kira dong quai (angelica sinensis), pouliot, bawan jiiyar kada, tanaise, nonon grappe noire, genevrier, rue (ruta), citta, celery, aristoloche, vitamin C, a dauka da yawa. Abubuwa masu zuga haifuwar da ake amfani da su yawancin lokatai sune: ruwan javel, essence na terebenthine, da guba (acide).

Zubda ciki ta sa bakon abu

Akwai sakamako biyu masu muni da suke wakana lokacin da mata masu ciki suke gwada zubda shi ta sa cikin mahaifa ko: jiiyar rogo, sanda, wayar wuta, allurer saka, fin, kasusuwan dabobi. Sakamako na farko shine fasa yanar dake kare jaririn. Sakamako na biyu halakar da jaririn. Amma kofar da akawa wannan yana tana kasha jaririn kuma ta fitar da shi daga cikin matar.

Amfani da karfi daga waje

Karfi iri iri ana amfani da shi daga waje domin a tilasta fitar da jaririn daga cikin mace. Tun shekaru aro aro, al'adu dayawa sun yarda da cewa idan aka aikata karfi bisa cikin mace mai ciki, ikinta a karshe zai fitar da yaron da take dauke da shi. Mata dayawa suna bugon cikunansu, ko su fadi bisa kasa, ciki wajen kasar, don tilastawa jaririn ya fito: wasu na matsa cikin, tare da begen ta haka za su rabu da jaririn da suke dauke da shi.

Wurin rubuta wasu abubuwa

Karshe:

Ya kasance kan doka ko a'a, zubda cikuna ana yinsu a ko'ina cikin duniya. Ko da yake mutane dayawa yafi shafarsu ga aiktata zubda ciki, yana da mahimmance a gane cewa ga mutane da ba sa tunani dadai su aikata, na samun jarabta daga sun tankari cikin da basa so. Ya kamata mu kasance a shirye ga kare jima'in da ya kamata a aikatashi cikin aure, amma kuma ya kamata mu shirya taimakon mutanen dake rayuwa cikin jima'I ba tare da aure ba, kuma sun samu balshen tunani da ruhwaniya wanda wannan ke sawa.

"Ina kiran sama da duniya su zama shaidu a kanku yau, cewa na sa rai da mutuwa a gabanku, da albarka da la'ana. Ku zabi rai fa, don ku rayu, ku da zuriyarku. Ku kaunaci Ubangiji Allahnku, ku yi biyayya da maganarsa, ku manne masa, gama wannan shi ne ranku da tsawon kwanakinku, don ku zauna a kasar da Ubangiji Allahnku ya rantse zai ba kakanninku, wato Ibrahim, da Ishaku, da Yakubu."

Kubawa 30.19-20

Aikatattun shawarwari

Kare sashen da addu'ar tuba, cikin tambayar gafarar Allah saboda yan'Adam gaba daya, saboda zubda cikunan da ake yi. Yi addu'a domin ceto da warkaswar zukatan da suka yi rauni. Yi addu'a domin ekilisiya domin ta bada amsa cikin natsuwa ga kiran Allah a kan kare rayuwar yaran dake cikin ciki. Yi addu'a domin Allah ya bayyanawa kowane mahalarci abun da zai yi domin iza sakewa bayyanana kan halin yaran da ba a Haifesu ba kuma suke cikin hatsarin zubdawa.

Tambayoyin tilawa

1. Menene zubda ciki da aka iza?
2. Ina bambanci na farko tsakanin zubda ciki a kimiyan da na fashi?
3. Bayyana sakamako da hatsarurukan jiki, tunanai da ruhwaniya na zubda ciki?

Babi na 10

Bayan Zubda ciki

“Za ka saurara ga addu’oin masu kadaici, ya Ubangiji, za ka ba su karfin hali.”

Zabura 10.17

Dalibi zai:

1. Gano sakamakon zubda ciki na dogon lokaci cikin rayuwar mutum.
2. Gano gaskiyar ruhwaniyar wadanda suke a tushen daukan kudurin aikata zubda ciki
3. Yarda da hanyar LMT domin sabunta mutumen da ya aikata zubda ciki

Mahimman abubuwa:

- Sakamakon zubar da ciki (fiye da mutuwar yaron) suna da yawa; suna taba iyaye, dangi, ekilisiya da dukan al’umma.
- Zubda ciki na shafar dukan panoni na mutumen da ya aikata shi; - panoni – jiki, ruhwaniya, tunani da hulda.
- Allah ya san dukan zunubanmu, ko da munyi su a asirce. Amma Allah na son ya gafarta mana kuma ya warkar da mu, idan muna shirye mu zo gabansa bayan mun aikata zubda ciki.
- Bayyana zunubi, tuba, da gafartawa wasu shi ma na da mahimmanc domin fita daga daurin da dukan zunuban da suka wakana daga zubda ciki.

Nassoshin LMT

Zabura 10.17; Yahaya 10.10; Zabura 103.8-11; Matta 6.6; 1 Yahaya 3.20; Zabura 34.18; 10.17-18; Fitowa 15.26; Zabura 103.2-5, 12-14; 2 Korantiyawa 5.17; Ezekiel 36.26; 1 Yahaya 1.9; Yakubu 5.16; Matta 6.14-15; Kolosiyawa 3.13; Ezekiel 18.32; Makoki 3.32-33; 2 Bitrus 3.9; Ayyukan Manzanni 17.30; 2 Labarbaru 7.14

Aikatattun shawarwari

Lokacin da aka kaiyade domin wannan sashe: mintina 90

Yana da mahimmanci a fara wannan sashe da addu'a. Ya kamata a tambayi Allah ya bude idannunmu da zukatanmu ga muryarsa, kamar yadda yake bayyana panoni na rayuwar masu bukatar warkaswa da gyaran ruhwaniya. Yana da mahimmanci a matsayib shugaba, mu lura da muryar Ruhu Mai Tsarki, domin a san yadda yake cikin jagorancin dukan abubuwa. Koda matakinkbayyana a zunubi da tuba za su so a babin gaba, yana yiyyiwa RMT ya bude zukatan wadanda suka kasance lokacin da suke cikin rabawa a kananan gunguna. In yana yiyyiwa, bar lokaci ga wadanda suka tuba su karbi gafarar Allah lokacin da suke cikin gunguna.

Zubda ciki kuduri ne mai yanci, kuma ba daidai ne ba, a yi niya a halakar da ran dan'Adam. Zubar da ciki na bakantar da matsayin halitta na uwayen yaron. Maimakon ta kasance wanda zai taimaki ran yaron, mamashi it ace ta halakar da ran yaron. Maimakon ya kasance wanda zai kare yaron, uba ya zamana mai gudu gaban nawayoyi kuma yayi watsi da yaron a mutuwarsa, cikin hannuwan uwa tasa.

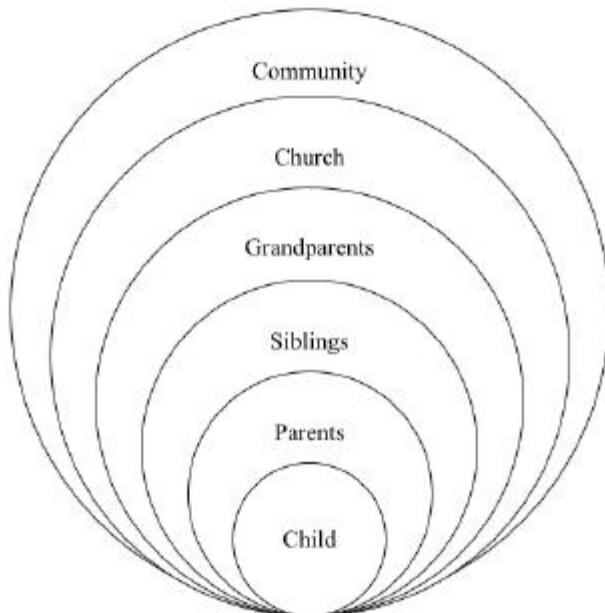
Dukan matanen da suka sa hannuwansu cikin zubda cikin sun yi baci. Lalle, wannan baci dabam dabam domin kowa, amma yana bayyana babu shakka cikin panonin jiki, tunani da hulda.

Aikatattun shawarwari

Hoton da keg aba na nuna mumunan sakamako na zubda ciki. Cikin gungunan mutane biyu biyu, wadanda suka kasance za su leka wannan zane kuma su tattauna yadda kowane mutumen dake da hannunsa cikin zubda ciki ke tabuwa. Yana da mahimmanci wadanda suka kasance su san cewa mutumen da ya fi tabuwa da zubda cikin, yaron ne. Haka, ya badda ransa! Tambayi mahalartan su dau minti daya su tattauna damuwar wannan mutuwa kan gungunan nan biyar da suka tabu da mutuwar yaron dake ciki: uwaye, yan'uwa maza da mata, kakani, ekilisiya, al'umma. Bayan aikin gungunan, wasu mutane na iya Magana (cikin mintina biyar) kan abun da suka binciko cikin gungun. Ya kamata a rubuta bisa allo abubuwana dake bamban da suka fito daga bincikensu.

Wurin rubuta wasu abubuwa

Al'umma

Ekilisiya

Kakanni

Yan'uwa (maza da mata)

Uwaye

Yaro

Tunanin asara bayan zubda ciki

Kamar yadda aka fada can, yaron ne ke da babbar asara: yana batar da ransa ta zubda ciki. Amma uwayen ma sun yi asara; sun batar da dansu, ko da basa son sa. Yan'uwa, kakani, dukan dangi sun batar da daya daga cikinsu, ta zubda ciki. Sun badda mutum wanda zai iya sa hannu suka dau wannan kuduri.

A kashin gaskiya, sakamakon zubda ciki na da girma fiye da yadda ganewar mutanen da suka sa hannu. Amma duk da munin aikin zubda ciki, akwai bege kullum na gafara da na gyaran jiki, tunani da ruhwaniyar mutanen da suka aikata wannan. Amma alheri ne daga Allah ya sake muguntar da shaidan ya karfafa, zuwa ga abu mai kyau ga ya'yansa masu laifi. Haka, sabuntawar mutumen da ya aikata zubda ciki zai dau lokaci, amma Allah yayi alkawalin warkaswa da gafara ga duk wadanda suke so su juiyo wajensa ta tuba. Sakon tuba, gafara da warkaswaar Allah bayan zubda ciki na da mahimmanci. Haka, zubda cikin ba karshen tarihi ba ne na mutanen da suke da hannuwa ciki. Mafarin sabuwar huldarsu da Allah ne.

Wurin rubuta wasu abubuwa

Sakamakon zubda ciki

Hanyar warkaswar tunani da ruhwaniya na farawa domin matar da san zubda ciki lokacinda ta gane sakamakon jiki, tunani da ruhwaniya na abun da tayi. Mata dayawa da suka aikata zubda ciki na fuskantar wahalhalu domin sake daukan ciki a gaba. Mazaje dayawa wadanda suka turasu ko suka sa hannu ga zubda cikin da matayensu suka yi basa shakka tushen darin da ke kasancewa nan gaba tsakaninsu da Allah, tsakaninsu da matansu. Zubda ciki na da sakamako masu surfi cikin rayuwar wadanda suka aikata shi, wand aba sa iya ganosu wasu lokatai. Wahalhalu dayawa na tunani da na huldodi tsakanin ma'auratan suna fitowa daga sakamakon zubda cikinan da ma'auratan suka yi.

Sakamakon jiki

Ga sakamakon da ake gani nan take na zubda ciki, babu kuskure, sakamakon da ba'a gani na biyo baya, masu bayyana can gaba. Matsalar mahaifa lokacin zubda ciki na kawo wahalhalun kwalluwa masu kawo matsala wajen daukan ciki gaba. Lalle ba dukan matsalolin da ake samu wajen daukan ciki ke zowa daga zubda ciki. Ana samun yin bari (gurbin kaya), ba tare da uwayen yaron sun nemi zubda ciki ba. Amma matsalolin jiki ke biyo bayan zubda ciki cikin ana so na iya kasancewa dalili na matsalolin daukan ciki na mace nan gaba.

Binciken kimiya dayawa suna game da, ciwon daji dayawa na nono daga zubda ciki da karfi. Wadannan bincike suna goyon bayan cewa zubda ciki na bata cigaba da nanar gababbun nonna, da maidosu ba wuya ciwon daji ya kama su. Wasu bincike, basa hada ciwon daji da zubda ciki.

Aikatattun shawarwari

Ku tunawa wadanda suka kasance yana yiyiwa mutum ya rayu da matsalar kasara tsawon shekaru dayawa, ba tare da ya sani ba. Haka ma, mutum na iya rayuwa da matsalar tunani da ruhwaniya masu fitowa daga zbdha cikunan da aka yi baya, ba tare da ya lura ba. Sai yawancin lokaci an dau shekaru dayawa kafin alamomin tunani da ruhwaniya wadanda suka fito daga zubda ciki za su fara bayyana ku tada hankalin rayuwar mutum.

- 1- Bayan bayyana sakamakon jiki na zubda ciki, raba wadanda mahalartan cikin gunguna uku. Idan sun je cikin gunganan, tambaye su su dau minti biyar kuma su nuna yadda zubda ciki ke taba mu wajen tunani da ruhwaniya.
- 2- Gungu na 1 zai nuna sakamakon ruhwaniya na zubda ciki. Gungu na 2 zai nuna sakamakon tunani. Gungu na 3 zai nuna sakamakon hulda (kafin a kare sashe, shirya shafine masu fadi kuma babu kome a bisan takarda wanda bisanta gunganan za su rubuta abubuwan da suka gano).
- 3- Bayan mintina 5, wakilin kowane gungu zai gabatar da jerin abubuwan da dukansu suka gano.
- 4- Bayan kowata gabatarwa, kana iya rufe mahawara ta nuna sauran sakamako wadanda gunguna basu Ambato ba.

Wurin rubuta wasu abubuwa

Sakamakon ruhwaniya

Zubda ciki rashin baiyayya ne budaddiya ga umarni Allah da ya mana kashedin dauke rayuwar mutumen da bai yi kome ba. Daukan rayuwar mutumenda bai yi kome ba, kamar yadda yake ga zubda ciki kisa ne kuma zunubi ne gaban Allah. LMT na koyar da cewa akwoi sakamako dayawa na ruhwaniya domin kisa. Allah ne kadai ke iya tsabtacemu da jinin da ya zuba, ta zubda ciki da dukan iri irin kisa.

Zubda ciki na shaidar rashin bangaskiya da rashin yarda daga iyaye ga alheri da kuma dukan ikon a Allah wanda ya bada damar sabuwar rayuwa ta kasance bisa duniya. Zubda ciki alama ce kuma ta rashin bangaskiyar iyaye cikin iyawar Allah da biyan bukatun jiki da na al'umma, na dangi, domin su iya kula da yaron da zai zo. Bayan zubda ciki, mutumen da ya aikata shi ko ya karfafa yinsa, na jin tuhuma a gaba, kuma ya gane rashin bangaskiyarsa ga Allah.

Masu zubda ciki na bada kai cikin alkawali lalaci da Shaidan, wanda a kashin gaskiya ba ya neman wani abu ba ne illa ya kasha yaronsu (Yahaya 10.10a). Amma ba tare da ya sani ba, Shaidan ba yana neman kawai yaron ya halakar da yaron dake motsi a ciki ba. Ta zubda ciki, Shaidan na neman kuma ya halakar da iyayen; ya halakar da huldodinsu na aminci, huldodinsu tare da wasu dangi, kuma musamman huldodinsu tare da Allah. Bayan ya yaudari iyayen ga gaskata zubda ciki shine mafi kyau wanda za su yi, bayan sun halakar da yaronsu, Shaidan zai juiya kansu kuma ya zargesu da kisa! Sakamakon ruhwaniya na zubda ciki na bada rabuwa da Allah, rashin dogara ga kansa, da kuma lalacewar tunani zai cigaba.

Wani lokaci mata bas a son halakar da yaransu, amma ana tilasta masu ga yin haka. Uban yaro, kakaninsa, al'umma, har ma da gomnati da sauransu, na iya tilasta ma mace ga kasha dan da take dauke da shi. Sakamakon tarbiya na zubda ciki a irin wannan yanayi ana iya yarda da su, matar ba ta jin nawaya a gareta kana bun da ta yi. Amma sakamakon ruhwaniya na nan. Nawayar matar a gaban Allah tana cikin zuciyarta.

Sakamakon tunani

Zubda ciki na lalatar da daidaiton tunanin mutum. Sakamakon tunani na zubda ciki da farko ba ana ganinsu ba, suna bayan. Amma tare da lokaci, sakamakon tunani na zubda ciki ba

daina Kamari. Suna bukatar Kenan kula da tunani. A nan take kuma da nanaci. Mutumen da ya aikata zubda ciki zai san zafi na jiki da na tunani.

Tunanai da mutumen da ya san zubda ciki ya dandana iri iri ne. Amma yawancin wadannan tunanai tushensu tsoro ne, jin tuhuma da kunya. Tunanai bayan zubda ciki na zowa kasha biyu dabam dabam: 1. Da farko tunani na kumshe, danne cikin zuciya; 2. Bayan haka, tunanai suna bayyana da karfi, Kenan wato fashewar zuciyar dake da rauni! Wannan kasha biyu masu daukan rayuwar tunanin mutumen daya aikata zubda ciki na da wuyar lura. Tunanai marasa kyau masu cika zuciya mumuna ne kuma na gurgura cikin wannan mutum. Mutum zai gaji da sauri, domin yana kokwa da munanan ikoki na ciki da suka huce shi.

Ga wasu mumunan tunanai wadanda mutane suka saba bayan sun zubda ciki:

- Fushi
- Kunya
- Sarewa
- Bakin ciki
- Watsi
- Damuwa
- Zargi da da na sani
- Dacin zuciya
- Rasin jin dadi

Haduwar dukan wadannan abubuwa mumuna na iya wasu lokatai iza mutumen da ya zubda ciki yayi tunanin kasha kansa.

Wurin rubuta wasu abubuwa

Sakamakon huldodi

Daya daga cikin raunin huldodi mai muni mau zowa daga zubda ciki, shi en rashin yardarm juna tsakanin abokan tarayar. Ga matar, rauni mai surfi mai damarta shine lalatar da matsayinta. Ta kasha dank anta, uwar da ta aikata zubda ciki ta yi watsi da kasancewarta ta uwa, aikinta na dauka da kare ran dan'Adam. Ga namiji, zubda ciki na kasancewa kin matsayin kansa na taimako da mai kare iyalin dan'Adam. Rashin yarda na lalatar da tushen samun damar yarda da wasu. Sashina dayawa na huldar mutumen ta kasa daidaituwa bayan zubda ciki:

- Rashin daidaiton jima'i: kyamar jima'I, rashin jin dadin jima'i, lalata ko'ina gefe da aure, ludu
- Wahalhalun rike cikakkar ma'amala
- Kadaici
- Rashin iya rayuwa mai surfi ta kauna tare da ya'yan kansa; watsi ko damar ya'ya.

Wannan rashin iya yarda ga wasu ba ta tsaya kadai ga huldodin tsakanin dangi daya. Tana taba kuma huldodin mutumen cikin al'umma da ekilisiya. Haka yake, musamman domin matayen da suka taba aikata zubda ciki na rashin samun yarda ga wasu, musamman tare da mautane masu matsayin iko. Yana da mahimmancin cewa hukumo,in al'umma da na addinai su yi la'akarin kasnacewar mutane wasu lokatai da damuwa bayan zubda ciki, domin a taimake su samun warkaswar jiki, tunani, ruhwnaiya da hulda wanda ake bukata. In ba haka ba, wadannan mutane za su kasance ciwon daji wadanda za su lalatar a hankali daidaiton rayuwar al'umma da ta ekilisiya.

Lalle, zubar da ciki mumunan zunubi ne, mai sakamakon jiki, ruhwaniya mumuna. Amma yana da mahimmanci nanata cewa Allah na baza alherinsa bisa dukan mutanen da suka aikata zubda ciki, kuma suke shirya su tuba kuma su samu gafarar Allah. Lalle, gafarar Allah kadai ke warkar da yan'tar da sakamakon zubda ciki.

Hanyar warkaswa da gyara bayan zubda ciki

Warkaswa da gyaran dukan zunubi, musamman zunubin zubda ciki na yiyyiwa. LMT y ace:
“Ubangiji mai jinkai ne, mai kauna ne kuma, mai jinkirin fushi ne, cike yake da

madawwamiyar kauna. Ba zai yi ta tsautawa kulum ba, ba zai yi ta jin haushi har abada ba. Yakan yi mana rangwame sa'ad da yake hukunta mu, ko sa'ad da yake saka mana saboda zunubanmu da laifofinmu. Kamar yadda nisan sararin sama yake bisa kan duniya, haka kuma girman kaunarsa yake ga wadanda suke tsoronsa.” (Zabura 103.8-11).

Don a samu warkaswa daga raunukan da zubda ciki ya kawo, ya kamata mu juiya wajen Allah, domin ya zo ya taimake mu. Zubda ciki zunubi ne gaban Allah, kafin ya kasance zunubi gaban wasu, musamman gaban yaron dake cikin ciki wanda aka kasha. Don a samu gafara kuma a warke, duk wadanda suka sa hannuwa ga zubda cikin ya kamata su yi watsi da rajejeniyar da suka yi tare da iblis ta yarda da karyarsa cewa su halakar da ran yaron don su samun tabbacin rayuwa mafi kyau. Ya kamata uwa da uba su komo ga nufin Allah kafin su dandana gafara da warkaswar Allah. LMT na koyar da gaskiya bisa kaka ake fita daga zunubin zubda ciki.

Wurin rubuta wasu abubuwa

Allah ya sani kuma na sauraron namiji da matar da suka aikata zubda ciki.

Yesu ya bayyana Allah a matsayin “Ubanmu wanda yake a asirce can wani... mai gani a asirce” (Matta 6.6). haka kuma, LMT na cewa: “Duk sa’ad da zuciyarmu ta ba mu laifi, saboda Allah ya fi ta, ya kuma san kome” (1 Yahaya 3.20). Allah ya san abun da muke yi gaba da shi kuma gaba da yaron da aka zubda. Allah ya sa nawayar uwar da uban; ya san nawayar dukan mutanen da suka karfafa ko taimaki mamar ga zubda yaron. Allah ya san ga uban bai kare ba kafin a zubda shi, kamar yadda ya kamata yayi. Allah kadai ya san gaskiya mai zurfi ta laifin da dukan mutane suka yicikin sa hannunsu cikin zubda cikin da aka yi.

Ubangiji na kusa da wadanda suke da karyayyiyan zuciya, kuma yana kubutas da wadanda suke da ruhun dake cikin bugawa (Zabura 34.18). Idan uwayen da suka aikata zubda ciki suke gaskantar da kansu suka yi kiran taimako ga Allah, zai sauraresu kuma ya gafarta masu zunubansu, duk munin da yake da shi!

“Za ka saurara ga addu’oin masu kadaici, ya Ubangiji, z aka bas u karfin hali. Za ka ji koke-koken wadanda ake zaunta da na marayu, ka yi shari’ar da za su ji dadi, domin kada yan’adam su kara haddasa wata rasana.”

Zabura 10.17-18

Allah na son gafara da warkaswar namiji da matar da suka zubda ciki.

Cikin LMT, Allah ya bayyana kansa tamkar wanda yake warkaswa (Fitowa 15.26); mai gafarta dukan zunubanmu, kuma mai marker da dukan cutattukanmu (Zabura 103.3). Allah na son mu yi rayuwa a yawalce (Yahaya 10.10); wannan na nufin, rayuwar farinciki kuma mai cike da bege. Babu zunubin da za a gabatar ga Allah da zai iya damuwarmu ya kuma lalatar da rayuwarlu. Zunubin zubda ciki, duk da muninsa, bay a kare alheri da albarkar Allah zuwa ga iyayen da suka tuba. Allah na gafarta zunubi zubda ciki ta jinin Yesu. Jinin Yesu na kare jinin da ya zuba lokacin zubda ran da bai yi komi ba. Da shike Allah ya gafarta ma uwayen dake da laifi, yana tilastama uwayen su gafartama junarsu. Allah na son kuma ya warkar da su dukan sakamakon jiki, tunanai, huldodi da ruhwaniyar dake biyo bayan zubda ciki. LMT na bayyana Allah a matsayin Uban alheri mai warkar da ya’yansa masu shan wahalar ciwon zunubi, har da zunubin zubda ciki.

“Ka yabi Ubangiji, ya raina, kada ka manta da yawan alherinsa. Ya gafarta dukan zunubaina, ya kuma warkar da dukan cuce-cucena. Ya cece ni daga kabari, ya sa mini albarka da kauna da jinkai. Ya cika raina da kyawawan abubuwa, don in zauna gagau, kakkarfa kamar gaggafa.”

Zabura 103.2-5, 12-14

“Saboda haka, duk wanda yake na Almasihu sabuwar halitta ne, tsohon al’amari duk ya shude, gas hi, kome ya zama sabo.”

2 Korantiyawa 5.17

“Zan ba ku sabuwar zuciya, in sa sabon ruhu a cikinku. Zan cire zuciya mai tauri daga gare ku, sa’an nan in sa muku zuciya mai taushi.”

Ezekiel 36.26

Wurin rubuta wasu abubuwa

Aikatattun shawarwari

Tambayi uwaye su yi tunani sau nawa yaransu suka yi tashin hakali kuma da raunin zuciya. Lkacin da yaran ke cikin tarzoma, uwaye na shan wahala ko ta halin kaka har su shirya. Yi tambaya ga uwaye : « Ina matakkan da ya kamata su dauka domin sulhu ya zo ? » Rubua amsoshinsu ga allo. Daga gunguna sun kara bada amsoshinsu, nuna kaka Allah kuma ke naman ya sulhuntamu da shi da kansa, kuma mu yi sulhu tsakaninmu, har da domin zunubin zubda ciki.

A matsayin uwaye, muna neman salama tsakanin yaran da basa zuttuwa, ta haka, Allah ke neman ya bamu salama idan mun masa zunubi.

1. Yara su bayyana laifofinmu ga uwayensu, haka, mumu, mu bayyana zunubanmu ga Allah (1 Yahaya 1.9).
2. Yara su bayyana laifofinsu tsakaninsu, mumu, mu bayyana zunubanmu tsakanin juna (Yakubu 5.16).
3. Ya kamata yara su gafartama junarsu, mumu kuma muna gafartama wasu (Matta 6.14-15)

Bayyana zunubi da gafara

Bayyana zunubanmu (har da zunubin zubda ciki), da gafarar dukan wadanda suka sa hannu a wannan zunubi tare da mu, mataki ne wand aba a kaucewa domin samun gafarar Allah. Sai kadai in uwayen da suka zubda ciki sun gane mahimmancin bayyana zunubinsu aikin gafararsu da gyaran ruhwaniyarsu ke iya faraway. Masu son samun gafarar Allah ya kamata su yi rayuwa bisa ga nufin Allah.

Mu bayyana zunubanmu ga Allah

“In kuwa muka bayyana zunubanmu, to, shi mai alkawari ne, mai adalci kuma, zai kuwa gafarta mana zunubanmu, ya tsarkake mu daga dukkan rashin adalci” (1 Yahaya 1.9). Ko da yake halin iblis ne ya zo ya tuna mana zunubanmu, mu koyi karbar gafarar Allah ta bangaskiya. Mu yi watsi da iblis da kuma karryayinsa, masu zarginmu da zunuban da Allah ya

riga ya gafarta mana.

Mu bayyana zunubanmu ga juna domin warkarwa!

“Yakubu 5.16” wannan nassi ba wata hwata ba ne. Ummarni ne. Dukanmu, ya kamata mu bayyana zunubanmu ga juna, muwa juna addu’ a, don mu karbi warkaswar Allah. Bayyana damuwarmu ga wasu ta kasance a asirce, amma don ta kasance cikakka da kuma iya warkar da mu, ya kamata mu fada da babbar murya ga mutumen da muka yarda da shi. Ga Yakubu, warkarwa manufa ce ta farko bayyanawa juna laifofinmu.

Mu gafartama wadanda suka sa hannunsu cikin zubda ciki

Matta 6.14-15. Wadanda suka zubar da ciki za su samun wahala dayawa ga gafartawa wasu in ba suma sun karbi gafarar Allah cikin rayuwarsu. Yadda muka samu ummarnin bayyana zunubanmu ga juna, haka muka samu Kenan ummarni: “Kuna jure wa juna, in kuma wani yana da kara game da wani, sais u yafe wa juna. Kamar yadda Ubangiji ya yafe muku, ku kuma sai ku yafe.” (Kolosiyawa 3.13).

Lalle, zunubanmu ba za su tsaya ba, ba tare da sakamako, amma kada mu rasa bege. Allah y ace: “Ni Ubangiji Allah n ace ban a murna da mutuwar kowa, saboda haka sai ku tuba domin ku rayu.” (Ezekiel 18.32). LMT y ace: “Ko da ya sa bacin rai, zai ji tausayi kuma, saboda tabbatacciyar kaunarsa mai yawa. Gama ba da gangan ba ne yakan wahalar da yan’adam ko ya sa sub akin ciki.” (Makoki 3.32-33). Nufin Allah domin rayuwarmu an bayyana shi cikin 2 Bitrus 3.9 domin mu iya dandana gafara da warkaswa da Allah kadai ke iya badawa.

Zubda ciki na kasha yaron da ke ciki kuma na taba duk wadanda suka sa hannu. Kuma badda uwantaka da ubantaka wanda zubda ciki ya kawo tabbat ne. Amma Allah yafi zubar da cikin girma. Kuma yau, Allah na ce mana abun can da ya fadawa jama’arsa:

“In jama’ata wadanda ake kiransu da sunana za su yi tawali’u, su yi addu’ a, su nemi fuskata, su juyo su bar mugayen ayyukansu, sa’ an nan sai in ji su daga sama, in gafarta zunubansu, in kuma warkar da kasarsu.”

2 Tarihi 7.14

Nawayarmu shine mu kaskantar da kanmu gaban Allah, mu yi addu'a ta tuba daga muguntarmu, musamman muguntar zubda ciki. Allah yayi alkawalin sauraronmu, gafarta mana, da kuma warkar da mu. Allah na son mu juiya zukatanmu wajensa ta tuba. Babu wani raunin da Allah ba zai warkar ba; kuma babu zunubin da bay a iya gafartawa, idan mun tuba sosai daga zunubanmu. Ta alherin Allah, mata da mazan da suka sa hanu cikin zunubi zubda ciki suna iya samun warkaswa, ba kadai cikin wannan rayuwa, har da rayuwa mai zuwa.

Aikatattun tambayoyi

- 1- Tambayi mahalartan su tambayi Allah ya bayyana masu zunuban zukatansu.
- 2- Ku dau lokacin shuru domin sauraron Allah
- 3- Bayan yan mintina na shuru, tambayi mahalartan su bayyana zunubansu ga Allah, tsakanin junansu.

Tambayoyin tilawa

- 1- Ta kaka zubda ciki ka taba rayuwar mutum?
- 2- Ko da shike akwai dalilai dayawa wadanda saboda su mutum ke iya zaben zubda ciki, amma ina cikakke dalili?
- 3- Ina matakkan LMT domin warkarwa da gyara bayan an zubda ciki?
- 4- Menene Allah ke cewa akan zubda ciki? Ko kyautarsa ta gafara domin zunubin zunbda ciki gaskiya ne?

Wurin rubuta wasu abubuwa

Babi na 11

Tuba, Gafara da warkaswa

“In jama’ata wadanda ake kiransu da sunana za su yi tawali’u, su yi addu’a, su nemi fuskata, su juyo su bar mugayen ayyukansu, sa’an nan sai in ji su daga sama, in gafarta zunubansu, in kuma warkar da kasarsu.”

2 Tarihi 7.14

Dalibi zai:

1. Gano zunubin sarki Dauda da amsarsa lokacin da ya hadu da annabi Natan.
2. Bayyana panoni da sakamakon zunubi cikin rayuwar krista.
3. Leka matakki uku na tuba.
4. Yarda da amfanin krista a matsayin jikadan Almasihu, domin a kai wasu cikin tuba, gafara da warkaswa.

Mahimman abubuwa

- Babbar bukatar kowane krista shine gafara
- Zunubi da shike yana maidamu kanmu, yana nisantamu da Allah, kuma ya samu cikin gaskiya faduwar ruhwaniya da hukumci
- Tuba ya shafi sake halinmu ga zunubi da kuma Allah. Yana shafar sakewar zuciya da taunani
- Gicciyen Almasihu na tabbatar da gafara da warkaswar ciki da duk wadanda suka tuba suka juiya ga Almasihu

Nassaoshin LMT

2 Labarbaru 7.14; 2 Sama’ila 11.1-27; Ayyukan Manzanni 13.22; Zabura 51.17; Yahaya 3.16; 1 Yahaya 3.4; Ishaya 59.2; 2 Korantiyawa 7.10; 1 Yahaya 1.8; Zabura 51; Ibraniya 8.12; 1 Yahaya 1.9; Romawa 3.24; Ishaya 53.5

Aikatattun shawarwari

Kayyadaden lokaci domin wannan sashe: mintina 20 domin koyaswa, daukan isashen lokaci domin hidima daga baya.

Tabbat ne akwai sakewa mai zurfi ta cikin kasancewa cikin zukatan wadanda suka kasance. Manufar wannan sashe shine a bar lokacin tunani domin kowa wanda a cikinsa wadanda suka kasance za su lura da raunukan tunani da tuhuma wadanda ke boye masu hanna rayuwarsa da hidimarsu ta bada ya'ya. Amma kuma, lokacin da za su samu buduwa ga alherin Allah domin karbar gafara, warkaswa da gyaran da suke bukata.

Labarin Dauda da Batsheba (2 Sama'ila 11.1-27)

Wani daren bazara, lokacin da rundunarsa ke filin daga, yaki, sarki Dauda, ya tsaya a Urshalima, daga soron masarautarsa, ya lura da wata mata mai kyau tana wanka, a nesa. Ya aika mutane neman matar, za yayi jima'i da ita, duk da yake matar daya daga cikin jarumansa ce: Uriya. Daga baya, matar ta aikowa sarki Dauda cewa ta yi ciki.

Dauda ya aika an nemo Uriya mijinta daga filin daga. Yayi kokari ta hanya dayawa ya sashi ya tafi gidansa domin yun jima'i da matarsa, ta haka ya kasance uban yaron da dauda yayi tare da Batsheba. Amma Uriya ya ki ya tafi gidansa, kuma don kada yayi jima'i da matarsa, da shike aminansa jarumai suna filin daga shan wahalar yaki.

Dauda ya dau niyar kare zunubinsa ta kasha Uriya ta hannun abokan gabar sojojin Isra'il. Da ya koma filin daga, Dauda ya bada ummarnin a kaishi ga hadimar kasha kai, domin ya samu mutuwa. Kuma haka aka yi kuma Uriya yam utu. Da jin labarin mutuwar uriya, Dauda ya dau Batsheba a matsayin matarsa da zaton cewa ya rufe zunubinsa. Amma Natan, annabi ya samu aike daga Allah zuwa ga sarki mai zunubi. Cikin hikima, Natan, ta misali, ya kai ga jan hankalin Dauda kan munin zunubinsa. Dauda ya furta zunubinsa, kuma ya tuba, kuma Allah ya tabbatar masa gafara.

Labarin da muka gabatar yana koya mana cewa Dauda, shafaffe na Allah mai mulki bisa

jama'ar Allah ya samu zargin kwadai. Kuma wannan kwadan ya kai shi ga yiwa matar na kusa da shi fyade ta yin zina tare da ita; a karshe zinarsa ta kai shi ga kisa. Dauda ya kasha Uriya, mijin Batsheba, kuma ya sace masa matarsa. Zunubin Dauda na da muni! Amma duk da haka, LMT na koyar mana daga baya Allah ya bayyana Dauda a matsayin mutumen zuciyar Allah (Ayyukan Manzanni 13.22). Ta kaka wannan zai kasance? Domin amsar Dauda kan zunubinsa ta kasance da kaskanci kuma da zuciya daya. Lalle Allah na kyamar zunubi, amma abun da Allah yafi kulawa da shi, yadda muke yi bayan mun yi masa abun da ba daidai ba. Dauda ya bada amsa kan zunubinsa ta tuba. Yana nuna kaskatattar zuciya karyayya gaba Allah (Zabura 51.17)

Kan amintattar amsa ta sarki Dauda, Allah ya bashi bukatar duniya ta kowane dan'Adam: gafara. Domin Allah ya sa muna bukatar gafararsa da gaugawa, sai ya aiko da dansa tilo, Ubangijinmu Yesu Almasihu yam utu bisa gicciye saboda zunubanmu (Yahaya 3.16). Da shike Allah ya gafarta mana, yana tambayarmu da yin gafara mumga wadanda suka yi mana mugunta. RMT na taimakonmu bada gafara ga wasu, domin in ba tare da taimakonsa ba, ko daya daga cikinmu ba zai iya gafartama wasu ba.

Wurin rubuta wasu abubuwa

Zunuban jima'i na halakarwa

Cikin cikakkar ma'anarsa, zunubi keta dokar Allah ne (1 Yahaya 3.4), kuma wanda ya keta dokar Allah na kawo rabuwa tsakanin Allah da shi (Ishaya 59.2). Ga ya'yan Allah, babu abun da yafi halakaswa fiye da rayuwa kalkashin ikon zunubi. Haka, idan muna rayuwa cikin zunubi da gangan, muna hallakar da huldarmu tare da Allah, tare da abokin zamanmu, da yaranmu, da ekilisiya tamu kuma da kowa.

Zunubi na kawo rabuwa tsakanin Allah da mu, kuma zunubi na hallakr da mu. Boyayyu zunubai, musamman, zunuban jima'i na hallakarwa. Duniyar da muke rayuwa ciki tana cike da zunubin jima'i, kamar mu duka mu taba kasancewa kalkashin ikon zunubin jima'i. Idan zunuban jima'i a ba tsabtace sub a daga cikin rayuwarmu, yana kirkiro lalacewa babba cikin rayuwarmu da kuma rayuwar wadanda ke kewaye da mu. Kristoci bayin zunuban jima'i boyayyu suna cike da tuhuma; kuma tuhumar na sacemu daga ruhwaniyarmu, domin tana samu shakkar kaunar Allah a garemu. Tuhuma na rabamu da ikon ruhwaniya; tana dauke mana kuzarin rayuwa da aikata shugabancin ruhwaniya wanda saboda shi Allah ya kiraye mu.

Zunuban jima'i sun shafi huldodin jima'i ba cikin aure ba, dogara ga jima'i, zina, hotunan lalata, jan hakalin jima'i, danniyar jima'i, kyade da sauransu. Wasu lokatai wadannan ayyukan jima'i na kawo cikin da ba a so masu kawo Zubda cikuna. Kowane zunubin jima'i na kawo raunaukan tunani mumuna. Wasu mutane sun fada da karfi cikin jima'i, kuma ta haka, sun samu raunuka masu zurfi: Wasu mutane sun dauki cikunan da ba a so kuma an tilasta masu Zubda cikuna. Wasu kuma sun Zubda cikuna saboda rashin sani. Wasu ma sun nemi Zubda cikuna saboda anyi watsi da su, kuma basu da kome. Dayawa sun yi rayuwa kewaye da harakokin jima'i marar kyau, kuma sun fadada sabon jima'i marar kyau kuma sun riku.

Aikatattun shawarwari

Tambayi wadanda suka kasance su tattauna kaka labarin sarki Dauda ya kara bada bege ga kristocin da suke kokowa da zunubin zina.

Labarin sarki Dauka na kara bege ga kristocin da suke da rashin karfi wajen rike kansu da zunubin jima'i. Cikin harakokin Batsheba, sarki Dauda yayi karya, yayi zina da kisa, amma Allah ya gafarta masa duk da haka. Wannan na tabbatar da babu wani zunubinda ya huce karfin jinin Ubangijinmu Yesu Almasihu. Ubangijinmu Yesu Almasihu yam utu bisa gicciye domin ya dauke zunubanmu. Mutuwarsa bisa gicciye ta biya kudin zunubanmu gabon Allah. Kuma jinin Yesu na warkar da mu daga kowata tuhuma da raunin da zunubi yayi mana, musamman ta zunuban jima'i.

Wurin rubuta wasu abubuwa

Tuba

“Don bakin ciki irin wanda Allah yake sawa, shi ne yake biyarwa zuwa ga tuba, da kuma samun ceto, ba ya kuma sa ‘da na sani’. Amma bakin ciki a kan al’amarin duniya, yakan jawo mutuwa”

2 Korantiyawa 7.10

Allah na son ya sake maito da ikon ekilisiyarsa ta tada wata rundunar mutane masu rayuwa cikin yan’ci da warkaswar zunuban jima’i. Amma don wannan falkawar ruhwaniya ta samu, ya kamata mu tuba daga zunubanmu. Tuba na nufin sakewar halin zuciyarmu daga zunubi kuma da Allah. Wannan sakewa zai wakana wajen ruhun zuciya. Tuba bai tsaya ba kadai ga na sanin da za mu yi game da abu marar kyau da muka yi. Ko Yahuza ma ya ji wadannan bakin ciki bayan da ya yaudari Almasihu, amma ya ki tuba, saboda ya zabi ya kasance cikin zunubi. Tuba ba yana nufin damuwa ba kuma ta zunubi tsawon dan lokaci. Tuba juiyar fuska ne, juiyowa ne nesa da zunubin da ake cikin yi gabon Allah. Tuba ba yana nufin rufe laifinmu ba. Sarki Dauda ya gwada boye zunubinsa gabon Allah, amma ba tare da nasara ba. Tuban gaske hali ne mai kyau gabon zunubi, gabana, da gabon Allah. Tuba na kumshe da matakki ukku:

Mataki na 1: Sanin tuhumarsa

1 Yahaya 1.8. Mataki na fari cikin hanyar tuba ya shafi sanin zunubinka, da adalin fushi na Allah zuwa gare mu.

Aikatattun shawarwari

Tambayi mahalartan su tattauna yaushe ku kaga Dauda ya yarda da tuhumarsa da kuma abun da ya rubuta don shaida gafarar Allah a rayuwarsa.

Mataki na 2: Ka yi bangaskiya cikin gafarar Allah

Mataki na 2 cikin hanyar gafara shine bangaskiya cikin gafarar Allah. Sarki Dauda ya rubuta cikin Zabura 51.1 “Ka yi mini jinkai, ya Allah, sabili da madawwamiyar kaunarka. Ka

shafe zunubaina, saboda jinkanka mai girma”. Tuba bai tsaya nan bag a sanin laifofinka, yana shafar bangaskiya cikin alherin Allah mai gafarta mana laifofinmu. “Domin zan yi musu jinkai a kan muguntarsu, ba kuwa zan kara tunawa da zunubansu ba.” (Ibraniyawa 8.12.)

Wurin rubuta wasu abubuwa

Mataki na 3: Juiya baya ga zunubi da leka Allah

Daga mun maido hankalimu kan tuhuma gabon Allah da nufinsa nay a gafarta mana, ya kamata kenan mu dau kudurin zowa wajensa domin karbar gafarar da ya alkawalta. Muna da abun yi ga Allah ta hadayar Ubangijinmu Yesu Almasihu. 1 Yahaya 1.9 ya ce: “In kuwa muka bayyana zunubanmu, to, shi mai alkawari ne, mai adalci kuma, zai kuwa gafarta mana zunubanmu, ya tsarkake mu daga dukkan rashin adalci”. Romawa 3.24 ta ce: “Amma ta wurin alherin da Allah ya yi musu kyauta, sun sami kubuta ta wurin fansar da Almasihu Yesu ya yi.” Almasihu ya biya kudin zunubanmu, kuma daga yanzu mu “adalai ne” a gareshi, kuma Allah ya bamu kyauta adalcin Yesu, idan mun dogara gareshi.

Aikatattun shawarwari

Tambayi wadanda mahalartan su fadi a ina tuban Dauda yake tabbata.

Gafara da sabuntawa

Cikin labarin Sarki Dauda, duk da munin zinarsa da Batsheba da kuma kisan mijinta Uriya, Dauda bai boye ba cikin daurin laifinsa da tuhumarsa. Bayan da annabi Natan ya sadu da shi kan zunubinsa, Dauda ta tuba ba tare da jira ba.

Zabura 51, Dauda yayi magana. Daga Dauda ya yarda da zunubinsa, Allah ya gafarta masa. Kamar yadda yayi da Dauda, Allah zai yi haka ma tare da mu. Zai gafarta mana zunubanmu. Gafararmu gaba day ace saboda hadayar Yesu. Mutuwar Yesu it ace tushen gafararmu da warkaswarmu gabon Allah. Ishaya 53.5 ya ce: “Amma aka yi masa rauni saboda zunubanmu, aka daddoke shi saboda muguntar da muka aikata. Hukuncin da ya sha ya’yantar da mu, dukan da aka yi ta yi masa, ya sa muka warke.” Mutuwa da tashin Yesu na tabbatar mana gafarar Allah, duk da munin zunubanmu.

Karshe:

Laifofinka mafi muni na iya kasancewa shaidarka mafi iko. Babu ko daya daga cikin nassi na Sabon Alkawali mai bayyana masu badagaskiya da matsayin masu zunubi. Amma, ana kiranmu masu tsarki, masu hidima, fritoci da ya'yan Allah. Ga sabon matsayi namu. Lalle, mun samu rashin nasara dayawa da raunikan ciki a tafiyarmu bisa doron kasa, amma Allah bay a dauke mana sabon matsayinmu cikin Almasihu ba. Abun mamaki ne cewa Allah, kullum yana gafarta mana, duk da munin laifofin da muka yi. Shine al'ajabin gafarar Allah. Allah dadai bay a barin rashin nasararmu ta ci nasara da mu ko da alherinsa. Kowane irin munin laifofinmu, duk zurfin kunyarmu, Allah na nan kullum domin ya gafarta mana kuma ya marabcemu cikin Almasihu!

Aikatattun shawarwari

Bayan koyarwa, ku bar dan lokacin addu'a. Za ayi wannan bisa ga abun da mahalartan suka saba.

A bar lokaci domin:

Kaka Allah ke yin aiki cikin rayuwar mahalartan.

Bayyan zunuban a kadaice (tsakanin juna)

Yiwa juna addu'a

Shafa mai kan mutanen da suka bada kai cikin hidimar baza rayuwa (a yi amfani da mai idan an yarda da wannan).

Godiya da yabo ga Allah.

Tambayoyin tilawa

1. Ina sakamakon zunubi cikin rayuwar krista.
  2. Ina zunubin jima'i musamman yake mai halakar wag a krista?
  3. Domin samun gafarar Allah, menene za mu yi da farko?
  4. Ina matakkan da sarki Dauda ya bi bayan yayi zunubinsa tare da Batsheba, domin ya samu gyara wajen Allah.
-

Wurin rubuta wasu abubuwa

Babi na 12

Matakkan Gaba

“Sa'an nan sarki y ace mini, ‘To, me kake so?’ Sai na yi addu’ a ga Allah na Sama, sa'an nan n ace wa sarki, ‘idan ka yarda, idan kuma na sami tagomashi a wurinka, ya sarki, ka yardarm mini in tafi Yahuza, birnin kakannina, inda makabartarsu take domin in sake gina shi.”

Nehemiya 2.4-5

Dalibi zai:

1. Koyi aikata addu’ar sauraro; rabawa da wasu abun da suka samu daga Allah
2. Rubuta tsarin ciki kana bun da ya kamata a yi bayan wannan koyarwa.

Mahimman abubuwa:

- Ya kamata mu nemi nufin Allah cikin hidimar da ya ke so a cikin rayuwarmu.
- Yana da mahimmanci a raba tare da wasu cewa Ubangiji na sa mana a zuciya, domin yayi addu’ a tare da mu kuma ya kasance mai shaida tamu.

Nassoshin LMT

Nehemiya 2 da 3

Aikatattun shawarwari

Lokacin da aka kaiyade domin wannan sashe: mintina 90

Kayayyakin da za a yi amfani

- Takarda mai fadi da zanan tsari
- Abun rubutu babba

Polycopes

Polycope 12.1: Shawara ga kananan gunguna: Matakkan gaba

Gabatarwa domin Maisaukakawa

Bude wannan sashe na karshe ta dora tambayoyi uku wadanda ka dora ranar farko: ko Allah na cikin Magana? In Allah na cikin Magana, ko kana sauraronsa? In kana cikin sauraronsa, menene yak e cikin fada maka? Fada ma mahalartan zai su samu lokacin rubuta abun da Allah ya fada masu ta wannan koyaswa.

Annabi Nehemiya misalign shugaban da za a kwaikwaya ne. Zuciyarsa ta tabu sosai lokacin da ya fara gano cikakkun bukati na al'ummarsa. Lokacin da ya gane abun da Allah yake fada masa, sai ya shiga aikatwa tare da biyayya. Yayi tsari, kuma ya aikata domin cika ummarnin da Allah yayi.

Akwai zarafi dayawa domin kasancewa manyan taroni na koyarwa da na darusa. Wannan koyarwa na da mahimmanci, amma wasu lokatai muna mantawa da yin tambayar sanin abun da Allah ke so mu yi ta hasken koyarwar da muke samu. Babban jan hankali da muke iya samu baya cikin abun da muka sani, amma cikin abun da muke yi ta abun da muka sani.

Rayuwar mai baza rai, abun da muke mu duka, mafari ne kawai. Ka samu kalubale a

wannan horon sauraran muryar Allah, tambayeshi abun da yake so kayi cikin rayuwa. Kamar Nehemiya, ya kamata mu duka mu amsa da biyayya. Ya kamata mu yi kwaikwayon wannan annabin Allah kuma mu koyi:

- 1- Saurare: Mu dau lokacin sauraron Allah, kuma mu gano kiransa ta abun da muka koya yanzu.
- 2- Biyayya: Ya kamata mu bada amsa da biyayya da tunanin kaka zan cika abun da ya tambayeni ga yi.
- 3- Aikatawa: Ba tare da jira ba, ya kamata mu je matakink gaba ta aikata tsarin da Allah ya nuna mana.

Inda Nehemiya ya rubuta tsarinsa, zai hada abubuwa kamar haka:

Menene?

Sake gina katangaogin Urshalima (Nehemiya 2.1-5)

Kaka?

1. Tambayar izini da neman taimakon sarki
2. Leka katangogi
3. Shirya ma'aikatan
4. Fara ginin

Nehemiya 2-7

Wanene?

Jerin dukan mutanen da suka sa hannuwa

Nehemiya 3

Ina?

Cikakken labara kan ko wanene ma'aikacin dake da nawaya da kuma wani sashen katangar

Nehemiya3

Yaushe?

Ba afadi cikakken lokaci ba, amma LMT na cewa Nehemiya ya fadawa sarki lokacin da zai yi tafiya. Allah na mana Magana. Ya kamata mu saurareshi. Ya kamata mu bashi amsa da biyayya a kana bun da ya tambayemu mu yi domin daukakarsa.

Nehemiya 2.6

Aikatattun shawarwari

Ku cika gwaji na 1 (ku leka kashen wannan babi)

Wurin rubuta wasu abubuwa

Dauri: Matakkan Gaba

Gwaji na 1:

Sauraron Allah (mintina 5)

1. Ku bayyanawa mahalartan su dau mintina biyar na shuru, cikin addu'ar sauraro. Tambayesu su dau abun rubutu da takarda domin rubuta abun da Allah ya fada musu.
2. Ku tambayi mahalartan su rubuta ra'ayoyin da suka samu daga Allah kana bun da ya shafi raba sako bisa kepappen hali na rai cikin kasashansu ko huce nan. Wasu abubuwa wadanda Ubangiji yake cikin sawa zukatansu tun farkon wannan koyerwa? Ko da bas u da tabbat wadannan tunanai basu zo ba daga Allah, suna iya rubuta su bisa kyalen takarda, su yi tunani da addu'a daga baya.
3. Tambayi mahalartan su dau mintina biyar na cikakken shuru kamar kowa na saurara da rubuta abunda Allah ke nuna masa.

Ku yi tsarin aiki (mintina 45)

1. Bayan lokacin shuru, raba mahalartan cikin gunguna hudu ko biyar (ko cikin gunguna da ba za su huce mutane 8 ba), kuma ka tambayesu sur aba tunanan da Ubangiji ya sa a zuciyarsu.
  - Yana da kyau a yi tunanin gungunan tun farko domin a san wa zai kasance da wa. Yana da kyau a raba gungunan bisa ga jahohi, ekiliya, kungiya ko ma'aikatun da suke nan. Haduwa mambobin gungunan na sa a yi tsarin da ya kamata.
2. Da zaran an kare raba gunguna, tambayi mambobin kowane gungu su yi addu'a tare.
3. Tambayi kowane gungu ya karfafa iri irin tunanai na kowane mamba kuma a kirkiro tsarin aiki tare.
4. Ya kamata tsarin ya kumshi abubuwa kamar haka:
  - Menene Allah ke tambayarsu su yi?

- Kaka ya tambayesu su yi?
  - Su wa aka kiraya ga hidimar?
  - A ina ne aka kirayesu su yi hidimar?
  - Yaushe ne ya kamata su fara aikin?
5. Bayyana cewa ya kamata su rubuta tsarinsu bisa babbar takarda wanda aka bas u.
  6. Kowane gungu ya kamata ya samu wanda zai wakilce shi.

Gabatar da tsare tsaren (mintina 30)

1. Tambayi wakilin kowane gungu y araba tare da wasu tsarin aikinsu (mintina 5)
2. A karshe, tambayi gayyatacen yayi addu'ar sa albarka bisa ga tsare tsaren.

POMYCOPIES 12.1: MATAKKAN GABA – Jan hankali ne na kananan gunguna

Gwadawar za ta dauki mintina 30

1. Raba tare da sauran abunda Ubangiji ya sa a zuciyarka. Kaka yake cikin kiranka ta tambayoyin kariyar rayuwar yaran da ke cikin ciki gaban hatsarorin zubda cikuna?
2. Ku yi addu'a tare a kan karfafa abun da ke nigari.
3. Bayan raba jerina, ku yi aiki domin fitar da jeri daya.
- Jerin da za a yi ba dole ba ya kumshi labarin kowa. Mambobin gungan za su yarda bisa abun da suka sa cikin jerin. Tsarin zai kumshi abubuwan da suka shafi hidima, amma ba rayuwar mutum ba.
4. Ku yi tsarin aikinku ta amfani da takardu masu fadi da aka baku.

Ga misalign yadda za ku cika jerin kan misalign kiran Nehemiya da sake gina katangogin Urshalima.

Menene	Kaka ne	Wanene	Ina ne	Yaushe ne
Sake gina katangogin Urshalima	<ol style="list-style-type: none"> 1. Tambayar izini da taimaikon sarki 2. Binciken katangogin 3. Tsara ma'aikatan 4. Fara sake gini 	Nehemiya Eliazaph Zakur Ya'yan Yerida Sauransu...	Kofar tumaki Kusa da kofar tumaki Sauransu...	January 15 Shekara ta 20 ta mulkin Artaxerxes

Tsarın aikin gunu zai kumshi:

- Menene Allah ke tambayarku ga yi?

- Kaka ya tambayeku ku yi?
- Wanene aka kiraya ku hidimatawa?
- Ina aka kirayeku ga hidimar?
- Yaushe ne ya kamata ku fara?

Jerin Abubuwani dake ciki

Yadda za a yi amfani da wannan littafi.....	2
1- Gabatarwa: Maraba da zuwa da Addu'a.....	3 - 4
2- Babi na 1: Kwarewar Jagoran Krista.....	5 - 12
3- Babi na 2: Hagen LMT na Duniya	13 - 28
4- Babi na 3: Kepappen Hali na Ran Mutum.....	29 - 42
5- Babi na 4: Zama Mai Baza Rayuwa.....	43 - 53
6- Babi na 5: Tushen Ruhwaniya na Hidimar Krista	54 - 96
7- Babi na 6: Shirin Allah domin Aure da Iyali.....	97 - 110
8- Babi na 7: Jima'i cikin LMT.....	111 - 134
9- Babi na 8: Ribambanyar Dan'Adam.....	135 - 161
10- Babi na 9: Matakkan Zubda ciki.....	162 - 169
11- Babi na 10: Bayan Zubda Ciki.....	170 – 185
12- Babi na 11: Tuba, Gafara da Warkaswa.....	186 – 194
13- Babi na 12: Matakkan Gaba.....	195 – 201
14- Jerin Abubuwani dake cik.....	202